

T.C.
YARGITAY
CEZA GENEL KURULU

Esas : 2017/67
Karar : 2020/253
Tarih : 02.06.2020

Kararı Veren

Yargıtay Dairesi : 19. Ceza Dairesi

Mahkemesi : İSTANBUL Anadolu 1. Fikrî ve Sinaî Haklar Ceza

Sayısı : 850-311

Sanıklar ..., ... ve ...'nun marka hakkına tecavüz suçundan beraatlerine ilişkin İstanbul Anadolu 1. Fikrî ve Sinaî Haklar Ceza Mahkemesince verilen 26.02.2013 tarihli ve 755-106 sayılı hükümlerin, katılan vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 19. Ceza Dairesince 16.11.2015 tarih ve 12248-7207 sayı ile;

"Dava konusu eşyaların taklit ürün olup olmadığı konusunda uzman bilirkişi raporu alınarak taklit ürün olduklarının anlaşılması hâlinde, isnat olunan eylemin 21.01.2009 tarihli 5833 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile değişik 556 sayılı KHK'nın 61/1-c ve 61/A-3 maddeleri kapsamında suç olarak değerlendirilmesi gerektiği dikkate alınarak, sanıklardan ...'nun Kamer Lojistik ve Dış Ticaret Limited Şirketindeki hissesini 2009 yılında sanık ...'a devrettiğini, yine sanık ...'ın da şirkette bulunan % 5 civarındaki hissesini 2012 yılında devraldığını belirttikleri yolundaki savunmaları nazara alınarak her bir sanığın hukuki durumunun da buna göre değerlendirilerek haklarında hüküm kurulması gerekirken, iddia olunan eylemin 556 sayılı KHK'nın 61/A-1 maddesi gereğince cezai yaptırıma bağlanmadığı, dolayısıyla suçun unsurlarının oluşmadığı kanaatine varılarak sanıkların atılı suçtan yazılı şekilde beraatlerine karar verilmesi," isabetsizliğinden bozulmasına karar verilmiştir.

Yerel Mahkeme ise 28.04.2016 tarih ve 850-311 sayı ile;

"...Mahkememiz ile Yargıtay 19. Ceza Dairesi arasında, sanıklara yüklenen şikâyetçi şirket adına tescilli Chanel markasının bulunduğu taklit çantaları ithal etmek veya bu kapsamda malları gümrük işlemine tabi tutmak işleminin suç oluşturup oluşturmadığı konusunda görüş farklılığı oluşmuştur.

Bu konudaki hukuki düzenlemeler;

556 KHK 61.a...

b...

c- Markayı veya ayırt edilemeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için gümrük bölgesine yerleştirmek, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutmak veya ticari amaçla elde bulundurmak.

KHK 61/A maddesinde; başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek mal ve hizmet üreten, satışa arz eden veya satan kişi 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Yetkisi olmadığı halde başkasına ait marka hakkı üzerinde satmak, devretmek, kiralamak veya rehnetmek suretiyle tasarrufta bulunan kişi 2 yıldan 4 yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Hükümleri bulunmaktadır.

556 sayılı KHK marka hakkının korunmasına yönelik olarak hukuk davalarına konu olabilecek eylemlerin yanında ceza davalarına konu olabilecek eylemleri de düzenlemiştir.

Bu kapsamda;

556 KHK'nın 61. maddesinde düzenlenen marka hakkına tecavüz eylemleri, hukuk davalarına konu olabilecek marka hakkına tecavüz eylemleridir. Bu maddenin ceza davası ile ilgisi yoktur. Ceza davalarına konu olabilecek yani suç oluşturan eylemler 556 KHK'nın 61/A maddesinde düzenlenmiştir.

556 KHK'nin 61 ve 61/A maddeleri birbiri ile bağlantıları olmayan ayrı maddelerdir.

Bu hukuki düzenlemeler doğrultusunda, mahkemimizin 26.02.2013 tarihli kararı değerlendirildiğinde;

- Suç oluşturan eylemlerin düzenlendiği 556 KHK'nın 61/A maddesinde düzenlenen suçun oluşabilmesi için, tescilli markanın, iktibas veya iltibas yapılmak suretiyle mal veya hizmet üretilmesi, bu şekilde üretilmiş ürünlerin satışa arz edilmesi veya satılması gerekir. Bu maddede sayılan eylemler, üretmek, satışa arz etmek, satmaktır. Bu üç eylem dışındaki eylemler, suç olarak tanımlanmamıştır.

Bu davaya konu olayda şikâyetçi adına tescilli Chanel markasının iktibas yapılmak suretiyle üretilmiş ürünleri yurtdışından gelmiş ve Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğünde ele geçirilmiştir. İddianamede sanıklara yüklenen eylemde bu malları ithal etmektir.

Bu durumda, sanıklara yüklenen taklit malları ithal etmek eylemi, suç oluşturan eylemlerin düzenlendiği 61/A-1 maddesinde sayılan üretmek, satışa arz etmek, satmak fiilleri kapsamında kalmamaktadır. Dolayısıyla sanıklara yüklenen ithal etmek eylemi, 556 KHK'nın 61/A-1 maddesine uymadığından suçun tipiklik unsuru gerçekleşmemiştir. Bu nedenle mahkememizin 26.02.2013 tarihli beraat kararı yerinde görülmüştür.

Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 16.11.2015 tarihli bozma ilamında, sanıklara yüklenen eylemin 556 KHK'nın 61/1-c ve 61/A-3 maddesine göre suç teşkil ettiği belirtilmiş ise de;

Yukarıda hukuki düzenlemeler kısmında açıklandığı üzere, KHK'nın 61. maddesinde sayılan marka hakkına tecavüz eylemleri hukuk davasına konu olabilecek eylemlerdir. Sanıklara yüklenen malları ithal etmek eylemi, geniş yorumlanarak malları gümrük işlerine tabi tutmayı kapsadığı, dolayısıyla 61/1-c ye uyduğu kabul edilebilir ise de bu eylem ancak hukuk davasına konu olabilecek bir eylemdir. Her hâlükârda eylem KHK'nın 61/A maddesindeki üretmek, satışa arz etmek, satmak eylemlerine uymamaktadır.

Bozma ilamında geçen KHK'nın 61/A-3 maddesi, yetkisiz olarak markanın kendisini satmak, devretmek, kiralamak, rehnetmek suretiyle tasarrufta bulunulmasına ilişkin düzenlemedir. Dava konusu olay ile ilgisi bulunmamaktadır.

Bu hususlar gözetilerek, mahkememizin 26.02.2013 tarihli kararı yerinde görüldüğünden bozma ilamına uyulmamış, önceki kararda direnilmesine karar verilmiştir.

Sanıklara yüklenen eylemin suç oluşturmadağı gerekçesiyle beraat kararı verildiğinden sanıkların üzerine atılı eylemi işleyip işlemedikleri hususunda değerlendirilme yapılmamıştır." gerekçesiyle bozmaya direnerek sanıkların önceki hükümler gibi beraatlerine karar vermiştir.

Direnme kararına konu bu hükümlerin de, katılan vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay

Cumhuriyet Başsavcılığının 25.10.2016 tarihli ve 364222 sayılı "bozma" istekli tebliğnamesi ile Yargıtay Birinci Başkanlığına gelen dosya, Ceza Genel Kurulunca 14.12.2016 tarih ve 1308-2035 sayı ile 6763 sayılı Kanun'un 38. maddesi ile 5320 sayılı Kanun'a eklenen geçici 10. madde uyarınca kararına direnilen Daireye gönderilmiş, aynı madde uyarınca inceleme yapan Yargıtay 19. Ceza Dairesince 15.02.2017 tarih ve 291-1246 sayı ile direnme kararının yerinde görülmemesi üzerine Yargıtay Birinci Başkanlığına iade edilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

CEZA GENEL KURULU KARARI

Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; sanıklara atılı marka hakkına tecavüz suçunun unsurları itibarıyla oluşup oluşmadığının belirlenmesine ilişkindir.

İncelenen dosya kapsamında;

Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğünün 28.04.2011 tarihli "Fikrî ve Sinaî Haklara İlişkin Durdurma Kararı"nda; Kamer Lojistik Ltd. Şti. isimli şirket adına tescilli, 14.04.2011 tarihli ve TR001140 sayılı transit beyannamesi muhteviyatı eşyaların yapılan fiziki muayenesi neticesinde beyanname ekindeki faturada kayıtlı eşyaların "Hermes", "Chanel", "Miu Miu" gibi markaları taşıdığı tespit edilmesi üzerine 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 57. maddesi uyarınca fikri ve sinaî haklar mevzuatı doğrultusunda korunması gereken haklar ile ilgili olarak hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyette olduğunun anlaşılması sebebiyle bu ürünlerin ithal işleminin 10 gün süreyle durdurulmasına karar verildiği,

Durdurma kararının "Chanel" markalı ürünlerin hak sahibine tebliğ edilmesi üzerine ...'ın vekili aracılığıyla Pendik Cumhuriyet Başsavcılığına 09.05.2011 tarihinde suça konu ürünlere el konulmasını talep ederek şikâyetçi olduğu,

Pendik Cumhuriyet Başsavcılığının, Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğünde bulunan iki koli içinde, her biri ortalama 25 çanta olacak şekilde muhafaza altına alınan ürünler hakkındaki talebi üzerine Pendik (kapatılan) 1. Sulh Ceza Mahkemesince 10.05.2011 tarih ve 471 değişik iş sayı ile el koyma kararı verildiği,

02.2011 tarihli ve 7758 sayılı Ticaret Sicili Gazetesine göre; Kamer Lojistik ve Dış Ticaret Ltd. Şti. isimli şirketin ortaklarının ... ve ... olduğu, şirket müdürünün ise 10 yıl süreyle ... olduğu, 20.03.2012 tarihli ve 8030 sayılı Ticaret Sicili Gazetesine göre ise; ...'nun şirkette mevcut hisselerinin tamamını 02.03.2012 tarihinde ...'a devrettiği,

Bakırköy 20. Noterliğinin 09.12.2009 tarihli ve 41712 yevmiye numaralı hisse devri sözleşmesine göre ...'nun şirketteki 25 TL'lik hissesinin tamamını ...'a devrettiği,

Türk Patent Enstitüsü Markalar Daire Başkanlığının 05.09.2012 tarihli yazısında; ekte sunulan sicil kayıtlarına göre ... adına tescilli 91006 ve 186941 sayılı markaların suç tarihi itibarıyla anılan hak sahibi adına geçerliliğini koruduğunun belirtildiği,

Anlaşılmaktadır.

Sanık ... kollukta; Kamer Lojistik Ltd. Şti. ve Kamer Gümrük Müşavirliği Ltd. Şti.'nin % 95 hisseli ortağı ve imza yetkilisi olduğunu, 14.04.2011 tarihli ve TR001140 sayılı transit beyannamesini kendisinin düzenlediğini, Kamer Lojistik olarak yurt dışında mükim olan firmalara ihracat yaptıklarını, bu firmaların yapacağı ithalat işlemlerinde lojistik hizmeti verdiklerini, transit beyannamesi muhteviyatında bulunan

eşyaların Çin'den gelerek Kazakistan'daki Almatinsky Obls Talgaski Reyon Pasolok Gulbela Ulitse Maylina Dom. 8 Almaty adresinde bulunan Duskina Irina Vasilevna isimli firmaya gittiğini, kendisinin bu gönderide aracı konumunda lojistik destek verdiğini, transit beyannamesi düzenlerken eşyaların cinsini bildiğini ancak marka ihtiva ettiklerini bilmediğini, daha önce bu şekilde usulsüz bir işlemleri olmadığını, Mahkemede ise; Türkiye'de mükim olmayan firmalara aracılık hizmeti veren Kamer Lojistik isimli firmanın yetkilisi olduğunu, suça konu ürünlerin Çin'den gelerek Kazakistan'a gönderildiğini, şirketin burada aracılık yaptığını, bu ürünlerin Sabiha Gökçen Havalimanından Erenköy Gümrük Müdürlüğüne, oradan da Kazakistan'daki şirketin talimatı doğrultusunda ilgili yerlere gönderileceğini, ürünlerin şirketleri tarafından getirilmediği hâlde lojistik hizmeti verdikleri için kendileri adına geldiğini, bu malların kendilerinin mülkiyetinde olmadığını, ürünleri ithal eden ve Kazakistan'a gönderen şirketin kendi şirketleri olmadığını, kendilerinin sadece ürünleri Sabiha Gökçen Havalimanından Erenköy Gümrük Müdürlüğüne aktarma işlemini yapacaklarını,

Sanık ...; Kamer Lojistik Şirketinin ortaklarından olduğunu, 2009 yılında hisselerini ...'a devrettiğini, noterde devir satış sözleşmesinde rakamın yanlış yazılması sebebiyle 2012'de bu işlemin tekrarlandığını, kendisinin 2009 yılında ayrıldığını, şirkette herhangi bir yetkisi ve faaliyetinin bulunmadığını, suçlamayı kabul etmediğini,

Sanık ...; Kamer Lojistik isimli firmada % 5 civarında hissesi olduğunu, bu hisseyi 2012 yılında devraldığını, 2009 ve 2010 yılında noterde yapılan devrin hatalı olması sebebiyle ticaret siciline tescil ve ilanının 2012 yılında yapıldığını, şirket faaliyetlerinde yer almadığını, suça konu ürünlerin ne şekilde getirildiğini bilmediğini, suçlamayı kabul etmediğini,

Savunmuşlardır.

Uyuşmazlığın isabetli bir çözüme kavuşturulabilmesi için, öncelikle marka hakkına tecavüz suçuyla ilgili kanuni düzenlemeler ile suçun unsurları üzerinde durulması gerekmektedir.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlükte marka; "Bir ticari malı, herhangi bir nesneyi tanıtmaya, benzerinden ayırmaya yarayan özel ad veya işaret" şeklinde tanımlanmıştır. Ayrıca marka için; "Taciri ve/veya işletmeyi değil, belli bir işletmeye ait mal veya hizmetin tanıtılması ve ayırt edilmesine yarayan işaret." şeklinde tanımlama da bulunmaktadır (Sabih Arkan, Ticari İşletme Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2017, s. 285.). Mülga 556 sayılı KHK'nın "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde ise marka, ortak markalar ve garanti markaları dahil ticaret markaları veya hizmet markalarını ifade ettiği belirtilmiş ve 5. maddesi ile markanın içereceği işaretler belirlenmiştir. Anılan maddeye göre; marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlaması koşuluyla, kişi adları dahil, özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar malların biçimi veya ambalajları gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaretleri içerir.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu hükümlerine bakıldığında ise mülga 556 sayılı KHK'daki gibi bir marka tanımına yer verilmediği, Kanun'un 4. maddesinde marka olabilecek işaretlerin düzenlendiği, "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinin (ı) bendinde ise "Sınai Mülkiyet Hakkı"nın markayı, coğrafi işareti, tasarımı, patent ve faydalı modeli ifade ettiğinin belirtildiği görülmektedir.

Marka hakkının ihlali suçu, suç tarihi itibarıyla yürürlükte olup 10.01.2017 tarihli ve 29944 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 6769 sayılı Kanun'un 191. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 556 sayılı KHK'nın 5833 sayılı Kanun ile değişik 61/A. maddesinde tanımlanmış olup madde metni;

"Başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek mal veya hizmet üreten, satışa

arz eden veya satan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Marka koruması olan eşya veya ambalajı üzerine konulmuş marka koruması olduğunu belirten işareti yetkisi olmadan kaldıran kişi hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

Yetkisi olmadığı halde başkasına ait marka hakkı üzerinde satmak, devretmek, kiralamak veya rehnetmek suretiyle tasarrufta bulunan kişi iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçlardan dolayı cezaya hükmedebilmek için markanın Türkiye'de tescilli olması şarttır.

Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.

Üzerinde başkasının hak sahibi olduğu marka taklit edilerek üretilmiş malı satışa arz eden veya satan kişinin bu malı nereden temin ettiğini bildirmesi ve bu suretle üretenlerin ortaya çıkarılmasını ve üretilmiş mallara elkonulmasını sağlaması halinde hakkında cezaya hükmolunmaz.",

Mülga 556 sayılı KHK'nın 5833 sayılı Kanun ile değişik "Marka hakkına tecavüz sayılan fiiller" başlıklı 61. maddesi;

"Aşağıda sayılan fiiller marka hakkına tecavüz sayılır:

- a) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı 9 uncu maddede belirtilen biçimlerde kullanmak.
- b) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markayı taklit etmek.
- c) Markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için gümrük bölgesine yerleştirmek, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutmak veya ticari amaçla elde bulundurmak.
- d) Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.",

Mülga 556 sayılı KHK'nın 5833 sayılı Kanun ile değişik "Marka tescilinden doğan hakların kapsamı" başlıklı 9. maddesi ise;

"Marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir. Marka sahibi, aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep edebilir:

- a) Markanın tescil kapsamına giren aynı mal ve/veya hizmetlerle ilgili olarak, tescilli marka ile aynı olan herhangi bir işaretin kullanılması.
- b) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsadığı mal ve/veya hizmetlerin aynı veya benzeri mal ve/veya hizmetleri kapsayan ve bu nedenle halk tarafından, işaret ile tescilli marka arasında ilişkilendirilme ihtimali de dahil, karıştıırılma ihtimali bulunan herhangi bir işaretin kullanılması.

c) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsamına giren mal ve/veya hizmetlerle benzer olmayan, ancak Türkiye'de ulaştığı tanınırlık düzeyi nedeniyle tescilli markanın itibarından dolayı haksız bir yarar elde edecek veya tescilli markanın itibarına zarar verecek veya tescilli markanın ayırt edici karakterini zedeleyecek nitelikteki herhangi bir işaretin kullanılması.

Aşağıda belirtilen durumlar, birinci fıkra hükmü uyarınca yasaklanabilir:

a) İşaretin mal veya ambalajı üzerine konulması.

b) İşareti taşıyan malın piyasaya sürülmesi veya bu amaçla stoklanması, teslim edilebileceğinin teklif edilmesi veya o işaret altında hizmetlerin sunulması veya sağlanması.

c) İşareti taşıyan malın gümrük bölgesine girmesi, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması.

d) İşaretin, teşebbüsün iş evrakı ve reklamlarında kullanılması.

e) İşareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bir bağlantısı olmaması koşuluyla, işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde, alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük veya benzeri biçimlerde kullanılması..." şeklinde düzenlenmiş iken,

01.2017 tarihli ve 29944 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 6769 sayılı Kanun'un "Marka hakkına tecavüze ilişkin cezai hükümler" başlıklı 30. maddesi;

"(1) Başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek mal üreten veya hizmet sunan, satışa arz eden veya satan, ithal ya da ihraç eden, ticari amaçla satın alan, bulunduran, nakleden veya depolayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Marka koruması olduğunu belirten işareti mal veya ambalaj üzerinden yetkisi olmadan kaldıran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yetkisi olmadığı hâlde başkasına ait marka hakkı üzerinde devretmek, lisans veya rehin vermek suretiyle tasarrufta bulunan kişi iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Bu maddede yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(5) Bu maddede yer alan suçlardan dolayı cezaya hükmedebilmek için markanın Türkiye'de tescilli olması şarttır.

(6) Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.

(7) Başkasının hak sahibi olduğu marka taklit edilerek üretilmiş malı, satışa arz eden veya satan kişinin bu malı nereden temin ettiğini bildirmesi ve bu suretle üretenlerin ortaya çıkarılmasını ve üretilmiş mallara elkonulmasını sağlaması hâlinde hakkında cezaya hükmolunmaz.",

Aynı Kanun'un "Marka hakkına tecavüz sayılan fiiller" başlıklı 29. maddesi;

"(1) Aşağıdaki fiiller marka hakkına tecavüz sayılır:

a) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı 7 nci maddede belirtilen biçimlerde kullanmak.

b) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle

markayı taklit etmek.

c) Markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak, ihraç etmek, ticari amaçla elde bulundurmamak veya bu ürüne dair sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü tecavüz davalarında def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır.",

"Marka tescilinden doğan hakların kapsamı ve istisnaları" başlıklı 7. maddesi ise;

"(1) Bu Kanunla sağlanan marka koruması tescil yoluyla elde edilir.

(2) Marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir. Marka sahibinin, izinsiz olarak yapılması hâlinde, aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır:

a) Tescilli marka ile aynı olan herhangi bir işaretin, tescil kapsamına giren mal veya hizmetlerde kullanılması.

b) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsadığı mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetleri kapsayan ve bu nedenle halk tarafından tescilli marka ile ilişkilendirilme ihtimali de dâhil karıştırılma ihtimali bulunan herhangi bir işaretin kullanılması.

c) Aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde olmasına bakılmaksızın, tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve Türkiye'de ulaştığı tanınmışlık düzeyi nedeniyle markanın itibarından haksız bir yarar elde edecek veya itibarına zarar verecek veya ayırt edici karakterini zedeleyecek nitelikteki herhangi bir işaretin haklı bir sebep olmaksızın kullanılması.

(3) Aşağıda belirtilen durumlar, işaretin ticaret alanında kullanılması hâlinde, ikinci fıkra hükmü uyarınca yasaklanabilir:

a) İşaretin, mal veya ambalajı üzerine konulması.

b) İşareti taşıyan malların piyasaya sürülmesi, teslim edilebileceğinin teklif edilmesi, bu amaçlarla stoklanması veya işaret altında hizmetlerin sunulması ya da sunulabileceğinin teklif edilmesi.

c) İşareti taşıyan malın ithal ya da ihraç edilmesi.

ç) İşaretin, teşebbüsün iş evrakı ve reklamlarında kullanılması.

d) İşareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bağlantısı olmaması şartıyla işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük ya da benzeri biçimlerde kullanılması.

e) İşaretin ticaret unvanı ya da işletme adı olarak kullanılması.

f) İşaretin hukuka uygun olmayan şekilde karşılaştırmalı reklamlarda kullanılması..."

Şeklinde düzenlenmiştir.

Buna göre mülga 556 sayılı KHK'nın 61/A-1. maddesinde düzenlenen marka hakkına tecavüz suçunun oluşabilmesi için;

Başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek,

Mal veya hizmet üretmek, satışa arz etmek veya satmak fiillerinden birinin gerçekleştirilmesi gerekirken,

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 30. maddesinde düzenlenen marka hakkına tecavüz suçunun oluşabilmesi için ise;

Başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek,

Mal üretmek veya hizmet sunmak, satışa arz etmek veya satmak, ithal ya da ihraç etmek, ticari amaçla satın almak, bulundurmak, nakletmek veya depolamak fiillerinden birinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Marka hakkına tecavüz fiili, bir markanın sahibi olmaksızın veyahut marka sahibinin yasal ve usule uygun izni olmaksızın ilgili markanın kullanılması olarak ifade edilebilir. Mülga 556 sayılı KHK'nın 61/A-1 ve 6769 sayılı Kanun'un 30. maddeleri, suçun temeline marka hakkına tecavüz fiilini koymaktadır.

Mülga 556 sayılı KHK'nın 61 ve 6769 sayılı Kanun'un 29. maddelerinde ise marka hakkına tecavüz sayılan fiiller açıklanmıştır. Anılan maddelerin birinci fıkralarının (a) bentlerinde markayı KHK'nın 9 ve Kanun'un 7. maddelerinde belirtilen biçimlerde kullanmak eylemlerinin marka hakkına tecavüz sayılan fiillerden olduğu belirtildiği için KHK'nın 9 ve Kanun'un 7. maddelerinin de incelenmesi gerekmektedir. Sonuç olarak hangi hâllerin "iktibas" veya "iltibas" suretiyle tecavüz sayılacağına tespiti için mülga 556 sayılı KHK'nın 61 ve aynı maddenin yollamasıyla 9. maddeleri ile 6769 sayılı Kanun'un 29 ve aynı maddenin yollamasıyla 7. maddelerine bakılacaktır.

Mülga 556 sayılı KHK ile 6769 sayılı Kanun'da yer bulan marka hakkına tecavüz suçu seçimlerlik hareketli bir suçtur. Bu nedenle hükümlerde sayılan hareketlerden birinin veya birden fazlasının işlenmesi hâlinde tek bir suç oluşur.

Üretmek, satışa arz etmek veya satmak şeklindeki seçimlerlik hareketler mülga 556 sayılı KHK ile 6769 sayılı Kanun'da ortak sayılmış olup 6769 sayılı Kanun'da ayrıca ithal ya da ihraç etmek, ticari amaçla satın almak, bulundurmak, nakletmek veya depolamak fiilleri seçimlerlik hareket olarak sayılmıştır.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlükte üretmek; "Oluşturmak, yaratmak, meydana getirmek.", satmak; "Bir değer karşılığında bir malı alıcıya vermek.", arz etmek; "Sunmak.", nakletmek; "Nakil işini yapmak, bir yerden başka bir yere geçirmek, iletmek.", ithal etmek; "Bir ülkeye başka ülkelerden mal getirmek.", ihraç etmek; "Yurt dışına mal veya hizmet satmak." şeklinde tanımlanmıştır. Satışa arz etme, bir ürünün satış için sunulmasıdır. Satıştan farklı olmakla birlikte satışın öncülü niteliğinde bir fiildir. Fail yine satışa yönelik bir irade göstermektedir. Ancak henüz satış gerçekleşmemiş olup fail satışın gerçekleşmesi için bir eylemde bulunmaktadır. Satışa arz etme, mülga 556 sayılı KHK'da sayılmadığı hâlde 6769 sayılı Kanun'a eklenen ithal ya da ihraç etmek, ticari amaçla satın almak, bulundurmak, nakletmek veya depolamak şeklindeki seçimlerlik hareketleri kapsayacak şekilde açıklanamayacağı kabul edilmelidir.

6769 sayılı Kanun ile birlikte seçimlerlik hareketlere eklenen satın almak, bulundurmak, nakletmek veya depolamak fiilleri ticari amaçla gerçekleştirilmelidir. Buna göre adi iş veya tüketici işlemi niteliğindeki sayılan fiiller suç oluşturmayacaktır.

Öte yandan, mülga 556 sayılı KHK'nın 61. maddesi ile 6769 sayılı Kanun'un 29. maddesinde düzenlenen marka hakkına tecavüz sayılan fiiller, aynı KHK ve Kanun'da düzenlenen hukuk davalarına konu olan haksız fiillerden olup marka hakkına tecavüz suçunun unsurlarını belirlerken doğrudan dikkate alınamazlar. Mülga

556 sayılı KHK'nın 61. maddesinin 9. maddeye, 6769 sayılı Kanun'un 29. maddesinin ise 7. maddeye atıf yaparak tecavüz fiillerinin düzenlendiği, KHK'nın 61/A ve Kanun'un 30. maddelerinin ise marka hakkına tecavüze ilişkin cezai hükümlerini düzenlerken anılan maddelere doğrudan atıfta bulunmadığı, bu nedenle marka hakkına tecavüz suçunun unsurlarını mülga 556 sayılı KHK'nın 61/A ve 6769 sayılı Kanun'un 30. maddelerinin belirleyeceği, yalnızca hangi hâllerin iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz sayılacağına tespiti için cezai hükümler dışındaki belirtilen düzenlemelerden yararlanılabileceği kabul edilmelidir.

Bu nedenle marka hakkına tecavüz sayılan fiillerden olan ve mülga 556 sayılı KHK'nın 61. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan "Markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için gümrük bölgesine yerleştirmek, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutmak veya ticari amaçla elde bulundurmak." şeklindeki eylemler ile 6769 sayılı Kanun'un 29. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde sayılan ve yine marka hakkına tecavüz sayılan fiillerden olan "Markayı veya ayırt edilmeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak, ihraç etmek, ticari amaçla elde bulundurmak veya bu ürüne dair sözleşme yapmak için öneride bulunmak." şeklindeki eylemler marka hakkına tecavüz suçunun seçimlik hareketleri arasında kabul edilemez.

Gelinen bu aşamada 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nda yer alan ilgili düzenlemeler üzerinde durulacaktır.

4458 sayılı Kanun'un 57. maddesi;

"1. a) Fikri ve sınaî haklar mevzuatına göre korunması gereken haklar ile ilgili olarak hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyetteki eşyanın alıkonulması veya gümrük işlemlerinin durdurulması hak sahibinin veya temsilcisinin talebi üzerine gümrük idareleri tarafından gerçekleştirilir. Durdurma veya alıkoyma kararı hak sahibi veya temsilcisi ile beyan sahibi veya 37 nci maddede belirtilen kişilere bildirilir.

b) Gümrük idaresine henüz bir talepte bulunulmadığı durumda ve söz konusu eşyanın fikri ve sınaî mülkiyet haklarını ihlal ettiğine dair açık deliller olması halinde, hak sahibinin ge-çerli bir başvuruda bulunabilmesini teminen, gümrük idareleri tarafından eşya üç işgünü süresince re'sen alıkonulabilir veya eşyanın gümrük işlemleri durdurulabilir.

Fikri ve sınaî hakların ihlal edildiği gerekçesi ile gümrük idaresine yapılan başvurunun kabulü, söz konusu eşyanın gümrük idaresince gereğince muayene edilmeden bırakıldığı veya eşyanın alıkonulması için herhangi bir önlem alınmadığı gerekçesi ile hak sahibine tazminat hakkı doğurmaz. Fikri ve sınaî hakları ihlal eden eşya ile mücadele kapsamında, gümrük idaresince başvuru üzerine veya re'sen hareket edilmesi nedeniyle ilgili kişilerin zarara uğramasından güm-rük idaresi ve yetkilileri sorumlu tutulamazlar.

Gümrük idaresince alınan durdurma veya alıkoyma kararının hak sahibine tebliğinden itibaren çabuk bozulabilir eşya için üç iş günü, diğer eşya için on iş günü içinde hak sahibince ihtiyati tedbir kararı getirilmemesi halinde, eşya hakkında beyan sahibinin talepte bulunduğu gümrük rejimi hükümlerine göre işlem yapılır. Haklı bir mazeretin bulunması halinde, hak sahibi-nin talebi üzerine, gümrük idaresince on iş gününe kadar ek süre verilebilir.

Gümrük idaresince gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşya, yetkili mahkemece alınan karar doğrultusunda imha veya asli nitelikleri değiştirilerek tasfiye edilir.

Yolcuların kendi kullarımlarına mahsus kişisel eşya ile ticari mahiyette olmayan ve gümrük vergisi muafiyeti sınırları içinde kalan hediyeelik eşya için bu madde hükümleri uygulanmaz. Aynı şekilde, fikri ve sınaî haklar mevzuatına göre korunması gereken haklar ile korunmuş ve hak sahibinin izni ile üretilmiş

eşyanın; hak sahibinin rızası dışında bir gümrük işlemine tabi tutulması veya hak sahibinin onayladığından farklı şartlarda üretilmesi veya başka şartlarda bir marka taşıması halinde, söz konusu eşya bu madde hükümleri kapsamı dışında tutulur.

Gümrük idaresince gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyanın mahkemece fikri ve sınaî hakları ihlal ettiğinin tespitine gerek olmaksızın kolaylaştırılmış imha kapsamında gümrük kontrolü altında imhasına gümrük idaresi tarafından izin verilebilir. Kolaylaştırılmış imhaya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Gümrük idaresince gümrük işlemleri durdurulan veya alıkonulan eşyanın hak sahibinin belirlediği tutarda teminatla iadesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.",

Aynı Kanun'un 84. maddesi;

"1. Transit rejimi;

a) İthalat vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayan serbest dolaşıma girmemiş,

b) İhracatla ilgili gümrük işlemleri tamamlanmış,

eşyanın, gümrük gözetimi altında Türkiye Gümrük Bölgesi içindeki bir noktadan diğerine taşınmasına uygulanır.

Gümrük idareleri, transit rejimine tabi tutulan eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi içinde;

a) Yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye,

b) Yabancı bir ülkeden Türkiye'ye,

c) Türkiye'den yabancı bir ülkeye,

d) Bir iç gümrük idaresinden diğer bir iç gümrük idaresine,

taşınmasına izin verir.

Transit rejimine tabi eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde taşınması;

a) Transit rejimi beyanı kapsamında,

b) TIR karnesi kapsamında,

c) Transit belgesi olarak kullanılan ATA karnesi kapsamında,

d) Kuvvetlerin Statüsüne Dair Kuzey Atlantik Anlaşmasına Taraf Devletler Arasındaki Sözleşme ile öngörülen form 302 kapsamında,

e) Posta kolileri dâhil olmak üzere posta yoluyla,

f) Yönetmelik ile belirlenecek hallerde, demiryolu ile taşımada CIM Taşıma Belgesi, büyük konteynerler ile taşımada TR Transfer Notu, havayolu ve denizyolu ile taşımada eşya manifestosu kapsamında,

yapılır.

a) Transit rejimine tabi tutulan eşya ve gerekli belgeler, rejimi düzenleyen hükümlere uygun olarak varış gümrük idaresine sunulduğunda, transit rejimi sona erer.

b) Hareket gümrük idaresindeki bilgi ve belgeler ile varış gümrük idaresindeki bilgi ve belgelerin karşılaştırılması sonucunda, transit rejiminin usulüne uygun olarak sonlandırıldığıının belirlenmesi halinde rejim ibra edilir.

Transit rejiminin uygulanmasında ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi eşyanın taşınmasına ilişkin olarak Müsteşarlıkça belirlenecek özel hükümler saklıdır. Müsteşarlık, transit eşyanın cinsine, niteliğine ve taşımanın özelliğine göre veya Türkiye'nin uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan yükümlülükleri çerçevesinde, bu Bölümdeki madde hükümlerine bağlı kalmak-sızın transit rejimine ilişkin düzenlemeler yapılması konusunda yetkilidir." hükmünü haizdir.

Gümrük Kanunu'nun 57. maddesinde, fikrî ve sınaî haklar mevzuatına göre korunması gereken haklar ile ilgili olarak hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyetteki eşyaya rastlanması hâlinde Gümrük İdaresince yapılması gereken işlemler, aynı Kanun'un 84. maddesinde ise transit rejimiyle ilgili genel hükümler düzenlenmiştir.

Bu bilgiler ışığında uyumsuzluk konusu değerlendirildiğinde;

Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğüne suç tarihinde yapılan incelemede, sanıkların ortağı ve yetkilisi oldukları Kamer Lojistik ve Dış Ticaret Ltd. Şti. isimli şirket adına tescilli olan transit beyannamesi ile nakledilen Chanel marka çantaların, sınaî haklar mevzuatına göre korunması gereken haklar ile ilgili olarak hak sahibinin yetkilerine tecavüz eder mahiyette eşya niteliğinde olduğunun anlaşılması sebebiyle bu ürünlerin ithal işleminin durdurulmasına karar verilerek hak sahiplerinin durumdan haberdar edilmesi üzerine marka hakkına tecavüz suçu bakımından katılan şirket tarafından şikâyet hakkının kullanıldığı olayda;

Suç tarihinde yürürlükte bulunan 28.01.2009 tarihli ve 27124 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5833 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile değişik 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 61/A-1. maddesinde düzenlenen marka hakkına tecavüz suçunun ceza miktarı bakımından 10.01.2017 tarihli ve 29944 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda sanıklar lehine değişiklik yapılmadığı anlaşılmış ise de;

4458 sayılı Gümrük Kanunu ilgili hükümleri, transit beyannamesi ve sanıkların savunmaları bir bütün hâlinde değerlendirildiğinde; sanıkların eyleminin mülga 556 sayılı KHK'nın 61/A-1. maddesinde düzenlenmeyen ancak 10.01.2017 tarihli ve 29944 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak suç tarihinden sonra yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 30. maddesinin birinci fıkrasında sayılan seçimlik hareketler kapsamında kaldığı, mülga 556 sayılı KHK hükümleri uyarınca sanıkların eyleminin "üretmek", "satmak" veya "satışa arz etmek" şeklindeki seçimlik hareketlerden biri kapsamında değerlendirilemeyeceği,

Mülga 556 sayılı KHK'nın 61/A maddesinde marka hakkına tecavüz suçu düzenlenirken aynı KHK'nın 61 ve 9. maddelerine de doğrudan atıfta bulunmadığı, cezai hükümler içeren mülga 556 sayılı KHK'nın 61/A maddesi dışındaki düzenlemeler ile de seçimlik hareketlerin genişletilemeyeceği, keza TCK'nın 2. maddesinde yer alan; "(1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz." şeklindeki düzenleme uyarınca da bu hususun hüküm altına alındığı,

TCK'nın 7/2. maddesinde "Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunur." şeklindeki düzenleme uyarınca sanıklar hakkında suçun unsurları bakımından lehe olan ve suç tarihinde yürürlükte bulunan 556 sayılı KHK'nın 61/A-1. maddesi uyarınca hüküm kurulması gerektiği, suça konu eşyaların Türkiye'de herhangi bir şekilde serbest dolaşıma da sokulmadığı anlaşıldığından, sanıkların eyleminin suç tarihi itibarıyla marka hakkına tecavüz suçunun unsurlarını oluşturmadığı kabul edilmelidir.

Öte yandan, 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca gerekli idari işlemlerin yapılması için suça konu ürünlerin Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğüne teslim edilmesi gerektiği gözetilmeden sanık ...'a iadesine karar verilmesinin isabetli olmadığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, sanıklara yüklenen eylemin suç oluşturmadığına ilişkin direnme gerekçesinin isabetli olduğuna, suça konu ürünlerin Gümrük İdaresine teslimine karar verilmesi gerekirken sanık ...'a iadesine karar verilmesi isabetli olmadığından, hükmün üçüncü fıkrasından "Sanık ...'a iadesine" ibaresinin çıkarılıp yerine "Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğüne iadesine" ibaresinin yazılması suretiyle düzeltilerek onanmasına karar verilmelidir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

İstanbul 1. Anadolu Fikrî ve Sinaî Haklar Ceza Mahkemesinin 28.04.2016 tarihli ve 850-311 sayılı direnme kararına konu hükümlerdeki, sanıklara yüklenen eylemin suç oluşturmadığına ilişkin direnme gerekçesinin İSABETLİ OLDUĞUNA,

Direnme kararına konu hükümlerin, 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca gerekli idari işlemlerin yapılması için suça konu ürünlerin Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğüne teslim edilmesi gerektiği gözetilmeden sanık ...'a iadesine karar verilmesi isabetsizliğinden 1412 sayılı CMUK'nın 5320 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca karar tarihi itibarıyla uygulanması gereken 321. maddesi gereğince BOZULMASINA, ancak yeniden yargılama gerektirmeyen bu durumun aynı Kanun'un 322. maddesi gereğince düzeltilmesi mümkün bulunduğundan, hükmün üçüncü fıkrasından "Sanık ...'a iadesine" ibaresinin çıkarılıp yerine "Sabiha Gökçen Havalimanı Gümrük Müdürlüğüne iadesine" ibaresinin yazılması suretiyle DÜZELTİLEREK ONANMASINA,

Dosyanın, mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİ EDİLMESİNE, 02.06.2020 tarihinde yapılan müzakerede oy birliğiyle karar verildi.

T.C.
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas : 2018/1096
Karar : 2021/898
Tarih : 01.07.2021

MAHKEMESİ :Fikri ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi

Taraflar arasındaki "markaya tecavüzün men'î ile maddi ve manevi tazminat" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Ankara 3. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesince verilen davanın kısmen kabulüne ilişkin karar, davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

Davacı vekili; davalı tarafından "ZEMHERİ EKMEK" ibareli ekmek poşetleri üzerinde ve araç kasası üzerinde müvekkiline ait "TSE" garanti markası ile TSE sistem logosunun izinsiz olarak kullandığının tespit edildiğini, bu durumun müvekkilinin marka hakkına tecavüz oluşturduğunu, davalının eylemi nedeniyle müvekkilinin maddi ve manevi zarara uğradığını ileri sürerek markaya tecavüzün durdurulmasına, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi ve TSE Sistem Belgelendirme Talimatı gereğince 12.390TL maddi tazminat ile 61.950TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline, ayrıca hükmün ilanına karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı:

Davalı vekili; müvekkili tarafından "TSE" markasının ve TSE sistem logosununun sehven kullanıldığını ileri sürerek davanın reddini savunmuştur.

Mahkeme Kararı:

Ankara 3. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesinin 30.11.2010 tarihli ve 2009/77 E., 2010/305 K. sayılı kararı ile; davalının davacıya ait marka ve logoyu aralarında sözleşme olmaksızın kullandığı, ancak davacı Enstitü'nün kendi yönerge ve talimatı gereğince maddi ve manevi tazminat isteminde bulunduğu, oysa ki yönerge ve talimatlarda belirtilen miktarın davalının kullanımlarının karşılığı olan bir yıllık tavan ücretinin üst sınırını oluşturduğu, bu itibarla davacının davalıdan yıllık tarifeye göre 5.250TL maddi tazminat talep edebileceği, ancak davalı şirketin yetkilisi hakkında açılan ceza davasında 4.130TL ödeme yapıldığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 5.000TL manevi tazminat ve ceza mahkemesi nezdinde ödenen miktarın mahsubu ile 1.120TL maddi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 08.05.2013 tarihli ve 2012/8614 E., 2013/9364 K. sayılı kararı ile; "...1- Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp

değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına ve manevi tazminatın niteliği gereği mahkemece takdirinde bir isabetsizlik olmamasına göre, davacı vekilinin aşağıdaki bent dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddi gerekir.

Ancak, Dairemizin 07.02.1983 gün 4/493, 03.06.1983 tarih 2576/2907, 19.03.1990 tarih 1874/2383 sayılı kararlarında da açıklandığı üzere davacı TSE 22.11.1960 tarih 132 sayılı Kanun ile kurularak bu Kanun'un 1. maddesiyle TSE garanti markasını almış ve sicile tescil ettirmiştir. Aynı Kanun'un 1,2 ve 11. maddelerinde belirtildiği üzere TSE'ne her türlü madde ve mamuller ile ilgili usul ve hizmet standartları yapmak, özel ve resmi sektörün isteği üzerine standartları ve projeleri hazırlamak, mütalaa vermek, standartları konusunda her türlü ilmi ve teknik inceleme araştırmalarda bulunmak görevleri verilmiş olup, TSE garanti markasını almak üreticiler için zorunlu olmamakla beraber, bu markayı mamüllerinde kullanmak isteyenler, davacı Kurum'a başvurarak tahlil ve kontrol ücreti ödemek, madde ve mamüllerin Kurum'ca belirlenmiş Türk Standartlarına uygunluğunu tespit ettirip aidatları, teminatları ve ayrıca tarifeye göre hesaplanacak primi ödeyerek sözleşme yapmak zorundadır. Böylece, TSE markasını taşıyan mamüllerin kalite yönünden kontrol edilerek Türk Standartlarına uygunluğunun saptanmış olduğu kamu oyununda öncelikle kabul edilmiş bulunacağından, TSE garanti markasının izinsiz kullanılması halinde kamu oyunun bu konuda ciddi bir biçimde yanıltılmış olacağı da kuşkusuzdur.

Davacı Kurum'a yasa ile verilen TSE garanti markasının hukuken korunmasının zorunlu bulunduğu açıktır. Söz konusu markanın korunması bakımından da 556 Sayılı KHK hükümleri , TTK 56 v.d maddeleri ve 1322 Sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve ilanı Mariyet Tarihi Hakkında Kanun ve ayrıca 132 Sayılı Kuruluş Kanunu'nun verdiği yetkiye dayanılarak davacı Kurum'ca çıkartılan TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi hükümlerinin hep birlikte dikkate alınması gerekir.

132 sayılı TSE Kuruluş Kanunu'nun 1,2 ve 11. maddelerine göre davacı Kurum kamu hizmeti gören bir kamu kuruluşu olup görev ve yetkileri belirlenmiş, aynı Yasa'nın 14. maddesinde de Kurum'un Yetki ve çalışma usulleri, gelirleri ile bu Yasanın uygulanmasını ilgilendiren sair konular hakkında yönetmelik çıkarma yetkisi tanınmıştır. Bu nedenle 132 Sayılı Kanun hükümleriyle davacı Kurum'a verilen yetkiye dayanarak çıkartılan söz konusu Yönerge'nin de yasal sonuçlarını doğurması gerekir. Talimatname ve talimatlar, aslında idarenin iç işlerini düzenleyici nitelikte olmakla beraber, bazen bir mesele hakkında emri ve hareket tarzını gösterir ve icrai karara dönüşerek üçüncü şahısları da ilgilendirir ve onları diğer idari tasarruflar gibi bağlayıcı olabilir (Ord. Prof. Sıddık Sami Onar; İdare Hukukunun Umumi Esasları, C1, 2S.291-296, 1960).

Somut uyuşmazlıkta da davacı Kurum'ca maddi tazminat isteminde 132 Sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanarak çıkartılan TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi'nin 10. maddesi ve buna bağlı tarifelere dayanılmaktadır. Söz konusu Yönerge'nin 105. maddesinde "TSE marka/markalarını ve/veya yetki belgelerini sözleşme akdetmeksizin kullanan ya da sözleşmesi herhangi bir nedenle sona erdiği halde bu marka veya belgeleri izinsiz kullananlar aleyhine ürünle ilgili " bir (1) yıllık emsal belge kullanma tavan ücretinin iki (2) katından az olmamak üzere maddi tazminat için yasal yollara başvurulacağı " düzenlenmiştir. Böylece, TSE markasını izinsiz kullananlar yönünden ürünle ilgili bir yıllık emsal belge kullanma tavan ücretinin iki katı tazminat alınması hususu cezai şart niteliğinde belirlenmiştir.

Bu durumda mahkemece 132 sayılı TSE Kuruluş Kanunu ve bu Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak çıkartılan TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi hükümlerine göre belirlenecek ücretin iki katına hükmedilmesi gerekirken kararda yazılı gerekçelerle davanın kısmen kabulü doğru görülmediğinden kararın bozulması gerekmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

Ankara 3. Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesinin 10.12.2013 tarihli ve 2013/201 E., 2013/239 K. sayılı

kararı ile önceki gerekçelere ek olarak; davacı Enstitü'nün kendi yönetimi tarafından tanzim ve kabul olunan Yönerge ve Talimat'ta gerçek zararın (yıllık tarifede belirlenen tutarın) "iki katı tazminat isteneceğini" belirten maddelerinin davanın açılışı sürecinde kendi organlarına ve vekillerine verdiği bir talimattan ibaret olduğu, davacı Enstitü'nün dava açılırken istenecek tutarın belirlenmesi için yürürlüğe koyduğu Yönerge ve Talimat'ın mahkemece tespit edilecek tazminat tutarının belirlenmesinde aynen esas alınmasının hukuken olanaklı olmadığı, zira kanıtlanan maddi zararın üzerinde cezalandırma suretiyle caydırıcı nitelikte bir tazminata hükmedilebilmesi için bunun idari bir düzenleme ile değil yasa ile belirlenmesi gerektiği gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; 556 sayılı KHK'nin 66/2-c maddesi gereğince belirlenen maddi tazminat miktarının, davacı Enstitü tarafından çıkarılan TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi ve TSE Sistem Belgelendirme Talimatı gözetilerek iki katına karar verilmesinin gerekli olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle markaya tecavüz hâlinde maddi tazminat talebi hakkında detaylı bilgi verilmesinde yarar vardır.

Dava tarihinde yürürlükte bulunan ve somut olaya uygulanması gereken 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (556 sayılı KHK) ile markaya tecavüz hâlinde oluşan zararın tazminine yönelik üç çeşit tazminat davası öngörülmüştür. Bunlar maddi ve manevi tazminat ile itibar tazminatıdır.

556 sayılı KHK'nin 62/1-b maddesi gereğince, marka hakkı tecavüze uğrayan marka sahibi, mahkemedен, şartları varsa maddi zararının tazminini talep edebilir. 556 sayılı KHK'nin 64. maddesinde ise "tazminat" kenar başlığı altında haksız fiile özgü terimlere yer verilerek maddi tazminat ayrıca düzenlenmiştir. Esasında her iki maddede düzenlenen maddi tazminat davası aynı olup, 556 sayılı KHK'nin 62/1-b maddesi genel nitelikte düzenleme içerirken aynı KHK'nin 64. maddesinde yaygın bir ihlal hâli olan "taklit" olgusu ayrıca düzenlenmiştir.

556 sayılı KHK'nin 66/1 maddesi gereğince, marka sahibinin uğradığı zarar, sadece fiili kaybın değerini değil, ayrıca marka hakkına tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsamaktadır. Buna göre "maddi zarar" iki kalemden oluşmakta olup, hem meydana gelen "fiili kaybı" hem de marka hakkı sahibinin tecavüz dolayısıyla "yoksun kaldığı kazancı" içermektedir. Kural olarak miktarı zarar gören tarafından ispatlanmak şartıyla her iki maddi zarar kaleminin de tazmini talep olunabilir (Karan, Hakan/ Kılıç Mehmet: Markaların Korunması 556 Sayılı KHK Şerhi, Ankara, 2004, s. 520).

Fiili kayıp, marka hakkına tecavüz nedeniyle marka sahibinin mal varlığında meydana gelen net azalmayı ifade eder. Mal varlığındaki azalma aktifin azalması şeklinde olabileceği gibi pasifin artması suretiyle de gerçekleşebilir. Fiili kaybın ne şekilde hesaplanacağı madde metninde açıkça yer almamaktadır. Ancak "fiili kaybın" değerinin belirlenmesinde genel hüküm olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK) 51 ve 52. maddeleri kıyas yoluyla uygulanır. Mahkeme bu hükümler gereğince tazminatı tayin eder (Tekinalp, Ünal: Fikri Mülkiyet Hukuku, İstanbul, 2012, s. 501). Fiili kayıp kalemlerine örnek olarak; marka hakkına tecavüzün önlenmesi için yapılan masraflar, dava masrafları, mal veya hizmet pazarında pazar kaybı, yatırımların bu süreçte boşa gitmesi, istihdam edilenlere bu süreçte ödenen fazla paralar ile bunun telafi

edilmesi için yapılan masraflar (promosyon, kalıp ve ambalaj değiştirme, imaj yenileme, imajı hatırlatma, karışıklığı kaldırma masrafları vs.) gösterilebilir.

Marka hakkına tecavüz edilen hak sahibinin zararı, yalnızca fiili kaybın değeri ile sınırlı olmayıp tecavüz nedeniyle yoksun kalınan kazancı da kapsamaktadır. Yoksun kalınan kazanç, marka hakkına tecavüz edilmesi dolayısıyla malvarlığında kesin olarak ya da büyük ihtimalle gerçekleşecek artışın kısmen veya tamamen önlenmesi, yitilmesi olarak tanımlanabilir. Yoksun kalınan kazançta, fiili zarardan farklı olarak malvarlığının aktifinde bir azalma veya pasifinde bir artış değil; marka hakkına tecavüz edilmeseydi, ileride markanın kullanılmasıyla elde edilecek kazancın belirlenmesi ile somutlaşacak bir miktar bulunmaktadır (Çolak, Uğur: Türk Marka Hukuku, İstanbul, 2018, s. 775).

Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında somut ve net olarak ispat edilebilecek bir zarar bulunmamakta, markaya tecavüz fiilinin geleceğe dönük muhtemel etkisi saptanmaktadır. Nitekim tecavüzün etkisiyle marka değerinde azalma oluştuğunda, bu durum kendi içerisinde ileriye dönük sonuçları da barındırmaktadır. Hâli hazır sonuçlar zaten fiili zarar kapsamında istenebilirken ileriye dönük muhtemel etkiler ise yoksun kalınan kazanç olarak talep edilecektir.

Yoksun kalınan kazancın nasıl hesaplanacağı ise 556 sayılı KHK'nin 66/2 maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde; "Yoksun kalınan kazanç, zarar gören marka sahibinin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden birine göre hesap edilir:

a) Marka hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, marka sahibinin markanın kullanması ile elde edilebileceği muhtemel gelire göre,

b) Marka hakkına tecavüz edenin, markayı kullanmak yoluyla elde ettiği kazançta göre,

c) Marka hakkına tecavüz edenin, markayı bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması hâlinde ödemesi gereken lisans bedeline göre" hükmünü haizdir. Buna göre marka hakkı sahibinin uğradığı maddi zararın ikinci kalemi olan "yoksun kalınan kazanç"ın hesaplanabilmesi için üç usul öngörölmüştür. Marka hakkı sahibi yoksun kalınan kazanç istemi yanında ayrıca hesaplama usulü olarak bunlardan birini seçmek zorundadır. Başka bir deyişle maddede yer alan hesaplama usulleri dışında hesaplama yapılamayacaktır (Tekinalp, s. 501).

Yoksun kalınan kazançta ilişkin belirtilen üç yöntemden ilk hesaplama yöntemi 556 sayılı KHK'nin 66/2-a maddesinde belirtilen "marka hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı marka sahibinin markasını kullanması ile elde edebileceği muhtemel gelire göre" tespitidir. Bu yöntem dahilinde bir hesaplama yapabilmek için marka hakkına tecavüzün olmadığı farazi bir ortam yaratılır ve bu ortamda marka sahibinin markasını kullanmak ile elde edeceği muhtemel gelir hesap edilir (Karan/Kılıç, s. 521). Bu maddeye göre yapılacak hesaplama esas itibarıyla marka hakkı sahibinin ticari kayıt ve defterleri, ticari faaliyetinin hacmi ve markasının değeri gibi unsurlara dayanacaktır. Öte yandan marka sahibi, markayı kullanarak gelir elde ederken, pazarlama becerisini, işletme verimliliğini, satış sonrası servis hizmetlerini ve benzeri unsurları da kullanmaktadır (Tekinalp, s. 502).

Bununla birlikte marka sahibinin elde edeceği muhtemel gelir hesaplanırken mütecevizin ticari faaliyetinin boyutunun da incelenmesi gerekebilecektir. Zira marka hakkı sahibinin muhtemel geliri, mütecevizin eyleminin boyutu ile de ilgilidir. Sözelimi taklit ürünlerin mütecevizin iş yerinde ele geçirilmesi durumunda marka sahibinin muhtemel geliri, bu ürünlerin niteliğinin ve miktarının belirlenmesinin yanında mütecevizin ticari kayıtlarına veya sipariş fişlerine göre ne miktarda üretim yaptığını, ele geçirilenler dışında önceden satış yapıp yapmadığını, başka yerde stoklarının bulunup bulunmadığını, bu ürünleri hangi fiyattan sattığını da tespitinde fayda vardır (Çolak, s. 786). Dolayısıyla 556 sayılı KHK'nin 66/2-a maddesine göre hesaplama yapılırken gerekirse her iki tarafın ticari kayıtları uzman hesap bilirkişilerince

incelenerek öncelikle tecavüzün boyutu belirlenmeli, bu belirlemeden sonra marka sahibinin geçmiş yıllardaki ticari faaliyeti ürün fiyatları, satış performansı, kâr marjı gibi unsurlara göre marka sahibinin muhtemel gelirinin hesaplanmasına çalışılmalıdır.

Yoksun kalınan kazancın hesaplama yöntemlerinden ikincisi 556 sayılı KHK'nin 66/2-b maddesinde belirtilen, "marka hakkına tecavüz edenin, markayı kullanmak yoluyla elde ettiği kazançta göre" tespit edilmesidir. Burada amaç somut olarak ortaya çıkan zararın tazmini değil, marka hakkı sahibinin maruz kaldığı zararın adil bir biçimde denkleştirilmesi olduğundan zarar miktarı dolaylı bir yoldan belirlenmektedir. Bu yöntemde marka sahibinin değil, mütecavizin malvarlığında markanın haksız kullanımını sonucunda artış hesaba katılmaktadır. Başka bir deyişle mütecavizin markayı kullanmak yoluyla elde ettiği kazançta ulaşabilmek için kazancın oluşumunda rol oynayan tecavüz konusu marka dışındaki bütün faktörlerin ayıklanması gerekmektedir.

Dikkat edilecek olursa 556 sayılı KHK'nin 66/2-a maddesinde marka sahibinin elde edebileceği muhtemel gelirden bahsedilirken, 66/2-b maddesinde mütecavizin elde ettiği kazanç söz konusudur. Başka bir deyişle 556 sayılı KHK'nin 66/2-a maddesine göre yapılan hesaplamada ihtimale dayalı varsayımsal bir gelir hesaplanırken, 66/2-b maddesine göre yapılan hesaplamada doğmuş olan veya elde edilmiş bulunan bir kazancın hesabı yapılmaktadır. Bu hesaplama yönteminde de öncelikle mütecavizin ticari faaliyetinin boyutu belirlenmeli, markayı taşıyan ürünlerden ne kadar sipariş alındığı, ne kadar üretim yapıldığı, ne kadar stok bulunduğu, ne kadar satış yapıldığı, satış fiyatının ve kâr marjının ne olduğu gibi hususlar dikkate alınarak mütecavizin markayı kullanmak yoluyla elde ettiği kazanç belirlenmelidir. Anılan maddede belirtilen, markayı kullanmak yoluyla elde edilen kazanç, mütecavizin tecavüz fiiliyle ortaya çıkan brüt kazancını değil, maliyetlerin elde edilen gelirden düşürülmesiyle kalan net kazancını ifade etmektedir. Ancak mütecavizin tecavüz fiilinin dışında başka hiçbir ürünü satmamış olması hâlinde dâhi genel masraflar bir bütün olarak elde edilen gelirden mahsup edilmeyecek, sadece hammadde ve satış maliyetleri gibi işin doğası gereği oluşan giderler tecavüz yoluyla elde edilen gelirden mahsup edilecektir.

Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında yararlanılabilecek üçüncü yöntem 556 sayılı KHK'nin 66/2-c maddesinde belirtilen "lisans örnekesmesi" yöntemidir. Bu yöntemde göre, marka sahibi yoksun kalınan kazancın; "marka hakkına tecavüz edenin, markayı bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması hâlinde ödemesi gereken lisans bedeline göre" hesaplanmasını isteyebilir. Marka lisanslarının bir piyasası olmadığından lisans bedeli, objektif olarak her bir somut durum ve şart dikkate alınarak ve emsal lisans bedelleri araştırılıp kıyaslanarak belirlenmelidir. Ayrıca markanın tanınmışlığı, lisansın münhasır olup olmaması gibi etkenler de lisans bedelinin belirlenmesinde hesaba katılır.

Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında hangi hesaplama yöntemi seçilirse seçilsin 556 sayılı KHK'nin 66/3 maddesinde yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında etki edecek diğer unsurlar düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle markanın ekonomik önemi, marka hakkına tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında markaya ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenler göz önünde tutulur. Böylece markanın tanınmışlık derecesi, markayı taşıyan malların ve/veya hizmetlerin piyasadaki pazar payı gibi hususlarda dikkate alınmalıdır.

556 sayılı KHK'nin 67. maddesinde ise 66/2 maddesindeki yöntemlerden birisi kullanılarak belirlenmiş yoksun kalınan kazancın artırılması düzenlenmiştir. Buna göre, mahkeme, ürünün satışında markanın ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu kanaatine vardığı takdirde, kazancın hesaplanmasında makul bir payın daha eklenmesine karar verir. Markanın ilgili ürüne ekonomik bakımdan önemli bir katkısının olduğunun kabul edilebilmesi için, ilgili ürüne olan talebin oluşmasında markanın belirleyici etken olduğunun anlaşılması gerekir (556 sayılı KHK m. 67).

556 sayılı KHK'nin 66/3 maddesinde markanın ekonomik öneminin yoksun kalınan kazançta dayalı tazminatın hesaplanmasında etken olacağı düzenlenmiş; aynı KHK'nin 67. maddesinde ise bu durum

daha ileri götürülerek markanın başlı başına bir çekim gücü olduğu hâllerde 556 sayılı KHK'nin 66/2 maddesi gereğince hesaplanan tazminata makul bir ek yapılacağı öngörülmüştür. Özellikle garanti markalarında bu çekim gücünün olduğu ve bu markalara tecavüz hâlinde 556 sayılı KHK'nin 67. maddesi gereğince tazminata ek yapılması gerektiği şüphesizdir. Ancak tazminata makul olarak yapılacak artırım miktarı, kesin olarak öngörülebilecek bir miktar olmadığından, genel hüküm niteliğindeki Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) 4. maddesi ile TBK'nin 51. maddesinin çizdiği sınırlar dahilinde belirlenmesi gerekir.

Garanti markası 556 sayılı KHK'nin 54. maddesinde; "Garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işarettir." şeklinde tanımlanmıştır. Buna göre, garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmektedir. Gerçekten de garanti markaları menşe göstermesi mutlaka gerekmeyen işaretler olarak, tüketicilere karşı kendilerine hitaben piyasaya sürülen ürünlerin belirlenen özelliklere sahip oldukları yönünde garanti verme işlevi taşımaktadır. Böylece garanti markasının yer aldığı mal veya hizmetlerin, hazırlanan standartlar çerçevesinde belirlenen özellikleri taşıdığı hususu garanti markası sahibi tarafından tüketicilere karşı hukuken garanti edilmektedir.

Garanti markaları genellikle ulusal veya uluslararası endüstriyel standart veya belgelendirme kuruluşları tarafından tescil edilerek kullanım şartlarını karşılayan işletmelere kullanılmaktadır. Bu husus tanımda geçen "marka sahibinin kontrolü altında" ifadesinden anlaşılmakta olup garanti markasının çeşitli işletmeler tarafından kullanılması, marka sahibinin kontrolü altında gerçekleşmektedir. Kontrol olgusu, işletme sahibine garanti markasını kullanma yetkisi tanınması ile başlamakta ve kullanımın ilgili teknik yönetmeliğe göre gerçekleşmesi konusunda garanti markası sahibinin haiz olduğu yetkileri ifade etmektedir (Bozgeyik, Hayri: Garanti Markasının Marka Hukukundaki Yeri ve Benzer Kavramlarla İlişkisi, İÜHFM C. LXXI, 2013, S. 2, s. 92).

Garanti markası doğrudan mal ve hizmetlerin ayırt edilmesi işlevi görmemekte, bu nedenle farklı mal ve hizmet markaları ile birlikte kullanılmakta ve bu markaların tanınmasında, tutulmasında ve ayırt edicilik özelliğinin güçlenmesinde etkili olmaktadır. Bu itibarla garanti markasının asıl marka ile kullanılması durumunda asıl marka sahibinin işletmesinden kaynaklanan ve asıl markanın kendi işlevi doğrultusunda gösterdiği özelliklerin yanı sıra garanti markasında sembolleşen diğer özelliklerin de üründe yer aldığı tüketicilere açıklanmaktadır. Garanti markasının sahibi, bir mal veya hizmetin özelliklerini garanti altına alan gerçek ve tüzel kişidir. Uygulamada garanti markasının sahibinin çoğunlukla resmî veya özel meslek kuruluşu olduğu görülmektedir.

Bir ürünün (mal veya hizmet) dünya çapında veya bölgesel nitelikte birçok kuruluş tarafından belirlenen, yayımlanan, belgelendirilen ve yönetilen standartlara uygun olduğunu belgelendiren ve ürün üzerinde yer alan işaretler de garanti markası niteliğindedir. Standartlar, mal ve hizmetlerde kalite, güvenlik, güvenilirlik, verimlilik ve uyumluluğun sağlanması amacıyla kabul edilmiş özellikler olup bunların kabul edilmemesi ve uygulanmaması, mal ve hizmetlerde kalite düşüklüğüne, güvensizliğe, emniyetsizliğe, tehlikeye, verimsizliğe ve bunlar arasında uyum zorluklarına yol açabilmektedir.

Standart kuruluşları, bu işaretlerin, mal ve hizmet üreten işletmeler tarafından kullanılması amacıyla sertifikasyon hizmeti yürütmektedir. Uygulamada işletmeler, standart kuruluşlarından sertifikasyon hizmeti alarak, mal ve hizmetlerinin ilgili standartlara uygunluğuna ilişkin işaretleri kullanma yetkisi elde etmektedir. Bu işaretler, mal ve hizmetin standart kuruluşu tarafından belirlenen ve yayımlanan standartlara uygun olduğunu ve işaretin kullanılması konusunda standart kuruluşu ile işletme arasında bir belgelendirme anlaşmasının yapılmış olduğunu ifade etmektedir. Örneğin ..., 132 sayılı TSE Kuruluş Kanunu'nun 1. maddesi gereğince gönüllü veya zorunlu olarak uygulanacak çeşitli standartları belirlemek ve yayınlamak amacıyla kurulmuş olduğu; Enstitü'nün markasının TSE ibaresinde olduğu, bu markanın

çeşitli şekillerde gösterileceği ve Enstitü'nün izni olmaksızın bu markanın hiçbir şekil ve şart altında kullanılamayacağı düzenlenmiştir. Anılan Kanun ile Enstitü'ye her türlü madde ve mamuller ile ilgili usul ve hizmet standartları yapmak, özel ve resmî sektörün isteği üzerine standartları ve projeleri hazırlamak, mütalaa vermek, standartları konusunda her türlü ilmi ve teknik inceleme araştırmalarda bulunmak görevleri verilmiştir. TSE garanti markasını almak üreticiler için zorunlu olmamakla beraber, bu markayı mamullerinde kullanmak isteyenler, davacı Enstitü'ye başvurarak tahlil ve kontrol ücreti ödemek, madde ve mamullerin Enstitü tarafından belirlenmiş Türk Standartlarına uygunluğunu tespit ettirip aidatları, teminatları ve ayrıca tarifeye göre hesaplanacak primi ödeyerek sözleşme yapmak zorundadır. Enstitü'nün izni olmadan TSE markasının ürünlerde kullanımı hâlinde, ürünün kalite ve diğer özelliklerinin Türk Standartlarına uygun olduğu ve bu kapsamda ürünün Enstitü tarafından denetlendiği noktada tüketicinin yanıltılması söz konusu olmaktadır.

Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davalının "ZEMHERİ EKMEK" ibareli ekmek poşetleri üzerinde ve araç kasası üzerinde davacıya ait "TSE" ibareli garanti markası ile "TSE" sistem logosunu izinsiz olarak kullandığı, bu durumun 556 sayılı KHK'nin 61. maddesi gereğince davacının marka hakkına tecavüz niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Davalının bu eylemi nedeniyle davacı vekili tarafından eldeki davada "TSE" markasının ve "TSE" sistem logosunun yıllık kullanım bedelinin (lisans bedeli) TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi ve TSE Sistem Belgelendirme Talimatı gereğince iki katının maddi tazminat olarak talep edildiği görülmektedir.

Olay ve dava tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 132 sayılı TSE Kuruluş Kanunu'nun 14. maddesi; "Türk Standartları Enstitüsünün toplanma esas ve usulleri, yönetimi, denetlenmesi, organlarının kuruluş, görev, yetki ve çalışma usulleri ile organ ve üyelerinin görev süreleri, bütçelerinin düzenlenmesi, gelirlerinin toplanması ve sarf şekilleri ile bu kanunun uygulanmasını ilgilendiren sair konular ... Yönetim Kurulunca kabul edilecek yönetmeliklerde belirtilir." hükmünü haizdir. Bu kapsamda olay ve dava tarihi itibarıyla davacı Enstitü'nün yönetim kurulu tarafından çıkartılan TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi'nin "TSE Marka/Markalarının Sözleşme Akdedilmeksizin Kullanılması" başlıklı 10.5 maddesi; "TSE marka/markalarını sözleşme akdetmeksizin kullanan ya da sözleşmesi herhangi bir nedenle sona erdiği halde TSE marka/markalarını ve/veya belgelerini kullananlar aleyhine; sözleşme akdetmeyerek Enstitü'yü zarara sokmaları sebebiyle Ürün Belgelendirme Merkezi tarafından tüm ilgili dokümanlar Hukuk Müşavirliği'ne bildirilir. Hukuk Müşavirliği'nce ürünle ilgili bir yıllık emsal belge kullanma tavan ücreti tutarının iki katından az olmamak üzere maddi tazminat, kamuoyunu yanıltmak ve haksız rekabete sebep olmak yoluyla Enstitü'yü kamu ve tüketici nezdinde güven kaybına uğratmaktan dolayı talep edilen maddi tazminatın beş katından az olmamak üzere de ek (manevi) tazminat talebi ile hukuki işlemler başlatılır." şeklinde düzenleme içermektedir. Yine olay ve dava tarihi itibarıyla davacı Enstitü'nün yönetim kurulu tarafından çıkartılan TSE Sistem Belgelendirme Talimatı'nın "TSE Sistem Logosunun Sözleşme Akdedilmeksizin Kullanılması" başlıklı 12.2 maddesi de aynı düzenlemeyi içermektedir.

132 sayılı TSE Kuruluş Kanunu'nun 14. maddesinin yönetim kuruluna verdiği yetkiyle çıkarılan TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi ve TSE Sistem Belgelendirme Talimatı hem Kanun'un ilgili maddesi hem de Yönerge ve Talimat'ın maddeleri gözetildiğinde Enstitü'nün kendi iç ilişkisine yönelik düzenlemeler niteliğindedir. Bu kapsamda TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi'nin 10.5 maddesi ile TSE Sistem Belgelendirme Talimatı'nın 12.2 maddesi Enstitü'nün kendi bünyesinde yer alan Hukuk Müşavirliğine markaya tecavüz hâlinde talep edilecek maddi ve manevi tazminatın nasıl belirleneceğini gösteren talimatı içermektedir. Bu itibarla TSE Ürün Belgelendirme Yönergesi'nin 10.5 maddesinde ve TSE Sistem Belgelendirme Talimatı'nın 12.2 maddesinde yer alan maddi ve manevi tazminatı belirleme yönteminin mahkemeyi bağlaması söz konusu olamaz.

Bununla birlikte yukarıda da bahsedildiği üzere TSE markasının garanti markası niteliği bulunduğu ve bu hususun başlı başına bir çekim gücü olduğu, ayrıca TSE markasının kullanılmasının ürünün satışında

ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu hususları gözetildiğinde 556 sayılı KHK'nin 66/2 maddesi gereğince belirlenen tazminatın aynı KHK'nin 66/3 ve 67. maddeleri gereğince artırılması gerekmektedir. Böyle olunca mahkemece, özellikle TSE garanti markasının izinsiz kullanılmasının, ürünün (mal veya hizmet) sağlık ve kalite açısından Türk Standartlarına uygun olduğu noktasında tüketiciyi yanıltma kastı içerdiği hususu da gözetilerek 556 sayılı KHK'nin 66/2 maddesi gereğince belirlenen tazminatın, genel hüküm niteliğindeki TMK'nin 4. maddesi ile TBK'nin 51. maddesinin çizdiği sınırlar dahilinde artırılması hakkaniyete uygun olacaktır.

O hâlde direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı bozulması gerekmektedir.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Geçici 3. maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440-III/1 maddesi gereğince miktar itibarıyla karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere, 01.07.2021 tarihinde oy birliği ile kesin olarak karar verildi.

*** Bu KHK 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Kanunun 191 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak 6769 sayılı Kanunun geçici maddeleri gereğince mülga KHK'nin bazı hükümlerin uygulanmasına devam edileceğinden uygulayıcıya kolaylık sağlamak amacıyla 556 sayılı KHK sistemde korunmuştur.

MARKALARIN KORUNMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Kanun Hükmünde Kar.nin Tarihi :24/6/1995, No : 556
Yetki Kanununun Tarihi : 8/6/1995, No : 4113
Yayımlandığı R.G.Tarihi : 27/6/1995, No : 22326
V.Tertip Düsturun Cildi : 34

BİRİNCİ KISIM BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Korumadan Yararlanacak Kişiler

Amaç ve kapsam

Madde 1 – Bu Kanun Hükmünde Karamamenin amacı, bu Kanun Hükmünde Karamame hükümlerine uygun olarak tescil edilen markaların korunmasını sağlamaktır. Bu Kanun Hükmünde Karamame, markaların korunmasına ilişkin esasları, kuralları ve şartları kapsar.

Tanımlar

Madde 2 – Bu Kanun Hükmünde Karamamede geçen:

- "Marka", ortak markalar ve garanti markaları dahil ticaret markaları veya hizmet markalarını.
- "Paris Sözleşmesi", Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 Tarihli Mukavele ile Türkiye tarafından onaylanmış değişikliklerini,
- "Enstitü", 544 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ile kurulan Türk Patent Enstitüsünü.
- "Marka Vekili", bu Kanun Hükmünde Karamamede belirtilen haklarla ilgili konularda, ilgili kişileri Enstitü nezdinde temsil eden, danışmanlık yapan ve haklarının korunması için Enstitü nezdinde gerekli girişimlerde bulunan ve işlemleri yürüten kişileri, ifade eder.

812

Korumadan yararlanacak kişiler

Madde 3 – Bu Kanun Hükmünde Karamamenin öngördüğü koruma; Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olan veya sınai veya ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişilerce veya Paris Sözleşmesi yahut Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişilerce elde edilir.

Bu Kanun Hükmünde Karamame kapsamına girmemekle beraber, Türkiye Cumhuriyeti uyuşundaki kişilere kanunen veya fiilen marka koruması tanınmış yabancı devletlerin gerçek veya tüzel kişileri de karşılıklılık ilkesi uyarınca Türkiye'de marka korunmasından aynı şekilde yararlanır.

Milletlerarası anlaşmaların öncelikle uygulanması

Madde 4 – Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşma hükümlerinin bu Kanun Hükmünde Karamame hükümlerinden daha elverişli olması halinde, 3 üncü maddede belirtilen kişiler, elverişli hükümlerin uygulanmasını talep etme hakkına sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Markanın İçereceği İşaretler ve Markanın Elde Edilmesi

Markanın içereceği işaretler

Madde 5 – Marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlaması koşuluyla, kişi adları dahil, özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar malların biçimi veya ambalajları gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayımlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaretleri içerir. ^{(1) (2)}

Marka, mal veya ambalajı ile birlikte tescil ettirilebilir. Bu durumda mal veya ambalajın tescilli marka sahibine mal veya ambalaj için inhisari bir hak sağlamaz. **(Ek cümle :22/6/2004 – 5194/12 md.)** İnhisari hak sağlamayan bu tür unsurlar tescil belgesi üzerinde açıkça belirtilir.

Marka hakkının elde edilmesi

Madde 6 – Bu Kanun Hükmünde Karamame ile sağlanan marka koruması tescil yoluyla elde edilir.

Marka tescilinde red için mutlak nedenler

Madde 7 – Aşağıda yazılı işaretler marka olarak tescil edilemez:

- 5 inci madde kapsamına girmeyen işaretler,

(1) Bu fıkraya "sayılar" ibaresinden sonra gelmek üzere 3/11/1995 tarih ve 4128 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle "malların biçimi veya ambalajlarının" ibaresi eklenmiş olup, metne işlenmiştir.

(2) Bu fıkrada yer alan "ambalajlarının" ibaresi, 22/6/2004 tarihli ve 5194 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle "ambalajları" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

813

b) **(Değişik : 22/6/2004 – 5194/13 md.)** Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetle ilgili olarak tescil edilmiş veya daha önce tescil için başvurusu yapılmış bir marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olan markalar,

c) Ticaret alanında cins, çeşit, vasf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten veya malların üretildiği, hizmetlerin yapıldığı zamanı gösteren veya malların ve hizmetlerin diğer karakteristik özelliklerini belirten işaret ve adlandırmaları münhasıran veya esas unsur olarak içeren markalar.⁽¹⁾

d) Ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret ve adları münhasıran veya esas unsur olarak içeren markalar,

e) Malın özgün doğal yapısından ortaya çıkan şeklini veya bir teknik sonucu elde etmek için zorunlu olan, kendine malın şeklini veya mala asli değerini veren şekli içeren işaretler,

f) Mal veya hizmetin niteliği, kalitesi veya üretim yeri, coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanıltacak markalar,

g) Yetkili mercilerden kullanmak için izin alınmamış ve dolayısıyla Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesine göre reddedilecek markalar,

h) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi, kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği diğer armalar, amblemler veya nişanları içeren markalar,

i) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 27/5/2015 tarihli ve E: 2015/33, K: 2015/50 sayılı Kararı ile.)

j) Dini değerleri ve sembolleri içeren markalar,

k) Kamu düzenine ve genel ahlaka aykırı markalar.

(Ek fıkra : 3/11/1995 - 4128/5 md.;Değişik:22/6/2004 – 5194/13 md.) Bir marka tescil tarihinden önce kullanılmış ve tescile konu mallar veya hizmetlerle ilgili olarak bu kullanım sonucu ayırt edici bir nitelik kazanmış ise (a), (c) ve (d) bentlerine göre tescili reddedilemez.

Marka tescilinde red için nispi nedenler

Madde 8 – Tescil edilmiş veya tescil için başvuru yapılmış bir markanın sahibi tarafından itiraz yapılması durumunda aşağıdaki hallerde marka tescil edilemez:

a) Tescil için başvurusu yapılan marka, tescil edilmiş veya tescil için daha önce başvurusu yapılmış bir marka ile aynı ise ve aynı mal veya hizmetleri kapsıyorsa,

b) Tescil için başvurusu yapılan marka, tescil edilmiş veya tescil için daha önce başvurusu yapılmış bir marka ile aynı veya benzer ise ve tescil edilmiş veya tescil için başvurusu yapılmış bir markanın kapsadığı mal veya hizmetlerle aynı veya benzer ise, tescil edilmiş veya tescil için başvurusu yapılmış markanın halk tarafından karıştırılma ihtimali varsa ve bu karıştırılma ihtimali tescil edilmiş veya tescil için başvurusu yapılmış bir marka ile ilişkili olduğu ihtimalini de kapsıyorsa.

(1) Bu bende, "çeşit" ibaresinden sonra gelmek üzere 3/11/1995 tarih ve 4128 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle "vasf" ibaresi eklenmiş olup, metne işlenmiştir.

814

Marka sahibinin ticari vekili veya temsilcisi tarafından markanın kendi adına tescili için, marka sahibinin izni olmadan ve geçerli bir gerekçe gösterilmeden yapılan başvuru, marka sahibinin itirazı üzerine red edilir.

Tescilsiz bir markanın veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaretin sahibinin itiraz etmesi üzerine, tescili istenilen marka, aşağıdaki hallerde tescil edilmez.

a) Markanın tescili için yapılan başvuru tarihinden önce veya markanın tescili için yapılan başvuruda belirtilen rüçhan tarihinden önce bu işaret için hak elde edilmiş ise,

b) Belirtilen işaret, sahibine daha sonraki bir markanın kullanımını yasaklama hakkını veriyorsa,

Marka, tescil edilmiş veya tescil için başvurusu daha önce yapılmış bir markanın aynı veya benzeri olmakla birlikte, farklı mallar veya hizmetlerde kullanılabilir. Ancak, tescil edilmiş veya tescil için başvurusu yapılmış markanın, toplumda ulaştığı tanınırlık düzeyi nedeniyle haksız bir yararın sağlanabileceği, markanın itibarına zarar verebileceği veya tescil için başvurusu yapılmış markanın ayırt edici karakterini zedeleyici sonuçlar doğurabileceği durumda, tescil edilmiş veya tescil için başvurusu daha önce yapılmış bir marka sahibinin itirazı üzerine, farklı mal veya hizmetlerde kullanılacak olsa bile, sonraki markanın tescil başvurusu red edilir.

Tescil için başvurusu yapılmış markanın, başkasına ait kişi ismi, fotoğrafı, telif hakkı veya herhangi bir sınai mülkiyet hakkını kapsamı halinde, hak sahibinin itirazı üzerine tescil başvurusu reddedilir.

Ortak ve garanti markalarının sona ermesinden itibaren üç yıl içinde ortak marka veya garanti markası ile aynı veya benzeri olan marka tescil başvurusu itiraz üzerine reddedilir.

Bir markanın yenilenmesi nedeniyle koruma süresinin dolmasından sonra iki yıl içerisinde aynı veya benzer markanın, aynı veya benzer mal ve hizmetler için yapılan tescil başvurusu itiraz üzerine reddedilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Markanın Koruma Kapsamı

Marka tescilinden doğan hakların kapsamı

Madde 9 – (Değişik: 21/1/2009 – 5833/1 md.)

Marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir. Marka sahibi, aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep edebilir:

a) Markanın tescil kapsamına giren aynı mal ve/veya hizmetlerle ilgili olarak, tescilli marka ile aynı olan herhangi bir işaretin kullanılması.

b) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsadığı mal ve/veya hizmetlerin aynı veya benzeri mal ve/veya hizmetleri kapsayan ve bu nedenle halk tarafından, işaret ile tescilli marka arasında ilişkilendirilme ihtimali de dahil, karıştırılma ihtimali bulunan herhangi bir işaretin kullanılması.

815

c) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsamına giren mal ve/veya hizmetlerle benzer olmayan, ancak Türkiye'de ulaştığı tanınırlık düzeyi nedeniyle tescilli markanın itibarından dolayı haksız bir yarar elde edecek veya tescilli markanın itibarına zarar verecek veya tescilli markanın ayırt edici karakterini zedeleyecek nitelikteki herhangi bir işaretin kullanılması.

Aşağıda belirtilen durumlar, birinci fıkra hükmü uyarınca yasaklanabilir:

a) İşaretin mal veya ambalajı üzerine konulması.

b) İşareti taşıyan malın piyasaya sürülmesi veya bu amaçla stoklanması, teslim edilebileceğinin teklif edilmesi veya o işaret altında hizmetlerin sunulması veya sağlanması.

c) İşareti taşıyan malın gümrük bölgesine girmesi, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması.

d) İşaretin, teşebbüsün iş evrakı ve reklamlarında kullanılması.

e) İşareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya mesru bir bağlantısı olmaması koşuluyla, işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde, alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük veya benzeri biçimlerde kullanılması.

Markanın sahibine sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı marka tescilinin yayın tarihi itibarıyla hüküm ifade eder. Marka tescil başvurusunun bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve marka tescilinin ilan edilmesi halinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle başvuru sahibi, tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin yayımlanmasından önce karar veremez.

Markanın sözlük veya başka başvuru eserlerinde yer alması

Madde 10 – Tescilli bir markanın, tescilli olduğu belirtilmeden bir sözlük, ansiklopedi veya bir başka başvuru eserinde, jenerik ad izlenimi verecek şekilde, yayımlanması durumunda, marka sahibinin talebi üzerine yayımcı, yayının sonraki ilk sayısında yanlışlığı düzeltir.

Ticari vekil veya temsilci adına tescilli markanın kullanımının yasaklanması

Madde 11 – Marka sahibinin ticari vekili veya temsilcisi adına, marka sahibinin izni alınmadan marka tescili yapılması halinde; marka sahibi kullanım için yetki vermemiş ise ve

816

ticari vekil veya temsilcinin hakkı bir gerekçesi yoksa, marka sahibinin markasının kullanılmasına itiraz etmek hakkı vardır.

Marka tescilinden doğan hakların kapsamında istisna

Madde 12 – Dürüstçe ve ticari veya sanayi konularıyla ilgili olarak kullanılmaları koşuluyla üçüncü kişilerin, ad ve adresini, mal veya hizmetlerle ilgili cins, kalite, miktar, kullanım amacı, değer, coğrafi kaynak, üretim veya sunuluş zamanı veya diğer niteliklere ilişkin açıklamaları kullanmaları marka sahibi tarafından engellenemez.

Marka tescilinden doğan hakların tüketilmesi

Madde 13 – Tescilli bir markanın tescil kapsamındaki mal üzerine konularak, marka sahibi tarafından veya onun izni ile Türkiye'de piyasaya sunulmasından sonra, mallarla ilgili fiiller marka tescilinden doğan hakkın kapsamı dışında kalır.

Marka sahibinin, birinci fıkra hükmüne girmesine rağmen, malın piyasaya sunulmasından sonra, üçüncü kişiler tarafından değiştirilerek veya kötüleştirilerek ticari amaçlı kullanmalarını önleme yetkisi vardır.

Markanın kullanılması

Madde 14 – (İptal: Anayasa Mahkemesinin 14/12/2016 tarihli ve E: 2016/148, K: 2016/189 sayılı Kararı ile.)

817

BEŞİNCİ BÖLÜM
Marka Tescilinden Doğan Haklarla
İlgili Hukuki İşlemler

Markanın hukuki işlemlere konu olması

Madde 15 – Tescilli bir marka, başkasına devir edilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, kullanma hakkı lisans konusu olabilir, rehin edilebilir. Rehin hakkı bakımından Medeni Kanunun rehin hakkına ilişkin hükümleri uygulanır.

Tescilli bir marka üzerindeki sağlararası işlemler yazılı şekilde tabidir.

Markanın devri

Madde 16 – Marka, tescil edildiğini mal veya hizmetlerin tümü veya bir kısmı için devredilebilir.

Bir işletmenin aktif ve pasifleri ile birlikte devri, aksi kararlaştırılmamışsa, işletmeye ait markaların da devrini kapsar. Bu hüküm, işletmenin devrine, sözleşmeden doğan yükümlülük halinde uygulanır.

İkinci fıkra hükmü hariç olmak üzere, bir markanın devri, mahkeme kararının sonucu olan devir hariç, yazılı olarak yapılır ve devir sözleşmesi taraflarca imzalanır. Aksine sözleşmeler hükümsüzdür.

Markanın devri, mal veya hizmetlerin coğrafı kaynağı, kalitesi veya markanın kendisi ile ilgili olarak halkı yanılgıya düşürebilecek nitelikte ise, yeni marka sahibi halkı yanılgıya düşürmeyecek şekilde mal veya hizmetlerde marka tescilinin sınırlı bir hale getirilmesini kabul etmediği takdirde devir işlemleri Enstitü tarafından yapılmaz.

(İptal beşinci fıkra : Anayasa Mahkemesi'nin 13/5/2015 tarihli ve E: 2015/49, K:2015/46 sayılı Kararı ile.)

Devir, taraflardan birinin talebi üzerine, sicile kayıt edilir ve yayımlanır.

Devir, sicile kayıt edilmediği sürece, taraflar markanın tescilinden doğan yetkileri iyi niyetli üçüncü kişilere karşı ileri süremez.

Ticari vekil veya temsilci adına tescilli markanın devri

Madde 17 – Marka sahibinin izni olmadan onun ticari vekili veya temsilcisi adına marka tescil edilmesi halinde, ticari vekil veya temsilcinin haklı bir gerekçesi yoksa, marka sahibinin söz konusu tescilin kendi lehine devredilmesini isteme yetkisi vardır.

818

Markanın teminat olarak gösterilmesi

Madde 18 – Tescilli bir marka, işletmeden bağımsız olarak, teminat olarak gösterilebilir.

Markanın teminat olarak gösterilmesi, taraflardan birinin talebi üzerine, sicile kayıt edilir ve yayımlanır.

Haciz

Madde 19 – Tescilli bir marka işletmeden bağımsız olarak, haciz edilebilir.

Haciz sicile kayıt edilir ve yayımlanır.

Lisans

Madde 20 – Tescilli bir markanın kullanım hakkı, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı veya tamamı için lisans sözleşmesine konu olabilir.

Lisans şartları

Madde 21 – Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans inhisari değildir. Lisans veren markayı kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı markaya ilişkin başka lisanslar da verebilir.

İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de markayı kullanamaz.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisansın doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa lisans hakkını alan kişi, markanın koruma süresinde markanın kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufla bulunabilir.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından marka sahibinin markadan doğan haklarına, tecavüz edilmesi durumunda, marka sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir. İnhisari olmayan lisans sahiplerinin, dava açma hakları yoktur.

Altıncı fıkra hükümlerine göre, markaya tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı

819

açmasını marka sahibinden isteyebilir. Marka sahibinin, bu talebi kabul etmemesi veya bildirim alındığı tarihten itibaren üç ay içinde, gerekli davanın açılmaması halinde, lisans alan yaptığı bildirimde de ekleyerek, kendi adına dava açabilir. Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesi karşısında ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. Lisans alan, dava açtığı marka sahibine bildirir.

Marka sahibi, talimatlarıyla uygunluk içinde, lisans alan tarafından üretilen malın veya sunulan hizmetlerin kalitesini garanti edecek önlemleri alır.

Sözleşme şartlarının lisans alan tarafından ihlali halinde, tescilli bir markadan doğan haklar, lisans alana karşı, dava yoluyla ileri sürülebilir.

Lisans sicile kayıt edilmediği sürece, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

Lisans sözleşmelerinde, bu Kanun Hükmünde Kararname ile konuya ilişkin diğer kanun, tüzük, yönetmelik ve tebliğlere aykırı hükümler bulunamaz. Bu tür düzenlemeler lisans tarihinden sonra yapılırsa dahi, lisans sözleşmelerindeki aykırı hükümler geçersiz sayılır.

Hukuki işlemlerin başvurulara uygulanması

Madde 22 – Devir, lisans, intikal, haciz, rehin ve marka sahibi hakkındaki değişiklikler ile ilgili hukuki işlemler marka başvurularına da uygulanır.

(Ek fıkra :22/6/2004 – 5194/14 md.) Bildirim adresinde bir değişiklik olması durumunda, adres değişikliğinin yazılı olarak Enstitüye bildirilmesi zorunludur. Bu bildirim yapılmaması halinde, Enstitüde mevcut en son adrese yapılmış bildirimler geçerlidir.

İKİNCİ KISIM
BAŞVURU
BİRİNCİ BÖLÜM
Marka Başvurusu ve Ekleri

Başvuru şartları

Madde 23 – Bir markanın tescil edilmesi için, aşağıda belirtilen unsurlar ile başvuruda bulunmak şarttır:

- Şekli ve kapsamı yönetmelikte belirlenen, başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri de içeren başvuru dilekçesi,
- Markanın yayına ve çoğaltmaya elverişli örneği,

820

- Markanın kullanılacağı malların veya hizmetlerin listesi,
- Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir belge aslı,

- e) Sınıf veya sınıfların ücretinin ödendiğini gösterir belge aslı,
f) Marka vekili tayin edilmiş ise vekaletname,
g) Başvuru sahibi tüzel kişi ise imza sirküleri,
h) Başvuru sahibinin ticaretle uğraştığını gösterir belge,
Bir marka tescil başvurusunun geçerliliği için, başvuru ücretinin başvuru ile birlikte ödenmesi şarttır.
Her marka tescili için ayrı başvuru yapılması zorunludur.
Bir marka başvurusu ile birlikte veya daha sonra Enstitüye verilecek her türlü belge, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin yönetmelikte öngörülen hususları kapsar.

Sınıflandırma

Madde 24 – Markaların kullanılacağı mallar veya hizmetler, markaların tescili amaçları için malların veya hizmetlerin uluslararası sınıflandırmasına ilişkin esaslara göre sınıflandırılır. Sınıflandırma ile ilgili ilkeler yönetmelikte belirtilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Rüçhan Hakkı

Milletlerarası sözleşmelere dayanan başvurulardan doğan rüçhan hakları

Madde 25 – Paris Sözleşmesine dahil ülkelerden birine mensup veya bu ülkelerden birine mensup olmamakla birlikte onlardan birinde ikametgahı veya işler durumunda bir ticari müessesesi bulunan gerçek veya tüzel kişiler, bu ülkelerin herhangi birinde yetkili mercilere bir markanın tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı ay süreyle aynı marka için tescil belgesi almak üzere Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer.

Birinci fıkrada belirtilen süre içinde, rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren üçüncü kişiler tarafından yapılacak rüçhan hakkına konu olan tescil başvurusunun mal veya hizmetler itibarıyla kapsamındaki başvurular ve bunlar adına yapılacak marka tescilleri hüküm ifade etmez.

821

Paris Sözleşmesine taraf bir ülke uyruğu olan gerçek veya tüzel kişi, Paris Sözleşmesine taraf olmayan bir ülkede marka tescili için geçerli bir başvuru yapmışsa, bu madde hükmüne göre, söz konusu başvurunun rüçhan hakkından yararlanır.

Sergilerde teşhir hakkından doğan rüçhan hakları

Madde 26 – Tescil başvurusundaki markanın kullanılacağı malları veya hizmetleri Türkiye’de açılan milli ve milletlerarası sergilerde veya Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan sergilerde teşhir eden 3 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye’de marka tescil ettirmek için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

Tescil başvurusunda belirtilen markanın kullanılacağı mallar veya hizmetler, sergide görünür şekilde resmi açılış tarihinden önce sergilenmişse rüçhan süresi, malların sergi yerine konulduğu veya hizmetin sergilendiği tarihten itibaren başlar.

Birinci fıkrada belirtilen sergilerden Türkiye’de açılanların yetkili mercileri, tescil başvurusundaki bir markanın kullanılacağı mallarını sergide teşhir edenlere veya hizmeti sergileyenlere, teşhir ettikleri malların çeşidini veya teşhir ettikleri hizmetlerin cinsini açıkça belirten ve malın veya hizmetin sergide görünür şekilde sergilendiği tarihi ve resmi açılış tarihini gösterir bir belge verir.

Yabancı ülkelerde teşhir edilen mallar veya hizmetler için, serginin açıldığı ülkenin yetkili mercileri tarafından düzenlenen ve üçüncü fıkrada yazılı hususları içeren bir belgenin verilmesi şarttır.

Başvurusu yapılmış veya tescil edilmiş bir markanın kullanılacağı malların Türkiye’de açılan sergilerde teşhir edilmesine ve sergi bittikten sonra ülkesine geri gönderilmesine engel olunmaz.

Bir sergide teşhir edilmiş, tescil başvurusu bulunan veya tescilli bir markanın kullanılacağı mallar veya hizmetler ile ilgili olarak birden çok başvuru yapılmışsa, bu durumda bu malları veya hizmetleri ilk sergileyen kişi, aynı zamanda sergilenmesi halinde ise ilk başvuruda bulunan kişi, rüçhan hakkından yararlanır.

Rüçhan hakkının hükmü

Madde 27 – 25 inci ve 26 ncı madde hükümlerine göre rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi itibarıyla doğar.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve belgelendirilmesi

Madde 28 – Başvuru sahibi, yararlanmak istediği rüçhan hakkını başvuru ile birlikte talep eder. Bununla ilgili rüçhan hakkı belgesini, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde vermediği takdirde rüçhan hakkından yararlanma talebi yapılmamış sayılır.

Sergi teşhir hakkına dayalı olarak alınmış bir rüçhan, 25 inci maddeye göre verilen rüçhan süresini uzatmaz.

822

ÜÇÜNCÜ KISIM

TESCİL İŞLEMLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvurunun İncelenmesi

Şekli inceleme

Madde 29 – Enstitü, başvurunun 23 üncü maddede belirtilen şartlara uygunluğunu ve herhangi bir şekli eksikliğin bulunup bulunmadığını inceler. Enstitü 23 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkrası hükmü uyarınca herhangi bir eksikliğin olmadığına karar verirse, marka tescil başvurusu başvurunun Enstitüye veya onun yetkili kaldığı makama verildiği tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir.

Rüçhan hakkı talep edilmişse, Enstitü tarafından 25 inci, 26 ncı ve 27 ncı madde hükümlerine göre ayrıca inceleme yapılır.

Şekli eksiklerin giderilmesi

Madde 30 – Bir başvuruda, 23 üncü maddede yer alan şartların yerine getirilmediği tespit edilirse, Enstitü söz konusu eksiklerin yönetmelikte öngörülen süre içinde giderilmesini başvuru sahibine bildirir.

Enstitü, 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen başvuru dilekçesinde başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgilerin bulunmaması veya eksik bulunması yahut (b), (c), (d) bentlerinde belirtilen belgelerden herhangi birinin verilmemesi halinde, başvuruyu reddeder.

Enstitü tarafından giderilmesi istenen ve 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (e), (f), (g) ve (h) bentleri kapsamına giren eksiklerin, yönetmelikte öngörülen süre içinde giderilmiş olması koşuluyla, marka tescil başvurusu, başvurunun ilk yapıldığı tarih itibarıyla kesinleşir.

Rüçhan hakkına ilişkin eksiklerin giderilmemesi, sadece rüçhan hakkının yitirilmesi bakımından hüküm ifade eder.

Başvuru yapma hakkı yönünden inceleme

Madde 31 – 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerin başvurusu reddedilir.

Red için kesin nedenler yönünden inceleme

Madde 32 – Enstitü, başvurunun şekli yönden hiç bir eksikliği bulunmadığına karar verirse, markanın kullanılacağı ve tescil kapsamına girmesi talep edilen mallar

823

veya hizmetlerin bir kısmı veya tamamı itibarıyla başvurunun özellikle 7 ncı madde hükümleriyle uygunluğunu inceler. Başvuru, 7 ncı maddeye göre, uygun görülmeyen mallar veya hizmetlerin tamamı veya bir kısmı itibarıyla reddedilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Başvurunun Yayınlanması

Başvurunun yayınlanması

Madde 33 – Başvuru şartları eksiksiz bir şekilde yerine getirilmiş ve 29, 30, 31 ve 32 ncı madde hükümlerine göre reddedilmemiş bir marka tescil başvurusu ilgili bültende yayımlanır.

Başvurunun birinci fıkrada belirtilen madde hükümlerine göre reddedilmesine, başvuru yayımlandıktan sonra karar verilirse, başvurunun reddedildiğine ilişkin karar ayrıca yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Üçüncü Kişilerin Görüş ve İtirazları

Üçüncü kişilerin görüşleri

Madde 34 – Marka başvurusunun yayımından sonra, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi veya herhangi bir grup veya hizmetleri temin edenler, üreticiler veya imalatçıları temsil eden bir organ, tacir veya tüketiciler, 7 nci maddeye göre, markanın tescil için yeterli nitelikleri taşımadığını belirten yazılı görüşlerini Enstitüye sunabilir. Ancak bu kişiler, Enstitü nezdinde işlemlere taraf olamaz.

İtiraz

Madde 35 – Tescil başvurusu yapılmış markanın 7 nci ve 8 inci madde hükümlerine göre tescil edilmemesi gerektiğinelişkin itirazlar ile başvurunun kötü niyetle yapıldığına ilişkin itirazlar ilgili kişiler tarafından marka başvurusunun yayımından itibaren üç ay içerisinde yapılır.

8 inci maddenin son fıkrası çerçevesinde yapılacak itiraz, ancak itiraz eden kişinin markasını bu süre içerisinde kullanmaması halinde reddedilir.

İtirazlar yazılı ve gerekçeli olarak yapılır. Enstitü itiraz sahibinden, yönetmelikte öngörülen sürede yerine getirilmek üzere, ek belge, kanıt ve gerekçeler isteyebilir.

824

Bu süre içerisinde istenilen ek belge, kanıt ve gerekçeler Enstitüye verilmediği takdirde itiraz yapılmamış sayılır.

İtirazın incelenmesi

Madde 36 – Enstitü, itirazları incelerken gerekli gördüğü süre ve sıklıkta tarafların itiraz ve karşı görüşlerini ilgili taraflara iletir ve yazılı görüşlerini alır.

Enstitü gerekli görürse tarafları uzlaşmak için biraraya getirir.

Enstitü, yapılan itirazı geçerli bulmazsa reddeder. İtiraz, başvuruda kullanılacağı belirtilen mallar veya hizmetlerden bir kısmıyla ilgili olarak geçerli bulunursa, bu mallar veya hizmetlere ilişkin olarak kabul edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Marka Başvurusu İle İlgili Şekli İşlemler

Yanlışlıkların düzeltilmesi

Madde 37 – Başvuru sahibinin talebi üzerine, marka başvurusunda içerik, mal veya hizmetlerde değişiklikleri kapsayan; başvuru sahibinin adı ve adresindeki hatalar, imla hatalarına ilişkin yanlışlıkların düzeltilmesi, başvurunun incelenmesi işlemleri aşamasında yapılır.

Başvurunun geri çekilmesi

Madde 38 – Marka başvurusu, markanın tescil edilmesinden önce, başvuru sahibi tarafından geri çekilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM Tescil

Tescil

Madde 39 – Bu Kanun Hükümünde Karamame ve ilgili yönetmelik hükümlerine göre başvurusunu eksiksiz yapmış veya eksiklerini gidirmiş ve süresi içerisinde hakkında itiraz yapılmamış veya yapılan itiraz kesin olarak reddedilmiş bir başvuru, tescil edilerek sicile kaydedilir. Başvuru sahibine "Marka Tescil Belgesi" verilir.

Sicil kaydında; marka örneği, başvuru tarihi, marka tescil numarası, markanın kullanılacağı mallar veya hizmetlerin listesi, mal veya hizmetlerin sınıf veya sınıfları, marka sahibinin ve varsa vekilinin adı, soyadı, uyruğu, tüzel kişilerde ticaret ünvanı ve hangi ülkenin kanunlarına göre kurulu olduğu, adresi, tescil tarihi, marka ve marka hakları ile ilgili bütün değişiklikler ve yönetmelikte öngörülen diğer hususlar yer alır.

825

Marka sicili alenidir. Talep edilmesi ve yönetmelikte öngörülen ücretin ödenmesi koşuluyla sicil örneği verilir.

Sicil kaydı yapılan marka ile ilgili bilgiler yönetmelikte şekil ve şartları belirtildiği biçimde ve ikinci fıkrada yer alan unsurları da kapsamak üzere yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Markanın Koruma Süresi ve Marka Tescilinin Yenilenmesi

Markanın koruma süresi

Madde 40 – Tescilli markanın koruma süresi başvuru tarihinden itibaren on yıldır. Bu süre, onar yıllık dönemler halinde yenilenir.

Yenileme

Madde 41 – Koruma süresi sona eren marka, sahibinin veya onun yetkili kıldığı vekilin talebi ve yönetmelikte öngörülen yenileme ücretinin ödenmesi koşuluyla yenilenir.

Enstitü, tescil süresinin dolmakta olduğunu, sürenin bitiminden önce ve yönetmelikte öngörülen süre içinde, marka hakkı sahibine haber verir. Enstitünün bu bilgiyi vermemiş olması, Enstitüye herhangi bir sorumluluk getirmez.

Yenileme talebinin yapılması ve yenileme ücretinin ödenmesi, koruma süresinin sona erdiği ayın son gününden önceki altı ay içinde gerçekleştirilir. Bu sürenin kaçırılması durumunda, yenileme talebi, ek bir ücretin ödenmesi koşuluyla, koruma süresinin sona erdiği ayın son gününden itibaren altı aylık süre uzatımı içinde de yapılabilir.

Yenileme süresi mevcut tescilin sona erdiği gün başlar. Yenileme sicile kayıt edilir ve yayımlanır.

Koruma süresinin bitiminden itibaren altı aylık süre içerisinde yenilenmeyen markalar hükümsüz sayılır.

BEŞİNCİ KISIM

MARKANIN HÜKÜMSÜZLÜĞÜ VE MARKA HAKKININ SONA ERMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Markanın Hükümsüzlüğü

Hükümsüzlük halleri

Madde 42 – Aşağıdaki hallerde markanın hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a) 7 ci maddede sayılan haller. (Ancak, 7 nci maddenin (1) bendinde belirtilen tanınmış markalarla ilgili davanın tescil tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde açılması gerekir. Markanın tescilinde kötü niyet varsa iptal davası süreye bağlı değildir.)⁽¹⁾

b) 8 inci maddede sayılan haller. (Ancak, 8 inci maddenin son fıkrası çerçevesinde açılan davada önceki hak sahibi koruma süresinin bitiminden itibaren 2 yıl içerisinde markasını kullanmamışsa bu bir hükümsüzlük nedeni sayılmaz.)

(1) Bu bende; "davanın" ibaresinden sonra gelmek üzere 3/11/1995 tarih ve 4128 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile " tescil tarihinden itibaren" ibaresi eklenmiş olup, metne işlenmiştir.

826

c) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 9/4/2014 tarihli ve E: 2013/147, K: 2014/75 sayılı Kararı ile.)

d) Marka sahibinin davranışları nedeniyle, marka mal ve hizmetler için yaygın bir ad haline gelmiş ise,

e) Hak sahibi veya yetkili kıldığı kişi tarafından kullanım sonucunda tescil edildiği mal ve hizmetlerin niteliği, kalitesi, üretim yeri ve coğrafi kaynağı konusunda halkta yanlış anlama ihtimali var ise,

f) 59 uncu maddede aykırı kullanım.

Hükümsüzlük nedenleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, yalnız o mal veya hizmet ile ilgili olarak kısmi hükümsüzlüğe karar verilir.

(Ek fıkra : 3/11/1995 - 4128/5 md.;Değişik:22/6/2004 – 5194/15 md.) Bir marka tescil tarihinden önce kullanılmış ve tescille konu mallar veya hizmetlerle ilgili olarak bu kullanım sonucu ayırt edici bir nitelik kazanmış ise 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a), (c) ve (d) bentlerine göre tescilli hükümsüz sayılmaz.

Hükümsüzlük talebi

Madde 43 – Markanın hükümsüzlüğünü, ilgili mahkemeden, zarar gören kişiler, Cumhuriyet savcıları veya ilgili resmi makamlar isteyebilir.

Hükümsüzlüğün etkisi

Madde 44 – Markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe etkilidir.

Marka sahibinin kötü niyetli olarak hareket etmesinden kaynaklanan, zararın giderilmesine ilişkin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geriye dönük etkisi, aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Markanın hükümsüz sayılmasından önce, bir markaya tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar,

b) Markanın hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler. (Ancak, hal ve şartlara göre, haklı sebepler ve hakkaniyet düşüncesi ile sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi mümkündür.)

Bir markanın hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar, herkese karşı hüküm doğurur.

827

İKİNCİ BÖLÜM

Marka Hakkının Sona Ermesi

Sona ermenin sebepleri

Madde 45 – Marka hakkı;

a) Koruma süresinin dolması ve markanın süresi içinde yenilenmemesi,

b) Marka sahibinin marka hakkından vazgeçmesi,

nedenlerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

Marka hakkının sona ermesi, sona erme sebebinin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren hüküm ifade eder. Marka hakkının sona ermesi, ilgili bültende yayınlanır.

Marka hakkından vazgeçme

Madde 46 – Marka sahibi, markanın kullanılacağı malların ve/veya hizmetlerin tamamından veya bir kısmından vazgeçebilir.

Vazgeçmenin yazılı olarak Enstitü'ye bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, Marka Siciline kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

Marka Siciline kayıt edilmiş hakların ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, marka sahibi marka hakkından vazgeçemez.

Marka üzerinde, bir üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmekte ise, onun izni olmadıkça, marka hakkından vazgeçilemez.

ALTINCI KISIM

ENSTİTÜ KARARLARINA İTİRAZ

İtiraz

Madde 47 – Enstitü kararlarına karşı itiraz edilebilir.

Sonuçlanmayan kararlarla ilgili itiraz yapılabilmesi için, söz konusu karara ayrı itiraz yapılmasına izin verilmelidir.

İtiraza yetkili kişiler

Madde 48 – Enstitü tarafından alınacak kararlardan zarar gören kişiler, kararlara karşı Enstitü nezdinde itiraz yapabilir. Alınan kararlarla ilgili işlemlere taraf diğer kişiler doğrudan itiraz yetkisine sahiptir.

828

İtiraz şekli ve zamanı

Madde 49 – İtiraz, kararın bildiriminden sonraki iki ay içerisinde yazılı olarak Enstitüye yapılır. İtirazın değerlendirilmesi için, itiraz ücretinin itiraz sırasında ödenmesi gerekir. Kararın bildiriminden sonraki iki ay içinde, itiraz konusunun gerekçeleri yazılı olarak verilir. Bu süre içinde gerekçelerin verilmemesi halinde itiraz yapılmamış sayılır.

İlgili dairesinin düzeltme kararı

Madde 50 – Enstitü ilgili dairesi, itirazın haklı olduğuna ve doğruluğuna ikna olursa, kararını düzeltebilir. Bu durum, alınan kararlarla ilgili işlemlere doğrudan taraf olmayan kişilerin itirazı halinde uygulanmaz.

Enstitünün ilgili dairesi yapılan itirazı kabul etmezse, itirazı herhangi bir yorumda bulunmaksızın, Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kuruluna gönderir.

İtirazların incelenmesi

Madde 51 – İtiraz, incelenebilir nitelikte ise, Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu, itirazın incelenmesi işlemlerini başlatır.

Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu, yönetmelikte öngörülen süre içinde, diğer taraf veya makam tarafından ileri sürülen görüşler hakkında, tarafları görüşlerini bildirmeye davet eder.

İtiraz hakkında karar

Madde 52 – İtirazın incelenmesinden sonra, Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu, itiraz hakkında kararını verir.

Kararlara karşı dava açılması

Madde 53 – Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulunun, 47 ila 52 nci maddelerde belirtilen itiraz işlemleri ile ilgili kesinleşen kararlara karşı, kesinleşen kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, yetkili mahkemede dava açılabilir.

YEDİNCİ KISIM

GARANTİ MARKALARI VE ORTAK MARKALAR

Garanti markaları

Madde 54 – Garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işarettir.

829/830-1

Garanti markasının marka sahibinin veya marka sahibine iktisaden bağlı olan bir işletmenin mal veya hizmetlerinde kullanılması yasaktır.

Ortak marka

Madde 55 – Ortak marka, üretim veya ticaret veya hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan işarettir.

Ortak marka gruptaki işletmelerin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarar.

Garanti markası veya ortak marka teknik yönetmeliği

Madde 56 – Bir garanti markasının veya ortak markanın tescili için başvuru ile birlikte markanın kullanılma usul ve şeklini gösterir bir teknik yönetmeliğin verilmesi zorunludur.

Garanti markası teknik yönetmeliği markanın garanti edilen mal veya hizmetlerin ortak özellikleri hakkında hükümler içerir ve markanın kullanılmasının kontrolünün yapılma şekillerini ve gerektiğinde uygulanacak cezaları öngörür.

Ortak marka teknik yönetmeliğinde, ortak markayı kullanmaya yetkili olan işletmeler belirtilir. Ortak markanın tescili için ortak marka sahipleri birlikte hareket eder.

Ortak markanın yenilenmesi için ortaklardan birinin başvurması yeterlidir.

Teknik yönetmeliğin değiştirilmesi

Madde 57 – Teknik yönetmelikte yapılacak değişiklikler Enstitü tarafından onaylanmadıkça uygulanamaz.

Teknik yönetmelikte yapılması istenilen değişiklikler, 56 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına veya kamu düzenine ve genel ahlaka aykırı olması halinde, Enstitü tarafından değişiklik talebi reddedilir.

Kararın hükmünde kararnameye aykırı teknik yönetmelik

Madde 58 – Teknik yönetmelik, 56 ncı maddede öngörülen şartları içermeyi takdirde, teknik yönetmelikte gerekli değişiklikleri yapması, Enstitü tarafından marka sahibine bildirilir. Marka sahibi bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde gerekli değişiklikleri yapmaz ve teknik yönetmeliği düzeltmez ise, garanti markası veya ortak markanın tescili talebi red edilir.

Teknik yönetmeliğe aykırı kullanma

Madde 59 – Marka sahibi, garanti markasının veya ortak markanın belirli bir sürede teknik yönetmeliğe aykırı olarak kullanılmasına göz yumar ve taraflardan birinin başvurusu üzerine mahkemece tanınacak süre içinde, söz konusu aykırı kullanım düzeltilmediği takdirde, marka, tanınan süre sonunda mahkeme tarafından iptal edilir.

Devir ve lisans

Madde 60 – Garanti markasının veya ortak markanın devri veya bir ortak markada lisans verilmesi, Marka Siciline kayıt halinde geçerlidir.

830-2

SEKİZİNCİ KISIM
MARKA HAKKINA TECAVÜZ DURUMLARI

Marka hakkına tecavüz sayılan fiiller

Madde 61 – (Değişik: 21/1/2009 – 5833/2 md.)

Aşağıda sayılan fiiller marka hakkına tecavüz sayılır:

- Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı 9 uncu maddede belirtilen biçimlerde kullanmak.
- Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markayı taklit etmek.
- Markayı veya ayırt edilmeyecek derecede benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği halde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak veya bir başka şekilde ticaret alanına çıkarmak veya bu amaçlar için gümrük bölgesine yerleştirmek, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutmak veya ticari amaçla elde bulundurmak.
- Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

Ceza hükümleri ⁽¹⁾

Madde 61/A – (Ek : 3/11/1995 - 4128/5 md.;Değişik: 21/1/2009 – 5833/3 md.)

Başkasına ait marka hakkına iltibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek mal veya hizmet üreten, satışa arz eden veya satan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Marka koruması olan eşya veya ambalajı üzerine konulmuş marka koruması olduğunu belirten işareti yetkisi olmadan kaldıran kişi hakkında bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

Yetkisi olmadığı halde başkasına ait marka hakkı üzerinde satmak, devretmek, kiralamak veya rehnemek suretiyle tasarrufta bulunan kişi iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçlardan dolayı cezaya hükmedebilmek için markanın Türkiye’de tescilli olması şarttır.

Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır.

Üzerinde başkasının hak sahibi olduğu marka taklit edilerek üretilmiş malı satışa arz eden veya satan kişinin bu malı nereden temin ettiğini bildirmesi ve bu suretle üretenlerin ortaya çıkarılmasını ve üretilmiş mallara elkonulmasını sağlaması halinde hakkında cezaya hükmolunmaz.

Marka sahibinin talepleri

Madde 62 – Marka hakkı tecavüze uğrayan marka sahibi, mahkemeden, aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

- Marka hakkına tecavüz fiillerinin durdurulması,
- Tecavüzün giderilmesi ve maddi ve manevi zararın tazmini,

(1) Bu madde başlığı, 21/1/2009 tarihli ve 5833 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin hükmüdür.

831

(Değişik : 3/11/1995 - 4128/5 md.) Marka hakkına tecavüz dolayısı ile üretilmesi veya kullanılması cezayı gerektiren eşya ile bu eşyaları üretmeye yarayan araç, cihaz, makine gibi vasıtalara el koyulması talebi.

d) (c) bendi uyarınca el konulan ürünler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması, (Bu durumda, söz konusu ürünlerin değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değer, kabul edilen tazminatı aştığı zaman, marka sahibinin fazlayı karşı tarafa ödemesi gerekir.)

(Değişik : 3/11/1995 - 4128/5 md.) Marka hakkına tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle bu maddenin (c) bendine göre el koyulan ürünlerin ve araçların üzerlerindeki markaların silinmesi veya marka hakkına tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise imhası talebi.

f) Marka hakkına tecavüz eden kişi aleyhine verilen mahkeme kararının, masrafları tecavüz eden tarafından karşılanarak, ilgililere tebliğ edilmesi ve kamuya yayın yoluyla duyurulması.

Hukuk davalarında yetkili mahkeme

Madde 63 – Marka sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının ikametgahının olduğu veya suçun işlendiği veya tecavüz fiilinin etkilerinin görüldüğü yerdeki mahkemedir.

Davacının Türkiye’de ikamet etmemesi halinde, yetkili mahkeme, sicilde kayıtlı vekilin iş yerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmiş ise, Enstitünün merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

Üçüncü kişiler tarafından marka başvurusu veya marka sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkemedir. Marka başvurusu veya marka sahibinin Türkiye’de ikamet etmemesi halinde, ikinci fıkraya hükmü uygulanır.

Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda, yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı mahkemedir.

Tazminat

Madde 64 – Marka sahibinin izni olmaksızın, marka taklit edilerek üretilen ürünü üreten, satan, dağıtan veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkaran veya bu amaçlar için ithal eden veya ticari amaçla elde bulunduran kişi, hukuka aykırılığı gidermek ve sebep olduğu zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

Taklit markayı herhangi bir şekilde kullanmakta olan kişi, marka sahibinin markanın varlığından ve tecavüzden kendisini haberdar etmesi ve tecavüzü durdurmasını talep etmesi halinde veya kullanmanın kusurlu bir davranış teşkil etmesi halinde, sebep olduğu zararın tazmin etmekte yükümlüdür.

Tecavüzü kanıtlayan belgeler

Madde 65 – Marka sahibi, markanın kendi izni olmaksızın taklit edilerek kullanılması sonucunda uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden markanın kullanılması ile ilgili belgeleri vermesini talep edebilir.

832

Yoksun kalınan kazanç

Madde 66 – Marka sahibinin uğradığı zarar, sadece fiili kaybın değerini değil, ayrıca marka hakkına tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsar.

Yoksun kalınan kazanç, zarar gören marka sahibinin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden birine göre hesap edilir:

- Marka hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, marka sahibinin markanın kullanılması ile elde edilebileceği muhtemel gelire göre,
  - Marka hakkına tecavüz edenin, markayı kullanmak yoluyla elde ettiği kazançta göre,
  - Marka hakkına tecavüz edenin, markayı bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeline göre,
- Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle markanın ekonomik önemi, marka hakkına tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında markaya ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenler göz önünde tutulur.

Yoksun kalınan kazancın artırımı

Madde 67 – Marka üzerinde tasarruf yetkisi olan kişi, yoksun kalan kazancın hesaplanmasında, 66 ncı maddenin ikinci fıkrasının (a) veya (b) veya (c) bendlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birini seçmişse; mahkeme, ürünün satışında markanın ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu kanaatine vardığı takdirde, kazancın hesaplanmasında makul bir payın daha eklenmesine karar verir.

Markanın ilgili ürüne ekonomik bakımdan önemli bir katkısının olduğunun kabul edilebilmesi için, ilgili ürüne olan talebin oluşmasında markanın belirleyici etken olduğunun anlaşılması gerekir.

Markanın itibarı

Madde 68 – Marka hakkına tecavüz eden tarafından markanın kötü veya uygun olmayan bir şekilde kullanılması sonucunda, markanın itibarı zarara uğrarsa, marka sahibi, bu nedenle, ayrıca tazminat isteyebilir.

Dava açılmayacak kişiler

Madde 69 – Marka sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı marka sahibine tazminat ödemiş olan kişi tarafından piyasaya sürülmüş ürünleri kullanan kişilere karşı, Kanun Hükmünde Kararameenin bu bölümünde yer alan davaları açamaz.

833

Zamanaşımı

Madde 70 – Marka hakkına tecavüzden doğan özel hukuka ilişkin taleplerde, zamanaşımı süresi için, Borçlar Kanununun zamanaşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

Görevli ve yetkili mahkeme

Madde 71 – (Değişik:22/6/2004 – 5194/17 md.)

Bu Kanun Hükmünde Kararname öngörülen davalarda, görevli mahkeme ihtisas mahkemeleridir. Bu mahkemeler tek hâkimli olarak görev yaparlar. Asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceği ve bu mahkemelerin yargı çevresini, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

Enstitünün bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitünün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen mahkemelerden Ankara ihtisas mahkemeleridir.

Hükümün ilanı

Madde 72 – Dava sonucunda haklı çıkan taraf, haklı bir sebebin veya menfaatin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesini talep etmek hakkına sahiptir.

İlanın şekli ve kapsamı kararda tesbit edilir. İlan hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde talep edilmezse düşer.

Lisans alanın dava açması ve şartları

Madde 73 – Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından marka sahibinin marka hakkına tecavüz edilmesi durumunda, marka sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir. İnhisari olmayan lisans sahibi olanların, dava açma hakları yoktur.

Birinci fıkraya uyarınca, marka hakkına tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı açmasını marka sahibinden isteyebilir.

Marka sahibinin, yukarıdaki fıkrada belirtilen talebi kabul etmemesi veya bildirim alındığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davanın açılmaması halinde, lisans alan yaptığı bildirimini de ekleyerek, kendi adına dava açabilir.

834

Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesi karşısında ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

Üçüncü fıkraya uyarınca dava açan lisans alanın, dava açtığını marka sahibine bildirmesi gerekir.

Marka hakkına tecavüzün mevcut olmadığı hakkında dava ve şartları

Madde 74 – Menfaati olan herkes, marka sahibine karşı dava açarak, fiillerinin marka hakkına tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesini talep edebilir.

Birinci fıkrada belirtilen davanın açılmasından önce, kendisinin Türkiye’de giriştiği veya girişeceği sınav faaliyeti sonucu üretilen ürünlerde kullanacağı markanın, başkasına ait bir marka hakkına tecavüz teşkil edip etmediği hakkında, marka sahibinden görüşlerini bildirmesini noter aracılığı ile talep eder.

Bu talebin marka sahibine tebliğinden itibaren bir ay içinde marka sahibinin cevap vermemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi kişi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi birinci fıkraya göre dava açar.

Birinci fıkrada belirtilen dava, marka hakkına tecavüzden dolayı kendisine karşı dava açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

Dava, marka üzerinde hak sahibi bulunan ve Marka Siciline kayıt edilmiş olan bütün hak sahiplerine tebliğ edilir.

Bu maddede belirtilen dava, markanın hükümsüzlüğü davasıyla birlikte de açılabilir.

Delillerin Tesbiti⁽¹⁾

Madde 75 – Marka hakkına tecavüzü ileri sürmeye yetkili olan kişi, bu haklara tecavüz sayılabilecek olayların tesbitini mahkemeden isteyebilir.

İhtiyati tedbir talebi

Madde 76 – Bu Kanun Hükmünde Kararname öngörülen türde dava açan veya açacak olan kişiler, dava konusu markanın kendi marka haklarına tecavüz teşkil edecek şekilde Türkiye’de kullanılmakta olduğunu veya kullanılması için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını ispat etmek şartıyla, davanın etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilir.

İhtiyati tedbir talebi, dava açılmadan önce veya dava ile birlikte veya daha sonra yapılabilir. İhtiyati tedbir talebi, davadan ayrı olarak incelenir.

(1) Bu madde başlığı "Delillerin tesbiti davası" iken, 22/6/2004 tarihli ve 5194 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

835

İhtiyati tedbirin niteliği

Madde 77 – İhtiyati tedbirler, verilecek hükmün etkinliğini tamamen sağlayacak nitelikte olmalı ve özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır:

a) Davacının marka hakkına tecavüz teşkil eden fiillerin durdurulması,
b) Marka hakkına tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen şeylere Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi olanlar dahil, buldukları her yerde el konulması ve bunların saklanması,
c) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanması

Madde 78 – Tesbit talepleri ve ihtiyati tedbirlerle ilgili diğer hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır. (1)

Gümrüklerde el koyma

Madde 79 – Hak sahibinin yetkilerine tecavüz oluşturması nedeniyle cezayı gerektiren taktik markalı mallara, ithalat veya ihracat sırasında hak sahibinin talebi üzerine, gümrük idareleri tarafından ihtiyati tedbir niteliğinde el konulabilir.

El koyma ile ilgili uygulama bu konuda çıkarılacak mevzuatta düzenlenir.

Gümrük İdarelerindeki tedbir, el koyma kararının tebliğinden itibaren on gün içinde esas hakkında ihtisas mahkemesinde dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa idarenin el koyma kararı ortadan kalkar.

DOKUZUNCU KISIM

İŞLEM YETKİSİ OLAN KİŞİLER VE MARKA VEKİLLERİ

İşlem yetkisi olan kişiler

Madde 80 – Aşağıda belirtilen kişiler marka konuları ile ilgili olarak Enstitü nezdinde işlem yapabilir:

a) Gerçek veya tüzel kişiler, Tüzel kişiler, yetkili organları tarafından tayin edilen kişi veya kişilerce temsil edilir.

b) Marka vekilleri.

İkametgahı yurt dışında bulunan kişiler ancak marka vekilleri vasıtasıyla temsil edilir.

Marka vekili tayin edilmesi halinde, tüm işlemler marka vekili vasıtasıyla yapılır. Marka vekiline yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

(1) Bu maddede geçen “Tesbit davaları” ibaresi, 22/6/2004 tarihli ve 5194 sayılı Kanunun 18 inci maddesiyle “Tesbit talepleri” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

836

ONUNCU KISIM
ÜCRETLERİN ÖDENMESİ VE HUKUKİ SONUÇLARI

Ücretlerin ödeme süreleri ve sonuçları

Madde 81 – Yönetmelikte öngörülen marka başvurusu ve tescil edilmiş bir marka ile ilgili ücretler, başvuru sahibi veya marka sahibi veya varsa sicilde kayıtlı vekili tarafından ödenir.

Bir markanın tescil edilmesi ile ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretin, bu Kanun Hükmünde Kararıyla belirtilen süreler içinde ödenmemesi halinde, marka başvurusu geri çekilmiş kabul edilir.

ONBİRİNCİ KISIM
SON HÜKÜMLER

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 82 – (Değişik : 3/11/1995 - 4128/5 md.) 3/3/1965 tarihli ve 551 sayılı Markalar Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Geçici Madde 1 – Bu Kanun Hükmünde Kararın yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış marka başvuruları hakkında, başvuru tarihindeki Kanun hükümleri uygulanır.

Bu Kanun Hükmünde Kararın yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış ve sicile kaydedilmiş devir, intikal ve lisans işlemlerinden dolayı kazanılmış haklar saklı kalmak üzere, bu çeşit işlemlerde meydana gelecek değişiklikler için bu Kanun Hükmünde Kararın hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 2 – Hizmet markalarını fiilen kullananlar, bu Kanun Hükmünde Kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç oniki ay içinde, söz konusu hizmet markasını kullandıklarını kanıtlayacak resmi belgeleri de eklemek suretiyle hizmet markasının tescilini talep edebilecektir.

Enstitü, oniki aylık süre dolduktan sonra, hizmet markası sahiplerinin taleplerini ilk kullanım tarihlerini de dikkate alarak değerlendirir.

Geçici Madde 3 – Bu Kanun Hükmünde Kararın uygulanması bakımından, ihtisas mahkemeleri kuruluncaya kadar, asliye ticaret ve asliye ceza mahkemelerinin hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceği ve bu mahkemelerin yargı çevresi Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

Yürürlük

Madde 83 – Bu Kanun Hükmünde Kararın yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 84 – Bu Kanun Hükmünde Kararın hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

836-1/844-3

556 SAYILI KHK'YE EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL
EDİLEN HÜKÜMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE

Değiştiren Kanunun/KHK'nin/İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	556 sayılı KHK'nin değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
4128	—	7/11/1995
5194	5,7, 22, 42, 61/A,71,75,78	26/6/2004
5833	9, 61, 61/A	28/1/2009
Anayasa Mahkemesi'nin 9/4/2014 tarihli ve E.: 2013/147, K.: 2014/75 sayılı Kararı	42	24/7/2014
Anayasa Mahkemesi'nin 13/5/2015 tarihli ve E.: 2015/49, K.: 2015/46 sayılı Kararı	16	15/5/2015
Anayasa Mahkemesi'nin 27/5/2015 tarihli ve E.: 2015/33, K.: 2015/50 sayılı Kararı	7	2/6/2015
Anayasa Mahkemesinin 14/12/2016 tarihli ve E.: 2016/148, K.: 2016/189 sayılı Kararı	14	6/1/2017

Markalar Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 12.3.1965 - Sayı : 11951)

No.

551

Kabul tarihi

3 . 3 . 1965

BİRİNCİ BÖLÜM

Markalar

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

I - Marka

MADDE 1. — Sanayide, küçük sanatlarda, tarımda, imal, ihzar, istihsal olunan veya ticarete satışı çıkarılan her nevi emtiayı başkalarınınkinden ayırdetmek için bu emtia ve ambalâjı üzerine konulan, emtia üzerine konulmadığı takdirde ambalâjlarına konan ve bu maksada elverişli bulunan işaretler marka sayılır.

II - Marka çeşitleri

MADDE 2. — Bu kanunla tescil edilecek markaların çeşitleri şunlardır :

- a) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından münferiden ve müstakillen kullanılan markalar «ferdî marka» dir.
- b) Gerçek veya tüzel kişilerin bir tüzel kişilik meydana getirmeden, aralarında akdettikleri sözleşme esasları dâhilinde, aynı veya benzeri emtia için ayrı ayrı kullandıkları aynı markalar «müşterek marka» dir.
- c) 1 nci maddede sayılan işlerle uğraşanların menfaatlerini himaye, onları teşvik maksadı ve aralarında murakabeyi tesis için kurulmuş tüzel kişiliği haiz olup ayrı bir işletmesi olan veya olmayan bir kuruluş tarafından kullanılan markalar «birlik markası» dir.

III - Tescil

A) Genel olarak

MADDE 3. — Bu kanundaki haklardan faydalanabilmek için markanın Sanayi Bakanlığınca tescil edilmiş olması şarttır.

Tescil edilmemiş bulunan markalar ancak genel hükümlere göre himaye görür.

Bakanlar Kurulu, bâzı emtiaya bu kanuna göre tescil edilmiş marka konulmasını mecburi kılabilir.

B) Marka olarak tescil edilemeyecek işaretler

1. Şekil itibariyle

MADDE 4. — Aşağıda yazılı işaretler marka olarak tescil edilemez :

- a) Etiket, kapak, kab, mahfaza, zarf ve alelümum ambalâjlar veya doğrudan doğruya emtia üzerine, basım yahut muhtelif vasıtalarla yapıştırılmak suretiyle veyahut dökme, oyma, dokuma, boyama veya sair suretle konamıyan işaretler,

b) Ticaret unvanları haricolmak üzere, beşten fazla kelime ihtiva eden işaretler,

c) Sırf muayyen bir renkten, münferit bir harften, rakam veya rakamlardan ibaret olan işaretler,

Ancak, özel bir şekil verilen veya her hangi bir remiz, tezyinat, çizgi yahut resimle veya renkle şeklen beraber olan münferit harf ve rakamların ve renklerin marka olarak tescili mümkündür.

2. Muhteva itibariyle

a) Mutlak olarak

MADDE 5. — Aşağıda yazılı hususları ihtiva eden işaretler marka olarak tescil edilemez :

a) Gayesi veya kullanılış tarzı itibariyle kanun ve nizamlara, ahlâk ve âdaba, âmme nizamına aykırı olan, millî duyguları zedeliyecek yahut umumun malı olan güzel sanat eserlerinin veya tarihi anıtların kıymet ve itibarını düşürecek işaretler,

b) Halkı aldatacak mahiyette olan işaretler, ezcümle markanın tescilini isteyen kimseye aid olmıyan tasdikname, diploma, takdirname, madalya gibi hususları ihtiva eden veya yabancı mahsül ve mamulâtın Türkiye için Türk mahsul ve mamulâtının yabancı memleketlerde istihsal veya imal edildiği zannını uyandıracak surette terâhibedilen yahut markanın tescilini isteyen kimse- nin ikamet, istihsal, imal veya ticaret mahalli ile ilgisi bulunmıyan menşe işaretlerini havi işaret ve adları,

c) Aynı emtiaya mütaallik olarak Türkiye'de tescil edilmiş veya tescil için müracaat edildiği halde henüz kesin bir karara bağlanmamış markalarla, bunların biçim veya telâffuz yahut mâna itibariyle ilk bakışta tefrik edilemiyen benzerleri.

b) Markanın esas unsuru itibariyle

MADDE 6. — Esas unsur olarak aşağıda yazılı hususları ihtiva eden işaretler marka olarak tescil edilemez :

a) Munhasıran markanın üzerine konacağı eşyanın çeşidi, cinsi, vasfı, miktarı, kıymet ve menseini sevk ve tahsis olunduğu yeri veya zamanı gösteren işaret ve kayıtlardan ibaret bulunan markalar;

b) Ticaret âleminde herkes tarafından kullanılan veya muayyen bir meslek, sanat yahut ticaret grupuna mensubolanları ayırdetmeye yarıyan işaret ve adlar;

c) Belli bir tip esyayı gösteren veya eşya adı haline gelmiş olan işaret ve adlar.

Markanın, benzerlerinden tefrikine yarıyan unsurlar, markanın esas unsurları sayılır.

Yukardaki (a, b, c) bendlerinde işaret ve adlar bir markanın esas unsuruna merbut olup da, onunla münasebet halinde bulunur ve bir arada tescil ettirilmiş olursa bu işaretin tamamlayıcı unsurlarını teşkil eder. Bunların, tescili mütaakıp değiştirilmeleri ve birbirinden ayrılmaları ikinci bir tescil muamelesiyle mümkündür.

c) Tescilde bütünlük esası

MADDE 7. — Her hangi bir işaretin marka olarak tescil edilip edilemeyeceğinin tâyininde münferit unsurlardan ziyade, markanın bir bütün olarak bıraktığı genel intiba nazara alınır.

d) Tescili izne bağlı işaretler

1. Yabancı resmî işaretler

MADDE 8. — Sınai mülkiyetle ilgili :

a) Türkiye'nin dâhil olduğu Milletlerarası Andlaşmalarda üye olan devletlerin,

b) Türkiye'nin ayrı ayrı anlaşma yaptığı devletlerin,

- c) Türkiye'ye mütaka'iliyet esasını tanımış olan devletlerin,
 d) (a) bendinde belirtilen devletlerin üye oldukları Milletlerarası ve Hükümetlerarası teşkilâtın arma, bayrak ve sair işaretleri ile hükümler alâmetleri ve bunlar'a alâkalı remiz ve adlandırmalar, resmi murakabe, kontrol ve ayar alâmeti olan damga, mühür ve işaretler, hanedan armaları taklitleri bu devlet ve teşkilâtın yazılı izinleri olmadan marka olarak tescil edilemez.

2. Millî işaretler

MADDE 9. — Devlete, maha'li idareler ve diğer kamu tüzel kişilerine kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu niteliğindeki meslek ve kuruluşlarına ve kamu tüzel kişilerine ve kamu menfaatlerine yararlı derneklere siyasi partiler ve spor kulüplerine aidolan damga, mühür, alâmet ve işaretler ve bunlar'ın ilk bakışta kolayca tefrik edilmeyecek derecede benzerleri bu tüzel kişilerin yazılı izni olmadan tescil edilemez.

3. Fikir ve sanat eserlerinden vücuda getirilen işaretler

MADDE 10. — Fikir ve sanat eserlerinin aynen veya işlenmiş şekilde vücuda getirilen işaretler, ilgililerin yazılı izni olmadan marka olarak tescil edilemez.

4. Tanınmış markalar

MADDE 11. — Memleketimizde tescil edilmiş olan dünya veya memleket çapında tanınmış yabancı veya yerli markaların ve benzerlerinin başka emtia için tescili, tanınmış marka sahibinin izni ile mümkündür.

Birinci fıkraya aykırı olarak tescilin yapılmış olması halinde, tanınmış marka sahibi ve bu yüzden zarara uğramış olan her ilgili kişi, tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde tescilin terkinini talep ve dâva edebilir.

Markanın tescilinde suiniyet mevcut ise terkin dâvası müddete bağlı değildir.

IV. - Tescil ettirme hakkını haiz olanlar

A) Ferdî markalarda

MADDE 12 — Aşağıda varlı kişiler ferdi marka tescili talebinde bulunabilirler:

a) Türkiye'de sanayi, küçük sanat, tarım veya ticaretle iştigal eden Türk vatandaşları ile Türk kanunlarına göre kurulmuş olan veya yabancı memleket kanunlarına göre kurulmuş olmaları beraber Türkiye'de şubesi bulunan tüzel kişiler,

b) 8 nci maddenin (a), (b) ve (c) bendlerinde yazılı devletlerin vatandaşları ve bu devletlerin kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiler,

c) 8 nci maddenin (a) bendinde yazılı anlaşma'lara dâhil devletlerin ülkesinde sanayi, küçük sanat tarım veya ticaret sahalarında faaliyette bulunan ve anlaşmalara girmemiş olan devletlerin vatandaşları veya bu devletlerin kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiler.

B) Birlik markalarında

MADDE 13. — Birlik markasının tescilini, 2 nci maddenin (c) bendinde yazılı kuruluşlar taleb eder.

8 nci maddenin (a) bendinde yazılı anlaşma'lara dâhil devletlerin kanunlarına göre teşekkül etmiş olan kuruluşlara ait birlik markalarının tescili bu kuruluşlar tarafından talebedilir.

8 nci maddenin (b) ve (c) bendlerinde yazılı devletlerin kanunlarına göre teşekkül etmiş kuruluşlara ait birlik markalarının tescili talepleri, anlaşma hükümleri veya mütakabiliyet esasları dâhilinde yürütülür.

C) Müşterek markalarda

MADDE 14. — Müşterek markalar, bu husustaki sözleşmeye dâhil olan müessese ve kişilerden biri veya hepsi tarafından vâkı müracaat üzerine hepsi adına tescil edilir.

Yabancı memleketlerdeki müşterek markalara ait tescil taleplerinde 13 ncü madde hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

V - Tescilin hükümleri

A) Karîne

MADDE 15. — Bir markayı ilk defa tescil ettiren kimse o markanın hakiki sahibi sayılır.

Şu kadar ki, başka şahıs, aynı emtia için aynı markayı daha önce fiilen ihdas ve istimal ettiğini ve piyasada mâruf hale getirdiğini tescil edilmiş marka sahibine karşı iddia ve bu iddianın dâva veya karşılık dâva suretiyle ispat etmek hakkını haizdir. Bu hak, markanın tesciline veya kullanıldığına ittıla tarihinden itibaren 6 ay ve her halde tescilin ilânından itibaren üç yıl geçmekle düşer.

B) Himaye süresi

MADDE 16. — Marka hakkı, tescil tarihinden itibaren 10 yıl süre ile hüküm ifade eder.

C) Hakkın şümülü

MADDE 17. — Markanın tescili yukarıki maddede yazılı himaye süresi içinde, marka sahibine, kanunun birinci maddesinde yazılı maksat ve tarafla kullanmak şartıyla ve sicilde gösterilen emtiaya müteallik olmak kaydıyla, markanın an fayda'anma hakkını verir. Özellikle markayı tescilin şümülüne giren emtia ve ambalâları üzerine koymak, bu emtiayı satmak, dağıtmak veya diğer bir şekilde ticaret sahalarına çıkartmak ve markayı ticari evrakta, gazetelerde veya sair ilân ve reklâmlarda kullanmak, lisans vermek veya devretmek marka sahibinin haiz olduğu haklardandır.

D) Aynen ve aralıksız kullanmak ve değişiklik

MADDE 18. — Markanın tescil edildiği gibi kullanılması şarttır. Ancak, renksiz olarak tescil ettirilen bir markanın sahibi bu markayı her hangi bir renkte kullanabilir.

Marka hakkı sahibi markasında değişiklik yapmak istediği takdirde değişik şekildeki işareti yeniden tescil ettirmeye mecburdur.

Markanın kullanılmasına, haklı bir sebep bulunmaksızın devamlı olarak üç seneden fazla ara verilemez. Bu hüküm, 8 ncü maddenin (a) bendinde yazılı anlaşmalara dâhil devletlerin vatandaşları ve bu devletlerin kanunlarına göre kurulumus tüzel kişiler hakkında uygulanmaz. Anlaşma veya müteka'iliyet esaslarına dayanılarak Bakanlar Kurulu kararı ile markanın memleket içinde kullanılması mecburiyetinden bâzi memleketler istisna edilebilir.

E) İstisna

MADDE 19. — Geçici olarak Türkiye hudutları içine giren kara, deniz ve hava nakil vasıtalarında kullanılan veya satılan, teşhir ve siparişi kabul edilen ve reklâm yapılan emtiaya Türkiye'deki tescilin şümülü yoktur.

VI — Rüçhan hakları

A) Milletlerarası andlaşmalara dayanan tescil itibariyle

MADDE 20. — 8 nci maddenin (a) bendinde yazılı andlaşmalara dâhil devletlerden birine mensup veya bu devletlerden birine mensubolmamakla beraber onlardan birinin ülkesinde ikametgâhı veya işler vaziyette bir müessesesi bulunan gerçek ve tüzel kişiler bu devletlerin her hangi birinde bir markanın tescil için yetkili mercilere usulî dairesinde yaptıkları müracaattan itibaren 6 ay müddetle markalarını tescil ettirmek hususunda rüçhan hakkını haizdirler.

Birinci fıkrada yazılı 6 aylık süre içinde kullanılmıyan rüçhan hakları düşer.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde, rüçhan hakkına dayanılarak tescil talebinde bulunulduğu takdirde rüçhan hakkına konu teşkil eden marka veya benzeri için rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren vâkı müracaat ve tesciller hükümsüzdür.

B) Sergilerde teşhir itibariyle

MADDE 21. — Türkiye'de Hükümet tarafından veya Hükümet izni ile açılan millî ve milletlerarası sergilerle, 8 nci maddenin (a) bendinde yazılı andlaşmalara dâhil devletlerin ülkelerinde açılan resmî veya resmen tanınmış sergilerde emtiasını markalarıyla birlikte teşhir eden 20 nci maddenin 1 nci fıkrasında yazılı gerçek ve tüzel kişiler Türkiye'de aynı markaların tescili için sergideki teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde müracaat hususunda rüçhan hakkını haizdirler.

Şu kadar ki, markanın bulunduğu emtia serginin resmî açılışı tarihinden evvel sergi yerine görünür şekilde konulmuşsa bu hallerde müddet emtianın, sergi yerine konulduğu tarihten itibaren başlar.

20 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü fıkraları hükümleri kıyas yolu ile tatbik olunur.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı sergilerden Türkiye'de açılacak olanların idareleri, mamul ve mahsullerini sergide gösterenlere, teşhir ettikleri markanın konulduğu emtianın çeşidi ile bu emtianın sergiye görünür şekilde konulduğu tarihi ve resmî açılış tarihini gösterir bir belge verir ve markanın tasdikli bir örneğini bu belgeye eklerler.

Yabancı memleketlerde teşhir edilen emtiaya ait markaların rüçhan hakkından istifade etmesi için, serginin açıldığı memleketin yetkili merciinden alınacak yukardaki fıkrada yazılı hususları ihtiva eden bir belgenin ibrazı şarttır.

Türkiye'de açılan sergilerde teşhir olunan emtianın, tescil edilmiş bir markaya dayanılarak teşhirine ve sergiyi mütaakıp memleketine iadesine mâni olunamaz.

Bir sergide gösterilmiş aynı emtia üzerine konulan aynı veya benzeri marka hakkında birden fazla tescil talebinde bulunulmuş ise bu emtiayı sergiye ilk koyan kimse ve emtianın sergiye aynı zamanda konulması ve teşhir olunması halinde ilk tescil talebinde bulunan kimse rüçhan hakkını haizdir.

C) Müracaat şekli

MADDE 22. — 20 ve 21 nci maddelerde yazılı rüçhan hakkına dayanılarak yapılan tescil taleplerinin yönetmeliğinde gösterilen şekilde olması şarttır.

D) Hususi anlaşmalara ve mütekabiliyet esaslarına dayanan rüçhan hakları itibariyle

MADDE 23. — 8 nci maddenin (b) ve (c) bendlerinde yazılı devletlerin mensubu gerçek ve tüzel kişilere ait rüçhan haklarına dayanan tescil talepleri, bu husustaki anlaşma hükümleri veya mütekabiliyet esasları dâhilinde muameleye tabi tutulur.

İKİNCİ KISIM

Tescil işleri

I - Müracaat

A) Yeri ve tarihi

MADDE 24. — Bir markayı tescil ettirmek isteyen kimse Sanayi Bakanlığına müracaat eder. Müracaat tarihi, bu müracaat mukabilinde Sanayi Bakanlığınca verilecek belgedeki gün, saat ve dakikadır.

Alâkalının posta vasıtasıyla veya o yerin en büyük mülkiye âmiri kanalı ile müracaat etmesi halinde, bu müracaatlar ikinci fıkrada yazılı esaslara göre Bakanlığa geliş tarihinden itibaren hüküm ifade eder.

Bu takdirde geliş tarihinin gününü saat ve dakikasını ihtiva eden belge müracaat sahibine posta ile gönderilir.

B) Şekli

MADDE 25. — Bir markanın tescili için yapılacak müracaata marka sahibinin, varsa kanunî mümessilinin veya vekilinin adı, soyadı, marka sahibinin tâbiyeti, ikametgâhı, yapmakta olduğu iş, iş adresi ve markanın kullanılacağı emtia yazılır ve marka sahibinin yaptığı işi gösteren belge, markanın örneği ve marka harcı makbuzu eklenir.

Yabancı memlekette tescil veya teşhir edilmiş markaya istinaden yapılan müracaatlarda, ayrıca yabancı memlekette tescil veya teşhire ait vesikalar, müracaatla ilgili olarak yabancı memleketlerden alınmış vesikalarla bunların tercümelere de müracaata eklenir.

Her markanın tescili için ayrı müracaat şarttır.

C) Yönetmelik

MADDE 26. — Müracaat evrakının ve eklerinin nasıl ve ne miktarda olacağı ve bu kanunun tatbiki için lüzumlu sair hususlar ile belgeler yönetmelikte gösterilir.

D) Müracaatın tetkiki şartları

MADDE 27. — Müracaat dilekçesinin yönetmeliğe ekli örneğine uygun olarak tanzim edilememesi ve marka harc makbuzunun ve marka örneğinin müracaat dilekçesine eklenmesi halinde evrak muameleye konmaz.

Birlik markasına ve müşterek markaya ait müracaatlarda, birlik markalarında kuruluş tarafından hazırlanan teknik yönetmelik ve müşterek markalarda sözleşme, tescil müracaatı ile birlikte tevdi edilmediği takdirde, harc yatırılmış olsa dahi, bu işe ait evrak muameleye konulmuyarak iade olunur.

E) Müracaatın tetkiki

MADDE 28. — Müracaat evrak ve eklerinin bu kanun ve yönetmeliği hükümlerine uygun olup olmadığı Sanayi Bakanlığınca en çok bir ay içinde tetkik edilir.

Yapılan tetkik üzerine müracaatın bu kanunun 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11 ve 40 ncı maddeleri hükümlerine aykırı olduğu tesbit edilirse, müracaat mucip sebep gösterilerek reddedilir.

Müracaatta noksanlar bulunduğu tesbit edilirse, bu noksanların tamamlanması için müracaat sahibine üç aydan az olmamak üzere bir mehil verilir. Bu mehil zarfında bir mazerete müste-

nidolmaksızın noksanlar ikmal edilmediği takdirde son defaya mahsus olmak üzere bir aylık mehil daha verilir. Son mehil zarfında noksanlar ikmal edilmediği takdirde müracaat reddedilir.

Ret kararlarına karşı alâkalılar tarafından dâva açılabilir. Dâva üç ay zarfında karara bağlanır.

II - Markanın sicile geçirilmesi

MADDE 29. — Kanuna ve yönetmeliğe uygun görülen veya eksiklikleri tamamlanan müracaat, sicil defterine geçirilir ve müracaat sahibine bir «Marka tescil belgesi» verilir.

Sicil defterine, marka örneği, numarası, markanın üzerine konulacağı emtia, marka sahibinin ve varsa vekilinin adı, soyadı, tâbiyeti, ikametgâhı, marka sahibinin iş ve iş adresi ile müracaat tarihi, markaya ve marka haklarına taallük eden bütün değişiklikler ve yönetmelikte gösterilen sair hususlar geçirilir.

III Marka tescil belgesi

MADDE 30. — Marka tescil belgesi, başlığında «Türkiye Cumhuriyeti» ibaresini ve Ayyıldız havi, Sanayi Bakanlığı mührü ile tasdikli resmî bir belgedir. Bu belgeye marka sahibinin adı, soyadı, tâbiyeti, ikametgâhı, markanın kullanılacağı emtia ve markanın tescil tarihi yazılır ve marka örneği yapıştırılır.

Marka sahibine talebi halinde marka tescil belgesi örneği verilir.

IV - İlân

MADDE 31. — Markanın tescilini mütaakip sicile geçirilen hususlar ve sonradan vukubulan değişiklikler, iki ayda bir çıkacak Resmî Sınai Mülkiyet gazetesinde ilân olunur.

V - Sicilin aleniyeti

MADDE 32. — Marka sicili alenîdir.

Talebedilmesi halinde marka sicil kaydının bir örneği verilir.

VI - Yenileme

MADDE 33. — Marka on yıllık himaye süresinin bitmesinden itibaren her defasında on yıllık müddet için yenilenebilir. Yenileme müracaat evrakının ve eklerinin nasıl ve ne miktarda ve nelerden ibaret olacağı yönetmelikte gösterilir. Müracaatta noksanlar bulunduğu takdirde 28 nci maddenin 3 ncu fıkrasına göre işlem yapılır.

Marka hakkı sahibi, yenileme işlemi için marka himaye süresinin bitmesinden itibaren üç yıl içinde yenileme talebinde bulunabilir.

Yenileme, evvelki himaye süresinin bittiği tarihe raci olmak üzere hüküm ifade eder.

Rüçhan hakkına dayanan tescilli markaların yenilenmesinde menşe memlekette himaye edilip edilmediği hususu aranmaz.

VII - Markanın intikalî, lisans ve markanın haczi

A) Ferdî markalar

1. Intikal ve lisans

MADDE 34. — Ferdî markalar miras yoluyla intikal eder.

Ferdî marka, kullanıldığı müesseseden müsta'il olarak ve hangi emtia için tescil edilmişse o emtianın tamamı veya bir kısmı için devir ve temlik edilebilir veya marka hakkının kullanılması için lisans verilebilir.

Devir ve lisans sözleşmesinin noterlikçe tanzim edilmiş olması şarttır.

Lisans sözleşmesinde, markanın kullanılacağı süre, kullanma şekil ve şartları, lisans bedeli ve markanın kullanılacağı emtianın gösterilmesi mecburidir.

Devir ve lisans, marka sicil kaydına tescil tarihinden itibaren üçüncü şahıslara karşı hüküm ifade eder.

2. Haciz

MADDE 35. — Borçlu olan ferdi marka sahibi borcunu karşılayacak başka varlığı bulunduğunu ispat etmedikçe, bu marka, kullanıldığı müesseseden ayrı olarak haczedilebilir.

3 ncü şahıslar lehine önceden doğmuş olan haklar saklıdır.

B) Müşterek markalarda ve birlik markalarında

MADDE 36. — Müşterek markalar ve birlik markaları devir ve temlik edilemez, lisans mevzuu olamaz ve haczedilemez.

Sözleşmeye dâhil kişilerin müşterek markayı kullanma hakkı, sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde miras yoluyla intikal eder.

VIII - Markanın eşya adı haline gelmesine karşı himaye

MADDE 37. — Bu kanunla tescil edilmiş markaların sahiplerine tanınan haklar, o markaların sonradan halk tarafından eşya adı haline getirilmesi halinde de, sâkıt olamaz ve hak sahipleri, markalarının başkaları tarafından kullanılmasına karşı itiraz ve dâva hakkını haizdir. Dâvalı taraf o markanın eşya adı haline geldiği def'ini dermeyan edemez.

IX - Kaydın terkin

A) Sebepleri

1. Feragat

MADDE 38. — Marka sahibi markasını kullanmaktan feragat ettiğini yazı ile bildirdiği takdirde markası, marka sicilinden terkin olunur ve keyfiyet Resmî Sınai Mülkiyet gazetesinde ilân edilir.

Marka birden çok emtia için tescil edilmiş ise yukarıdaki esas dâhilinde, bu emtiadan bir kısmı için de feragat edilebilir.

Yukarıdaki fıkralara göre terkin istenen marka üzerinde bir lisans hakkı tescil olunmuşsa terkin muamelesi marka ve lisans hakları sahiplerinin müşterek talepleri üzerine yapılır.

2. Hükümle terkin

MADDE 39. — Markanın 50 nci maddeye göre terkin hakkındaki kararların Sanayi Bakanlığına tebliği üzerine tescil kaydı terkin ve keyfiyet Resmî Sınai Mülkiyet gazetesinde ilân olunur.

3. Re'sen terkin

MADDE 40. — Marka himaye süresinin bitmesinden itibaren üç yıl içinde yenileme talebinde bulunulmayan markaya ait sicil kaydı terkin olunur ve keyfiyet Resmî Sınai Mülkiyet gazetesinde ilân edilir.

B) Tescil ve kullanma yasağı

MADDE 41. — Sicil kaydı terkin edilen marka, terkin tarihinden itibaren üç yıl geçmedikçe aynı emtia için kullanılmıyacağı gibi başkasının adına tescil de edilemez.

Markanın birbirini takibeden üç yıl içinde muhik bir sebebolmaksızın gereği gibi kullanılmaması sebebiyle iptali halinde yukarıki fıkra hükmü uygulanmaz.

X - Çeşitli hükümler

A) Vekil

MADDE 42. — Türkiye'de ikametgâhı olmayanlar, markalarını tescil ettirmek ve tescille meydana gelen haklarını kullanabilmek için Türkiye'de ikametgâhı olan bir vekil tâyin etmek mecburiyetindedirler.

Avukatlık Kanunu hükümleri mahfuz olmak şartıyla, vekil, müvekkilini bu kanun hükümlerine göre cereyan eden idari işlemlerde temsil etmeye yetkilidir.

İdare tarafından vekile yapılan tebliğler asıla yapılmış sayılır.

B) Çeşitli masraflar

MADDE 43. — Resmî Sınai Mülkiyet Gazetesinin, verilecek marka sicil örneğinin ve marka tescil belgesi örneğinin bedeli yönetmelikte gösterilir. Resmî Sınai Mülkiyet Gazetesinin basımı işinin ihalesinde 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanununun pazarlık usulüne mütaallik hükümleri uygulanır. Marka sicil örneğinin bedelinin tâyininde yazma, çizme, fotokopi ve sair masrafları Sanayi Bakanlığınca hazırlanacak tarifede gösterilir.

Gerek bu masraflar ve gerek ilân ve saire masrafları peşin olarak malsandığına yatırılır ve alınacak makbuz Sanayi Bakanlığına tevdi edilir.

ilân masrafları;

- a) Markanın tescili ve yenilenmesi hallerinde müracaat sahibinden,
  - b) Markanın intikali ve marka üzerinde lisans hakkı verilmesi hallerinde marka veya lisans hakkını iktisabeden,
  - c) Feragate dayanan terkinlerde feragat edenden,
  - d) Hükümle yapılan terkinlerde dâvacıdan,
  - e) Haciz sureti ile intikalde ihalede satınalandan,
- Peşin alınır.

C) Birlik markalarına ait hükümler

1. Teknik yönetmelik, birlik markasının konulması

MADDE 44. — Birlik markasına ait teknik yönetmelikte bu markanın sicilde yazılı sahibi tarafından âmmeye karşı taahhüdedilen ve mamul veya mahsullerin cinsi, nevi ve sairesine mütaallik hususların nelerden ibaret bulunduğu, mamul veya mahsullerin hangi vasıflarda olacağı, bu vasıfların tam olarak mevcudiyetinin kuruluş tarafından nasıl kontrol edileceği, bu hükümlere riayet edilmemesi halinde o mamul veya mahsulleri imâl ve istihsâl edenlere tatbik olunacak müeyyideler dercedilir.

Teknik yönetmelikte yapılacak her türlü değişikliklerin tescil merciine tevdi olunması şarttır.

Teknik yönetmeliğe göre yapılacak kontrolden sonra markanın mamul veya mahsullere konulması birlik markasının sahibi olan kuruluş tarafından yapılır.

2. Dâvaya katılma

MADDE 45. — Birlik markasının sahibi olan kuruluş tarafından açılacak dâvalara kuruluşa dâhil üyeler katılabilir.

D) Hizmet markaları

MADDE 46. — Hizmet markaları bu kanun hükümlerine tabi değildir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Hukuk ve ceza dâvaları

I - Tecavüz halleri.

MADDE 47. — Aşağıda yazılı haller bu kanuna göre tescil edilmiş olan markalardan faydalanma hakkına tecavüz sayılır :

a) Hak sahiplerinden gayri kişiler tarafından markaların veya benzerlerinin kullanılması,

Başkasına ait tescilli bir markanın biçim, mânâ veya bunlardan birisi itibariyle eşini veya ebat yahut renk itibariyle veyahut dikkatle bakılmadıkça farkına varılmıyacak kadar cüzi surette değiştirilmiş şeklini kullanan kimse bu markayı aynen kullanmış sayılır.

Başkasına ait tescilli bir markaya, toplu olarak bıraktığı umumi intiba itibariyle ilk bakışta kolayca tefrik edilemeyecek şekilde benziyen ve bu suretle iltibasa sebebiyet verecek bir markayı kullanan kimse o markanın benzerini kullanmış sayılır.

b) Hak sahibinden gayri kişiler tarafından haksız olarak kullanılan markaları taşıyan emtia'nın satışa arz edilmesi, satılması, dağıtılması, memlekete sokulması veya memleketten çıkarılması.

c) Yukardaki bendlerde yazılı fiillere iştirak edilmesi.

II - Hukuk dâvaları

A) Tazminat

MADDE 48. — Kasten, ihmal, teseyyüp veya tedbirsizlikle 47 nci maddede yazılı fiilleri işlemek suretiyle marka sahibine zarar veren kimse o zararı tazmin ile mükelleftir.

B) Tecavüzün ref'i ve men'i

MADDE 49. — Hakları 47 nci maddede yazılı surette tecavüze uğrıyan kimse tecavüz edene karşı tecavüzün ref'ini ve men'ini dâva edebilir. Hakları tecavüz tehlikesine mâruz kalan kimse muhtemel tecavüzün önlenmesini de dâva edebilir.

Tecavüz hizmetlerini ifa ettikleri sırada, bir müessesenin müdürü veya temsilcisi, yahut hizmetlileri tarafından yapılmış ise, müessese sahibi hakkında dâva açılabilir. Bu maddeye göre açılacak dâvalarda tecavüzünün men'i, ref'i veya önlenmesi istenen kişilerin yahut müessese sahibinin kusuru aranmaz.

C) Marka kaydının hükümlerine terkinin

MADDE 50. — Aşağıdaki hallerde Sanayi Bakanlığı veya her alâkalı kişi markaya ait sicil kaydının terkinini mahkemeden talebedebilir :

a) Marka sahiplerinin, birbirini takibeden üç yıl içinde markalarını muhik sebebolmaksızın gereği gibi kullanmadıkları veya markalar aynen kullanılmadığı yahut birlik markası sahibi müracaatına ekli olarak tevdi etmiş olduğu teknik yönetmeliğe riayet etmediği takdirde,

b) Markanın devrinin halkın anlatılmasına yol açması halinde.

*III - Ceza dâvaları**A) Uygulanacak cezalar*

MADDE 51. — a) Bu kanunun 3 nci maddesinin son fıkrasına aykırı hareket edenler ile, bir markayı tescil edilmiş olduğu şekilden gayri şekilde kötü niyetle kullananlar, 3 aydan 1 sene-ye kadar hapis ve 1 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

b) Başkası adına tescil edilmiş bir markanın aynı veya benzerlerini kullananlar veya hak sahibinden gayri kimse tarafından haksız olarak kullanılan markaları taşıyan emtiayı bilerek satışa arz edenler, satanlar, dağıtanlar, memlekete sokanlar veya memleketten çıkaranlar ve bu fiillere iştirâk edenler 8 aydan 2 seneye kadar hapis ve 5 000 liradan 50 000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

(b) bendinde yazılı cezalara çarptırılan kimselerin varsa işyerlerinin 1 yıl müddetle kapatılmasına ve aynı müddet ticaret ve sanattan menlerine hükmolunur.

Bu maddede yazılı fiillerin dikkatsizlik veya ihmâl, yahut tedbirsizlikle işlenmiş olduğu anlaşıldığı takdirde fail yalnız para cezasıyla cezalandırılır.

Tekerrür halinde yukarıda yazılı cezaların iki katı hükmolunur.

B) Fiile iştirak

MADDE 52. — Bu kanunun 51 nci maddesinde sayılan suçlar hizmetlerini ifa ettikleri sırada, bir müessesenin hizmetlileri tarafından işlenmiş ise suçun işlendiğini bilen müessese sahibi veya hangi nam ve sıfatla olursa olsun müesseseyi fiilen idare edenler fiile iştirak etmiş sayılırlar.

C) Müsadere

MADDE 53. — 51 nci maddenin (b) bendi hükümlerine göre haksız olarak kullanıldığı tesbit olunan markayı taşıyan emtia, etiket, zarf, mahfaza, ticari evrak gibi vasıtalarla bu markaların imal ve vaz'ında kullanılan mühür, soğuk damga, klişe gibi alet ve edevatın müsadereğine karar verilir.

Beraet halinde de aynı hükümler tatbik olunur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Son hükümler

I - Kaldırılan hükümler

MADDE 54. — 28 Nisan 1304 tarihli Alîmeti Farika Nizamnamesi ile ek ve tadilleri kaldırılmıştır.

II - İntikal hükmü

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte muamelesi tamamlanmış olan müraعات hakkında müraعات tarihindeki mevuzat hükümleri uygulanır.

III - Yürürlük

MADDE 55. — Bu kanun, yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

IV - Kanunun yürütülmesi

MADDE 56. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

9 Mart 1965

		Millet Meclisi	Cumhuriyet Senatosu
Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası	: 8.3.1965	2/160	2/140
Bu kanunun yayımının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası	: 9.3.1965	4/58	

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların Cilt, Birleşim ve Sayfa numaraları :

Millet Meclisi Tutanak Dergisi			C. Senatosu Tutanak Dergisi			Millet Meclisi Tutanak Dergisi		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
3	60	750	21	86	433	35	43	62
23	5	61	23	23	97	36	65	493
31	121	585:611	24		142:144,159:160	37	68	124:134
			25		177:182,193:232			
			26		243:251,259:280			

Millet Meclisi 526 ve 526 ya ek S. Sayılı basma yazılar Millet Meclisi 51 ve 68 nci Birleşim Tutanak dergilerine, Cumhuriyet Senatosu 525 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosu 24 ncu Birleşim Tutanak dergisine bağlıdır.

Bu kanunu görüşen komisyonlar : Millet Meclisi Sanayi ve Adalet komisyonları ile Cumhuriyet Senatosu Mali ve İktisadi İşler ve Anayasa ve Adalet komisyonları.

SINAI MÜLKİYET KANUNU

Kanun Numarası : 6769
Kabul Tarihi : 22/12/2016
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 10/1/2017 Sayı : 29944
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 58

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Korumadan Yararlanacak Kişiler

Amaç ve kapsam

Madde 1- (1) Bu Kanunun amacı; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunması ve bu suretle teknolojik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleştirilmesine katkı sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ile geleneksel ürün adlarına ilişkin başvuruları, tescil ve tescil sonrası işlemleri ve bu hakların ihlaline dair hukuki ve cezai yaptırımları kapsar.

Tanımlar

Madde 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Amblem: Coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adlarının bu Kanun hükümlerine uygun olarak tescil edilmiş olduğunu gösteren ve Kurum tarafından oluşturulan; tescil edildiği adla birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanılan ya da niteliği gereği ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda kolayca görülebilecek şekilde hak sahibi kullanıcılar tarafından uygulanan ve coğrafi işaretler bakımından kullanılması zorunlu olan işareti,

b) Bitki çeşidi: Bir veya birden fazla genotipin ortaya çıkardığı bazı özellikleri ile tanımlanan, aynı tür içindeki diğer genotiplerden en az bir tipik özelliğiyle ayrılan ve değişmeksizin çoğaltılmaya uygunluğu bakımından bir birim olarak kabul edilen en küçük taksonomik kısım içerisinde yer alan bitki grubunu,

c) Biyolojik materyal: Genetik bilgi içeren ve kendi kendine üreyebilen ya da bir biyolojik sistemde üretilebilen herhangi bir maddeyi,

ç) Bülten: Yayımlanma ortamının türüne bakılmaksızın bu Kanunda belirtilen hususların yayımlandığı ilgili yayını,

d) Çalışan: Özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuki ilişki gereğince, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişiler ile kamu görevlilerini,

e) Kurum: Türk Patent ve Marka Kurumunu,

f) Kurul: Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı bünyesinde yer alan Kurulu,

g) Marka vekili: Marka, tasarım ve coğrafi işaret ile geleneksel ürün adlarına ilişkin konularda, hak sahiplerini Kurum nezdinde temsil eden kişileri,

ğ) Paris Sözleşmesi: 8/8/1975 tarihli ve 7/10464 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası Bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20/3/1883 tarihli Sözleşmeyi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından usulüne göre yürürlüğe konulmuş bu Sözleşme ile ilgili değişiklikleri,

h) Patent vekili: Patent, faydalı model ve tasarım haklarına ilişkin konularda, hak sahiplerini Kurum nezdinde temsil eden kişileri,

ı) Sınai mülkiyet hakkı: Markayı, coğrafi işareti, tasarımı, patent ve faydalı modeli,

i) Sicil: Sınai mülkiyet hakları ile geleneksel ürün adlarına ilişkin bilgilerin yer aldığı kayıt ortamını,

j) Ücret: Bu Kanun kapsamında yer alan hizmetlere ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümlerine göre Kurum tarafından belirlenen varsa vergi ve harç dâhil ücreti, ifade eder.

Korumadan yararlanacak kişiler

MADDE 3- (1) Bu Kanunla sağlanan korumadan;

a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları,

b) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yerleşim yeri olan veya sınai ya da ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler,

c) Paris Sözleşmesi veya 15/4/1994 tarihli Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması hükümleri dâhilinde başvuru hakkına sahip kişiler,

ç) Karşılıklılık ilkesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti uyuğundaki kişilere sınai mülkiyet hakkı koruması sağlayan devletlerin uyuğundaki kişiler, yararlanır.

BİRİNCİ KİTAP

Marka

BİRİNCİ KISIM

Marka Hakkı ve Kapsamı

Marka olabilecek işaretler

Madde 4- (1) Marka, bir teşebbüsün mallarının veya hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mallarından veya hizmetlerinden ayırt edilmesini sağlaması ve marka sahibine sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması şartıyla kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, renkler, harfler, sayılar, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işarettten oluşabilir.

Marka tescilinde mutlak ret nedenleri

Madde 5- (1) Aşağıda belirtilen işaretler, marka olarak tescil edilmez:

a) 4 üncü madde kapsamında marka olamayacak işaretler.

b) Herhangi bir ayırt edici niteliğe sahip olmayan işaretler.

c) Ticaret alanında cins, çeşit, vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten veya malların üretildiği, hizmetlerin sunulduğu zamanı gösteren veya malların ya da hizmetlerin diğer özelliklerini belirten işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler.

ç) Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak tescil edilmiş ya da daha önceki tarihte tescil başvurusu yapılmış marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer işaretler.

d) Ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret veya adlandırmaları münhasıran ya da esas unsur olarak içeren işaretler.

e) Malın doğası gereği ortaya çıkan şeklini ya da başka bir özelliğini veya teknik bir sonucu elde etmek için zorunlu olan veya mala asli değerini veren şekli ya da başka bir özelliğini münhasıran içeren işaretler.

f) Mal veya hizmetin niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanıltacak işaretler.

g) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesine göre reddedilecek işaretler.

ğ) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamı dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, tarihi ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş diğer işaretler ile yetkili mercilerce tescil izni verilmemiş olan armaları, nişanları veya adlandırmaları içeren işaretler.

h) Dinî değerleri veya sembolleri içeren işaretler.

ı) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı işaretler.

i) Tescilli coğrafi işaretten oluşan ya da tescilli coğrafi işaret içeren işaretler.

(2) Bir marka, başvuru tarihinden önce kullanılmış ve başvuruya konu mal veya hizmetler bakımından bu kullanım sonucu ayırt edici nitelik kazanmışsa bu markanın tescili birinci fıkranın (b), (c) ve (d) bentlerine göre reddedilemez.

(3) Bir marka başvurusu, önceki marka sahibinin başvurunun tesciline açıkça muvafakat ettiğini gösteren noter onaylı belgenin Kuruma sunulması hâlinde birinci fıkranın (ç) bendine göre reddedilemez. Muvafakatnameye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Marka tescilinde nispi ret nedenleri

MADDE 6- (1) Tescil başvurusu yapılan bir markanın, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile aynılığı ya da benzerliği ve kapsadığı mal veya hizmetlerin aynılığı ya da benzerliği nedeniyle, tescil edilmiş veya önceki tarihte başvurusu yapılmış marka ile halk tarafından ilişkilendirilme ihtimali de dâhil karıştırılma ihtimali varsa itiraz üzerine başvuru reddedilir.

(2) Ticari vekil veya temsilcinin, marka sahibinin izni olmaksızın ve haklı bir sebebe dayanmaksızın markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kendi adına tescili için yaptığı başvuru, marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(3) Başvuru tarihinden veya varsa rüçhan tarihinden önce tescilsiz bir marka veya ticaret sırasında kullanılan bir başka işaret için hak elde edilmişse, bu işaret sahibinin itirazı üzerine, marka başvurusu reddedilir.

(4) Paris Sözleşmesinin 1 inci mükerrer 6 ncı maddesi bağlamındaki tanınmış markalar ile aynı veya benzer nitelikteki marka başvuruları, aynı veya benzer mal veya hizmetler bakımından itiraz üzerine reddedilir.

(5) Tescil edilmiş veya tescil başvurusu daha önceki tarihte yapılmış bir markanın, Türkiye’de ulaştığı tanınmışlık düzeyi nedeniyle haksız bir yararın sağlanabileceği, markanın itibarının zarar görebileceği veya ayırt edici karakterinin zedelenebileceği hâllerde, aynı ya da benzer markanın tescil başvurusu, haklı bir sebebe dayanma hâli saklı kalmak kaydıyla, başvurunun aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde yapılmış olmasına bakılmaksızın önceki tarihli marka sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(6) Tescil başvurusu yapılan markanın başkasına ait kişi ismini, ticaret unvanını, fotoğrafını, telif hakkını veya herhangi bir fikri mülkiyet hakkını içermesi hâlinde hak sahibinin itirazı üzerine başvuru reddedilir.

(7) Ortak markanın veya garanti markasının yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren üç yıl içinde yapılan, ortak marka veya garanti markasıyla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki hak sahibinin itirazı üzerine reddedilir.

(8) Tescilli markanın yenilenmeme sebebiyle koruma süresinin sona ermesinden itibaren iki yıl içinde yapılan, bu markayla aynı veya benzer olan ve aynı veya benzer mal veya hizmetleri içeren marka başvurusu, önceki marka sahibinin itirazı üzerine bu iki yıllık süre içinde markanın kullanılmış olması şartıyla reddedilir.

(9) Kötüniyetle yapılan marka başvuruları itiraz üzerine reddedilir.

Marka tescilinden doğan hakların kapsamı ve istisnaları

Madde 7- (1) Bu Kanunla sağlanan marka koruması tescil yoluyla elde edilir.

(2) Marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir. Marka sahibinin, izinsiz olarak yapılması hâlinde, aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır:

a) Tescilli marka ile aynı olan herhangi bir işaretin, tescil kapsamına giren mal veya hizmetlerde kullanılması.

b) Tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve tescilli markanın kapsadığı mal veya hizmetlerle aynı veya benzer mal veya hizmetleri kapsayan ve bu nedenle halk tarafından tescilli marka ile ilişkilendirilme ihtimali de dâhil karıştırılma ihtimali bulunan herhangi bir işaretin kullanılması.

c) Aynı, benzer veya farklı mal veya hizmetlerde olmasına bakılmaksızın, tescilli marka ile aynı veya benzer olan ve Türkiye’de ulaştığı tanınmışlık düzeyi nedeniyle markanın itibarından haksız bir yarar elde edecek veya itibarına zarar verecek veya ayırt edici karakterini zedeleyecek nitelikteki herhangi bir işaretin haklı bir sebep olmaksızın kullanılması.

(3) Aşağıda belirtilen durumlar, işaretin ticaret alanında kullanılması hâlinde, ikinci fıkra hükmü uyarınca yasaklanabilir:

a) İşaretin, mal veya ambalajı üzerine konulması.

b) İşareti taşıyan malların piyasaya sürülmesi, teslim edilebileceğinin teklif edilmesi, bu amaçlarla stoklanması veya işaret altında hizmetlerin sunulması ya da sunulabileceğinin teklif edilmesi.

c) İşareti taşıyan malın ithal ya da ihraç edilmesi.

ç) İşaretin, teşebbüsün iş evrakı ve reklamlarında kullanılması.

d) İşareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bağlantısı olmaması şartıyla işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük ya da benzeri biçimlerde kullanılması.

e) İşaretin ticaret unvanı ya da işletme adı olarak kullanılması.

f) İşaretin hukuka uygun olmayan şekilde karşılaştırmalı reklamlarda kullanılması.

(4) Markanın sahibine sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı marka tescilinin yayım tarihi itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak marka başvurusunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve marka tescilinin ilan edilmiş olması hâlinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle başvuru sahibi, tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin yayımlanmasından önce karar veremez.

(5) Marka sahibi, üçüncü kişiler tarafından dürüstçe ve ticari hayatın olağan akışı içinde, markasının aşağıda belirtilen biçimlerde kullanılmasını engelleyemez:

a) Gerçek kişilerin kendi ad veya adresini belirtmesi.

b) Malların veya hizmetlerin türüne, kalitesine, miktarına, kullanım amacına, değerine, coğrafi kaynağına, üretim veya sunulmuş zamanına ya da diğer niteliklerine ilişkin açıklamalarda bulunulması.

c) Özellikle aksesuar, yedek parça veya eşdeğer parça ürünlerinde, malın ya da hizmetin kullanım amacının belirtilmesinin gerekli olduğu hâllerde kullanılması.

Markanın başvuru eserlerinde yer alması

MADDE 8- (1) Tescilli bir markanın, basılı olarak veya elektronik ortamda sunulan sözlük, ansiklopedi ya da başka bir başvuru eserinde, tescilli olduğu belirtilmeden jenerik ad izlenimi verecek şekilde yayımlanması durumunda, marka sahibinin talebine bağlı olarak yayımcı, elektronik ortamda sunulan eserlerde derhâl, basılı eserlerde ise yayımın talebi takip eden ilk baskısında markanın tescilli olduğunu belirtmek suretiyle yanlışlığı düzeltir ya da markayı eserden kaldırır.

Markanın kullanılması

Madde 9- (1) Tescil tarihinden itibaren beş yıl içinde haklı bir sebep olmadan tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından marka sahibi tarafından Türkiye’de ciddi biçimde kullanılmayan ya da kullanımına beş yıl kesintisiz ara verilen markanın iptaline karar verilir.

(2) Aşağıda belirtilen durumlar da birinci fıkrada anlamında markayı kullanma kabul edilir:

- a) Markanın ayırt edici karakteri değiştirilmeden farklı unsurlarla kullanılması.
- b) Markanın sadece ihracat amacıyla mal veya ambalajlarında kullanılması.

(3) Markanın, marka sahibinin izni ile kullanılması da marka sahibi tarafından kullanım olarak kabul edilir.

Ticari vekil veya temsilci adına tescilli markaya ilişkin talepler

Madde 10- (1) Marka sahibinin izni olmadan markanın aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerinin ticari vekil ya da temsilci adına tescilinin yapılması hâlinde, ticari vekil veya temsilcinin haklı bir sebebi yoksa marka sahibi mahkmeden, markasının kullanımının yasaklanmasını talep edebileceği gibi söz konusu tescilin kendisine devredilmesini de talep edebilir.

İKİNCİ KISIM

Başvuru ve İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru, Rüçhan Hakkı ve İnceleme

Başvuru şartları, sınıflandırma ve bölünme

Madde 11- (1) Marka başvurusu;

- a) Başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri içeren başvuru formunu,
  - b) Marka örneğini,
  - c) Başvuruya konu mal veya hizmetlerin listesini,
  - ç) Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,
  - d) Başvuru, ortak marka veya garanti markası için yapılmışsa 32 nci madde kapsamında düzenlenmiş teknik şartnameyi,
  - e) Rüçhan hakkı talebi varsa rüçhan hakkı talep ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,
  - f) Marka örneğinde Latin alfabesi dışında harf veya harfler kullanılmışsa bunların Latin alfabesindeki karşılığını,
- kapsar.

(2) Her başvuruyla sadece bir markanın tescili talep edilebilir.

(3) Başvuruya konu mal veya hizmetler 12/7/1995 tarihli ve 95/7094 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Markaların Tescili Amacıyla Mal ve Hizmetlerin Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Nis Anlaşmasına göre sınıflandırılır. Kurum, başvuruda yer alan mal veya hizmetlerin ait olduğu sınıflarda ve sınıf numaraları üzerinde gerekli düzeltmeleri yapabilir.

(4) Mal veya hizmetlerin aynı sınıflarda yer almaları benzer olduklarına, farklı sınıflarda yer almaları da benzer olmadıklarına karine teşkil etmez.

(5) Marka başvurusu, başvuru sahibinin talebi üzerine, tescil edilene kadar, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetler bakımından iki ya da daha fazla başvuruya bölünebilir.

(6) Marka başvurusunda yer alan içerikte, marka örneğinde veya mal ya da hizmet listesinde değişiklikleri kapsamayan imla hataları ve açık maddi hatalar başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltilir.

(7) Başvuru, sınıflandırma ve bölünmeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 12- (1) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerden birinin uyuğunda olan ya da bu devletlerden birinin uyuğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde yerleşim yeri veya işler durumunda ticari müessesesi bulunan gerçek ya da tüzel kişiler veya bunların halefleri, bu devletlerin herhangi birinde yetkili mercilere markanın tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı aylık süre içinde, Paris Sözleşmesi hükümleri kapsamında aynı marka ve aynı mal veya hizmetler için Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer. Rüçhan hakkından yararlanılabilmesi için ilk başvuru yapılan devletin yetkili makamından rüçhan hakkı belgesi alınması şarttır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen gerçek veya tüzel kişiler ya da bunların halefleri, Paris Sözleşmesi ve Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan herhangi bir devlette yaptıkları usulüne uygun marka başvurusuna dayanarak birinci fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde rüçhan hakkından yararlanır.

(3) Başvuruya konu markanın kullanılacağı mal veya hizmetleri Türkiye’de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmî ya da resmî olarak tanınan uluslararası sergilerde markayla birlikte teşhir eden ve markanın tasdikli örneğini ibraz eden 3 üncü maddede belirtilen gerçek veya tüzel kişiler, teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye’de aynı markanın tescili için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(4) Başvuruda belirtilen markanın kullanılacağı mal veya hizmetler, sergide görünür şekilde, resmî açılış tarihinden önce markayla birlikte teşhir edilmişse rüçhan hakkı süresi, malların sergiye konulduğu veya hizmetin teşhir edildiği tarihten itibaren başlar.

(5) Herhangi bir sergide teşhir edilmiş mal veya hizmetler bakımından birden çok başvuru yapılmışsa, bu mal veya hizmetleri ilk teşhir eden kişi, aynı zamanda teşhir edilmesi hâlinde ise ilk başvuruda bulunan kişi rüçhan hakkından yararlanır.

(6) Rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten sonra üçüncü kişiler tarafından yapılan ve rüçhan hakkına konu olan marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olan ve aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetleri kapsayan başvurular reddedilir.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 13- (1) Başvuru sahibi, yararlanmak istediği rüçhan hakkını başvuruyla birlikte talep ücretini ödeyerek belirtir. Başvuru sahibi, rüçhan hakkı belgesini başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde vermediği takdirde rüçhan hakkı talebi yapılmamış sayılır.

(2) Rüşhan hakkının hüküm ve sonuçları, 12 nci maddede belirtilen tarihler itibarıyla doğar.

(3) Marka başvurusu için birden fazla rüşhan hakkı talep edilmesi durumunda rüşhan hakkı, geçerli olan ilk rüşhan tarihi itibarıyla başlar.

(4) Rüşhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Madrid Protokolü kapsamında yapılan uluslararası marka başvuruları

Madde 14- (1) 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Markaların Uluslararası Tescili Konusundaki Madrid Sözleşmesi ile İlgili Protokol kapsamında yapılan bir uluslararası başvuru, Kuruma doğrudan yapılan bir başvuruyla aynı sonuçları doğurur. Bu başvuru, uluslararası başvuru tarihinin ilk saat ve dakikasında yapılmış sayılır. Aynı tarihli birden çok uluslararası başvurunun bulunması hâlinde uluslararası tescil numarası küçük olan başvuru önce yapılmış sayılır.

(2) Uluslararası başvuru, başvuru veya varsa rüşhan tarihinden sonraki tarihte yapılmış olan ancak kendisinden daha önceki tarihte Kuruma sunulmuş marka başvurusu veya tescilli marka nedeniyle reddedilemez. Sonraki tarihli marka başvurusu, önceki tarihli uluslararası marka başvurusu dikkate alınarak 16 ncı maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeniden değerlendirilir.

(3) Madrid Protokolü kapsamında Kurum tarafından yapılan işlemler için alınan ücretler tebliğle belirlenir.

Şeklî inceleme, şeklî eksikliklerin giderilmesi ve başvuru tarihi

MADDE 15- (1) Kurum, başvurunun 3 üncü ve 11 inci maddelere uygunluğunu şeklî bakımdan inceler. Şeklî eksiklik bulunmadığına karar verilmesi hâlinde başvuru, başvurunun alındığı tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir. Şeklî eksiklik bulunması hâlinde başvuru sahibine eksikliği gidermesi için iki ay süre verilir.

(2) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine ilişkin eksiklik bulunması hâlinde başvuru tarihi eksikliğin giderildiği tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir. 11 inci maddenin birinci fıkrasının (d), (e) ve (f) bentlerine ilişkin eksiklikler başvuru tarihinin kesinleşmesini etkilemez.

(3) Süresi içinde eksiklikleri giderilmeyen başvuru işleminden kaldırılır. Ancak başvurunun birden fazla sınıfı kapsayan mal veya hizmetler için yapılmış olması ve sınıflara ilişkin ücret eksikliğinin süresinde giderilmemesi hâlinde başvuru, ödenen ücretin kapsadığı sınıf veya sınıflar açısından incelenir. 11 inci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca rüşhan hakkına ilişkin eksikliklerin giderilmemesi, rüşhan hakkının kaybı sonucunu doğurur.

(4) 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerin başvurusu reddedilir.

Başvurunun mutlak ret nedenleri açısından incelenmesi ve yayımlanması

MADDE 16- (1) Kurum, başvurunun şekli yönden eksikliği bulunmadığına karar verirse 5 inci madde kapsamında başvuruyu inceler. İnceleme sonucunda, başvurunun, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için tescil edilemeyeceği sonucuna varılırsa başvuru bu mal veya hizmetler bakımından reddedilir.

(2) Başvuru şartları eksiksiz şekilde yerine getirilmiş ve 15 inci madde ile bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre reddedilmemiş başvuru Bültende yayımlanır.

(3) Başvurunun, 15 inci madde ile bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre reddedilmesine yayımdan sonra karar verilmesi hâlinde bu karar da Bültende ayrıca yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Üçüncü Kişilerin Görüşleri, İtirazlar ve İtirazların İncelenmesi

Üçüncü kişilerin görüşleri

MADDE 17- (1) Marka başvurusunun yayımlanmasından sonra herkes, marka başvurusunun 5 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi hariç diğer bentleri kapsamında tescil edilemeyeceğini belirten yazılı ve gerekçeli görüşlerini markanın tesciline kadar Kuruma sunabilir. Ancak bu kişiler, Kurum nezdinde işlemlere taraf olamaz.

(2) Kurum, görüşleri değerlendirir ve görüşlerin yerinde olduğuna kanaat getirirse marka başvurusunu kısmen veya tamamen reddeder.

Yayıma itiraz

MADDE 18- (1) Bültende yayımlanmış bir marka başvurusunun, 5 inci veya 6 ncı maddelere göre tescil edilmemesi gerektiğine ilişkin itirazlar ilgili kişiler tarafından marka başvurusunun yayımından itibaren iki ay içinde yapılır.

(2) İtiraz, yazılı ve gerekçeli olarak Kuruma yapılır. İtiraz gerekçelerinin birinci fıkrada belirtilen süre içinde sunulmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır. İtirazın incelenmesi için itiraz süresi içinde ücretin ödenmesi ve aynı süre içinde ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması zorunludur.

Yayıma itirazın incelenmesi

MADDE 19- (1) Kurum, başvuru sahibinden itirazlara ilişkin görüşlerini süresi içinde bildirmesini ister. Kurum gerekli gördüğü takdirde taraflardan ek bilgi ve belge sunmalarını isteyebilir. Görüşlerin veya istenilen ek bilgi ve belgelerin süresinde Kuruma sunulmaması hâlinde itiraz, mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(2) 6 ncı maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılan itirazlarda, itiraz gerekçesi markanın itiraza konu başvurunun başvuru veya rüçhan tarihinde Türkiye’de en az beş yıldır tescilli olması şartıyla, başvuru sahibinin talebi üzerine, itiraz sahibinden, itiraza konu başvurunun başvuru veya rüçhan tarihinden önceki beş yıllık süre içinde itiraz gerekçesi markasını itirazına dayanak gösterdiği mal veya hizmetler bakımından Türkiye’de ciddi biçimde kullanmakta olduğuna ya da kullanmamaya dair haklı sebepleri olduğuna ilişkin delil sunması talep edilir. İtiraz sahibi tarafından bu hususların ispatlanamaması durumunda itiraz

reddedilir. İtiraz gerekçesi markanın, tescil kapsamındaki mal veya hizmetlerin sadece bir kısmı için kullanıldığının ispatlanması hâlinde itiraz, sadece kullanımı ispatlanan mal veya hizmetler esas alınarak incelenir.

(3) İnceleme neticesinde markanın, başvuru kapsamındaki mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için tescil edilemeyeceği sonucuna varılırsa, başvuru bu mal veya hizmetler bakımından reddedilir. Aksi hâlde itirazın reddine karar verilir.

(4) Kurum gerekli görmesi hâlinde tarafları uzlaşmaya teşvik edebilir. Uzlaşma ile ilgili hususlarda 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hükümleri uygulanır.

(5) Yayına itiraza ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Karara itiraz

MADDE 20- (1) Kurum tarafından bu Kitap kapsamında alınan kararlardan zarar gören taraflar, kararlara karşı Kurum nezdinde itiraz edebilir.

(2) İtiraz, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde yazılı ve gerekçeli olarak Kuruma yapılır. İtiraz gerekçelerinin bu süre içinde sunulmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır. İtirazın incelenmesi için itiraz süresi içinde ücretin ödenmesi ve aynı süre içinde ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması zorunludur. İtiraz süresinden sonra itiraz gerekçeleri değiştirilemez ve yeni gerekçeler eklenemez.

Karara itirazların incelenmesi

Madde 21- (1) Şeklî eksiklik içermeyen itirazlar, Kurul tarafından incelenir.

(2) Kurul, taraflardan itirazlara ilişkin görüşlerini süresi içinde bildirmelerini ister. Kurum gerekli gördüğü takdirde taraflardan ek bilgi ve belge sunmalarını isteyebilir. İstenilen ek bilgi ve belgelerin veya görüşlerin süresinde Kuruma sunulmaması hâlinde itiraz, mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(3) Kurul, 19 uncu maddenin üçüncü fıkrası uyarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazlarda, gerekli görürse, tarafları 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasına göre uzlaşmaya teşvik edebilir.

(4) Kurul, itiraz hakkında yapacağı inceleme ve değerlendirme sonucunda Kurumun nihai kararını verir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tescil, Koruma Süresi ve Yenileme

Tescil

MADDE 22- (1) Başvurusu eksiksiz yapılmış veya eksiklikleri giderilmiş, 16 ncı madde uyarınca incelenmiş, yayımlanmış, hakkında itiraz yapılmamış veya yapılan itirazların tümü nihai olarak reddedilmiş ve tescil ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi de dâhil olmak üzere eksik evrakı, süresi içinde Kuruma sunularak bütün aşamaları tamamlanmış bir başvuru tescil edilerek sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır. Markanın tescil edilmesine ilişkin ücretin ödenmemesi ve ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde başvuru işlemde kaldırılır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen aşamalardan herhangi biri tamamlanmadan tescil edilen marka, tescilli marka olarak kabul edilmez, başvuru işlemleri tamamlanmayan aşamadan devam ettirilir ve bu durum Bültende yayımlanır. Bu başvuruların tekrar tesciline karar verilirse daha önce ödenen tescil ücreti tekrar talep edilmez. Ancak tescil tarihinden itibaren iki yıl geçmiş olması hâlinde, markanın tescil durumu tamamlanmayan aşamadan etkilenmez.

(3) Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla sicil örneği verilir.

(4) Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Koruma süresi ve yenileme

MADDE 23- (1) Tescilli markanın koruma süresi başvuru tarihinden itibaren on yıldır. Bu süre, onar yıllık dönemler hâlinde yenilenir.

(2) Yenileme talebinin marka sahibi tarafından koruma süresinin sona erdiği tarihten önceki altı ay içinde yapılması ve aynı süre içinde yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması gerekir. Bu süre içinde talebin yapılmaması veya yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde, yenileme talebi, koruma süresinin sona erdiği tarihten itibaren altı aylık süre içinde ek ücretin ödenmesi şartıyla da yapılabilir.

(3) Marka, tescil kapsamında bulunan mal veya hizmetlerin bir kısmı için de yenilenebilir.

(4) Ortak markanın yenilenmesi için gruba dâhil işletmelerden birinin talebi yeterlidir.

(5) Yenileme, önceki koruma süresinin sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren hüküm ifade eder. Yenileme, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Lisans

Lisans

MADDE 24- (1) Marka hakkı, tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı ya da tamamı için lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde lisans veren markayı kendi kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de başka lisanslar verebilir. İnhisari lisans sözleşmelerinde lisans veren, başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de markayı kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Lisans veren, lisans alan tarafından üretilecek malın veya sunulacak hizmetlerin kalitesini garanti altına alacak önlemleri alır. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde marka sahibi, tescilli markadan doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

BEŞİNCİ KISIM

Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük ve İptal

Hükümsüzlük hâlleri ve hükümsüzlük talebi

Madde 25- (1) 5 inci veya 6 ncı maddede sayılan hâllerden birinin mevcut olması hâlinde mahkeme tarafından markanın hükümsüzlüğüne karar verilir.

(2) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları markanın hükümsüzlüğünü mahkemeden isteyebilir.

(3) Marka hükümsüzlük davası, dava tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı açılır. Markanın hükümsüzlüğü davalarında Kurum taraf gösterilmez.

(4) Bir marka, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerine aykırı olarak tescil edilmiş olup da kullanım sonucunda tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından hükümsüzlük talebinden önce ayırt edici nitelik kazanmışsa hükümsüz kılınamaz.

(5) Hükümsüzlük hâlleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde hükümsüzlük kararı verilemez.

(6) Marka sahibi, sonraki tarihli bir markanın kullanıldığını bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde bu duruma birbirini izleyen beş yıl boyunca sessiz kalmışsa, sonraki tarihli marka tescili kötünietli olmadıkça, markasını hükümsüzlük gerekçesi olarak ileri süremez.

(7) 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca açılan hükümsüzlük davalarında 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır. Hükümsüzlüğü istenen markanın başvuru veya rüçhan tarihinde, davacının markası en az beş yıldır tescilli ise davacı ayrıca, söz konusu başvuru veya rüçhan tarihinde 19 uncu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartların yerine getirildiğini ispatlar.

İptal hâlleri ve iptal talebi

Madde 26- (1) Aşağıdaki hâllerde talep üzerine Kurum tarafından markanın iptaline karar verilir:

a) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hâllerin mevcut olması.

b) Marka sahibinin fiillerinin veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olarak markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetler için yaygın bir ad hâline gelmesi.

c) Marka sahibi tarafından veya marka sahibinin izniyle gerçekleştirilen kullanım sonucunda markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetlerin özellikle niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı konusunda halkı yanıltması.

ç) 32 nci maddeye aykırı kullanımın olması.

(2) İlgili kişiler, Kurumdan markanın iptalini isteyebilir.

(3) Marka iptal talepleri, talep tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı ileri sürülür.

(4) Markanın, beş yıllık sürenin dolması ile iptal talebinin Kuruma sunulduğu tarih arasında tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından ciddi biçimde kullanılmış olması hâlinde, birinci fıkranın (a) bendine ilişkin iptal talepleri reddedilir. İptal talebinde bulunulacağı düşünülerek kullanım gerçekleşmişse talebin Kuruma sunulmasından önceki üç ay içinde gerçekleşen kullanım dikkate alınmaz.

(5) İptal hâlleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi iptale karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde iptal kararı verilemez.

(6) İptal incelemesi sırasında hak sahibinin değişmesi hâlinde, sicilde hak sahibi olarak görünen kişiye karşı işlemlere devam edilir.

(7) İptal talepleri, iptali istenen markanın sahibine tebliğ edilir. Marka sahibi bir ay içinde talebe ilişkin delillerini ve cevaplarını Kuruma sunar. Söz konusu bir aylık süre içinde talep edilmesi hâlinde Kurum bir aya kadar ek süre verir. Kurum gerekli gördüğü takdirde ek bilgi ve belge sunulmasını isteyebilir. Kurum, iddia ve savunmalar ile sunulan deliller çerçevesinde dosya üzerinden kararını verir.

Hükümsüzlüğün ve iptalin etkisi

Madde 27- (1) 25 inci madde gereğince markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde bu karar marka başvuru tarihinden itibaren etkili olup, markaya bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) 26 ncı madde gereğince markanın iptaline karar verilmesi hâlinde ise bu karar, iptal talebinin Kuruma sunulduğu tarihten itibaren etkilidir. Ancak talep üzerine, iptal hâllerinin daha önceki bir tarihte doğmuş olması hâlinde iptal kararının bu tarihten itibaren etkili olacağına karar verilebilir.

(3) Marka sahibinin ağır ihmali veya kötüniyetli olarak hareket etmesi nedeniyle zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlük ve ikinci fıkranın ikinci cümlesinde düzenlenmiş olan iptal kararının geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Karardan önce, markanın sağladığı haklara tecavüz nedeniyle açılan davada verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Karardan önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler.

(4) Üçüncü fıkranın (b) bendi kapsamındaki sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin, hakkaniyet gereği kısmen ya da tamamen iadesi istenebilir.

(5) Markanın hükümsüzlüğüne veya iptaline ilişkin kesinleşmiş kararlar, herkese karşı hüküm doğurur.

(6) Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Kuruma resen gönderir.

(7) Hükümsüzlük veya iptal kararının kesinleşmesinden sonra marka sicilden terkin edilir ve durum Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Sona Erme Hâlleri ve Sonuçları

Sona erme ve sonuçları

Madde 28- (1) Aşağıdaki hâllerde marka hakkı sona erer:

- a) Koruma süresinin dolması ve markanın süresi içinde yenilenmemesi.
- b) Marka sahibinin marka hakkından vazgeçmesi.

(2) Marka hakkının sona ermesi, sona erme sebebinin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren hüküm ifade eder.

(3) Marka sahibi, markanın tescil kapsamındaki mal veya hizmetlerin tamamından veya bir kısmından vazgeçebilir. Vazgeçme yazılı olarak Kuruma bildirilir ve vazgeçme nedeniyle marka hakkının sona erdiği Bültende yayımlanır. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Sicile kaydedilmiş hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça marka sahibi marka hakkından vazgeçemez. Marka üzerinde, üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, markadan doğan haklardan vazgeçilemez.

(5) Marka başvurusu, markanın tescil edilmesinden önce, başvuru sahibi tarafından geri çekilebilir. Marka hakkından vazgeçmeye ilişkin hükümler marka başvurusunun geri çekilmesi hakkında da uygulanır.

ALTINCI KISIM

Marka Hakkına Tecavüz

Marka hakkına tecavüz sayılan fiiller

Madde 29- (1) Aşağıdaki fiiller marka hakkına tecavüz sayılır:

a) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı 7 nci maddede belirtilen biçimlerde kullanmak.

b) Marka sahibinin izni olmaksızın, markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markayı taklit etmek.

c) Markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla kullanılan markayı taşıyan ürünleri satmak, dağıtmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak, ihraç etmek, ticari amaçla elde bulundurmak veya bu ürüne dair sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Marka sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) 19 uncu maddenin ikinci fıkrası hükmü tecavüz davalarında def'i olarak ileri sürülebilir. Bu durumda kullanıma ilişkin beş yıllık sürenin belirlenmesinde dava tarihi esas alınır.

Marka hakkına tecavüze ilişkin cezai hükümler

Madde 30- (1) Başkasına ait marka hakkına iktibas veya iltibas suretiyle tecavüz ederek mal üreten veya hizmet sunan, satışa arz eden veya satan, ithal ya da ihraç eden, ticari amaçla satın alan, bulunduran, nakleden veya depolayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Marka koruması olduğunu belirten işareti mal veya ambalaj üzerinden yetkisi olmadan kaldıran kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yetkisi olmadığı hâlde başkasına ait marka hakkı üzerinde devretmek, lisans veya rehin vermek suretiyle tasarrufta bulunan kişi iki yıldan dört yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Bu maddede yer alan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(5) Bu maddede yer alan suçlardan dolayı cezaya hükmedebilmek için markanın Türkiye’de tescilli olması şarttır.

(6) Bu maddede yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.

(7) Başkasının hak sahibi olduğu marka taklit edilerek üretilmiş malı, satışa arz eden veya satan kişinin bu malı nereden temin ettiğini bildirmesi ve bu suretle üretenlerin ortaya çıkarılmasını ve üretilmiş mallara elkonulmasını sağlaması hâlinde hakkında cezaya hükmolunmaz.

YEDİNCİ KISIM

Garanti Markası ve Ortak Marka

Garanti markası ve ortak marka

MADDE 31- (1) Garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işarettir.

(2) Garanti markasının, marka sahibinin veya marka sahibine iktisaden bağlı olan işletmenin mal veya hizmetlerinde kullanılması yasaktır.

(3) Ortak marka, üretim veya ticaret ya da hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan işarettir.

(4) Ortak marka, gruptaki işletmelerin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarar.

Garanti markası veya ortak marka teknik şartnamesi

Madde 32- (1) Garanti markası veya ortak markanın tescili için markanın kullanımına ilişkin usul ve esasları gösteren teknik şartnamenin başvuruyla birlikte sunulması zorunludur.

(2) Garanti markası teknik şartnamesi; markanın garanti ettiği mal veya hizmetlerin ortak özelliklerini, markanın kullanılma usullerini, markayı kullanım hakkının verilmesinden sonra denetimlerin nasıl ve hangi sıklıkta yapılacağı ile teknik şartnameye aykırı kullanma hâlinde uygulanacak müeyyideleri belirler.

(3) Ortak marka teknik şartnamesi; ortak markayı kullanmaya yetkili işletmeler ile bu işletmelerin oluşturdukları topluluğa üyelik şartlarını, markanın kullanım şartları ve varsa müeyyideleri belirler. Ortak markanın tescili ve ortak marka hakkından vazgeçilmesi için gruba dâhil işletmelerin tümü birlikte hareket eder.

(4) Ortak markayı kullanmaya yetkili olan gruba dâhil işletmeler tek başına dava açmaya yetkilidir.

(5) Teknik şartnamede yapılacak değişiklikler, Kurum tarafından onaylanmadıkça uygulanamaz.

(6) Teknik şartname, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen şartları içermediği ya da kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu takdirde, teknik şartnamede gerekli değişikliklerin yapılması, Kurum tarafından marka sahibine bildirilir. Marka sahibinin bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde gerekli değişiklikleri yapmaması ve teknik şartnameyi düzeltmemesi hâlinde garanti markası veya ortak markanın tescil talebi reddedilir.

(7) Marka sahibinin, garanti markası veya ortak markanın devamlılık arz eder biçimde teknik şartnameye aykırı olarak kullanılmasını engellemek için gerekli önlemleri almaması sebebiyle ilgili kişilerin, Cumhuriyet savcısının veya ilgili kamu kurum ve kuruluşunun başvurusu üzerine tanınan süre içinde söz konusu aykırı kullanımın düzeltilmemesi hâlinde, markanın iptaline karar verilir.

(8) Teknik şartnameye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ KİTAP

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı

BİRİNCİ KISIM

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Hakkı

Koruma kapsamındaki ürünler

MADDE 33- (1) Doğal ve beşerî unsurların bir araya gelmesi sonucu gıda, tarım, maden, el sanatları ürünleri ve sanayi ürünlerinden bu Kitapta yer alan şartlara uygun olanlar, tescil edilmesi şartıyla, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı korumasından yararlanır.

Menşe adı, mahreç işareti ve geleneksel ürün adı

MADDE 34- (1) Coğrafi işaret; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş ürünü gösteren işarettir. Coğrafi işaretler, aşağıda belirtilen özelliklerine göre menşe adı ya da mahreç işareti olarak tescil edilir:

a) Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklanan, tüm veya esas özelliklerini bu coğrafi alana özgü doğal ve beşerî unsurlardan alan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümü bu coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleşen ürünleri tanımlayan adlar menşe adıdır.

b) Coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya ülkeden kaynaklanan, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından bu coğrafi alan ile özdeşleşen, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az biri belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde yapılan ürünleri tanımlayan adlar mahreç işaretidir.

(2) Coğrafi bir yer adı içermese dahi birinci fıkrada yer alan şartları taşıyan bir ürünü belirtmek için geleneksel olarak kullanılan, günlük dilde yerleşmiş ve coğrafi bir yer adı içermeyen adlar da menşe adı veya mahreç işareti olabilir.

(3) Menşe adı veya mahreç işareti kapsamına girmeyen ve ilgili piyasada bir ürünü tarif etmek için geleneksel olarak en az otuz yıl süreyle kullanıldığı kanıtlanan adlar, aşağıdaki şartlardan en az birini sağlaması hâlinde geleneksel ürün adı olarak tanımlanır:

- a) Geleneksel üretim veya işleme yöntemi yahut geleneksel bileşimden kaynaklanması.
- b) Geleneksel hammadde veya malzemeden üretilmiş olması.

Tescil edilmeyecek adlar

MADDE 35- (1) Aşağıda sayılanlar coğrafi işaret olarak tescil edilmez:

- a) 34 üncü madde kapsamına girmeyen adlar.
- b) Ürünlerin öz adı olmuş adlar.
- c) Ürünün gerçek kaynağı konusunda halkı yanıltabilecek olan bitki tür ve çeşitleri, hayvan ırkları veya benzeri adlar.
- ç) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı adlar.
- d) 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen kendi ülkesinde korunmayan, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.
- e) Tescilli veya başvurusu yapılmış bir coğrafi işaret ile tamamen veya kısmen eş sesli olan ve tüketiciyi yanıltabilecek adlar.

(2) Aşağıda sayılanlar geleneksel ürün adı olarak tescil edilmez:

- a) 34 üncü maddede yer alan geleneksel ürün adına ilişkin şartları taşımayan adlar.
- b) Ürünün genel özelliğini ifade eden adlar.
- c) Ürünün niteliği konusunda halkı yanıltabilecek adlar.
- ç) Kamu düzeni veya genel ahlaka aykırı adlar.
- d) 3 üncü maddede belirtilen şartları taşıyan kişiler tarafından başvurusu yapılmış olmasına rağmen kendi ülkesinde korunmayan, koruması sona eren veya kullanılmayan adlar.

İKİNCİ KISIM

Başvuru ve İtirazlar

BİRİNCİ BÖLÜM

Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Başvurusu

Başvuru hakkı

MADDE 36- (1) Aşağıda sayılanlar coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı tescil başvurusunda bulunma hakkına sahiptir:

- a) Üretici grupları.
  - b) Ürün veya ürünün kaynaklandığı coğrafi alanla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.
  - c) Ürünle ilgili olarak kamu yararına çalışan veya üyelerinin ekonomik çıkarlarını korumaya yetkili dernekler, vakıflar ve kooperatifler.
  - ç) Ürünün tek bir üreticisi varsa, bu durumu ispat etmesi şartıyla ilgili üretici.
- (2) Bu Kitap kapsamında üretici; tarım ürünlerini, gıda maddelerini, madenleri, el sanatları ve sanayi ürünlerini üreten veya işleyen yahut tedarik zincirinde yer alarak ürünün tescile konu özelliklerini etkileyen bir işlem yapan kişiyi; üretici grupları ise kanuni oluşumuna veya bileşimine bakılmaksızın aynı ürünün üreticilerinden oluşan birliği ifade eder.

Başvuru şartları

MADDE 37- (1) Coğrafi işaret başvurusu aşağıda belirtilen unsurları içerir:

- a) Başvuru yapanın kimliğine ve 36 ncı maddede belirtilen başvuru hakkına sahip olanlardan hangisine dâhil olduğuna ilişkin bilgileri de içeren başvuru formu.
  - b) Başvuru yapan gerçek veya tüzel kişinin ürünün tek üreticisi olması hâlinde, bu hususu ispatlayan bilgi ve belgeler.
  - c) Tescili istenen coğrafi işaretin adı, menşe adı veya mahreç işaretinden hangisine uygun olduğuna ve ürün grubuna ilişkin bilgi ile coğrafi işaret tanımına uygunluğunu kanıtlayan bilgi ve belgeler.
  - ç) Ürünün tanımı, ürünün ve gerekiyorsa hammaddesinin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve duyuşsal özelliklerini açıklayan teknik bilgi ve belgeler.
  - d) Coğrafi alanın sınırlarını açıkça tanımlayan ve belirleyen bilgi ve belgeler.
  - e) Üretim metoduna ve varsa söz konusu ürüne özelliğini veren yerel üretim teknikleri ile usul ve adetlere ilişkin bilgi ve belgeler.
  - f) Coğrafi işaret tanımı kapsamında coğrafi işaret tesciline konu olan ürünün niteliğinin, ününün veya diğer özelliklerinin söz konusu coğrafi alan ile bağlantısını kanıtlayan bilgi ve belgeler.
  - g) Ürünün söz konusu coğrafi alandaki tarihsel geçmişine ilişkin bilgi ve belgeler.
  - ğ) 49 uncu madde hükümlerine uygun olarak denetim biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler.
  - h) Coğrafi işaretin kullanım biçimi ve varsa etiketleme ve ambalajlama usullerini açıklayan bilgiler.
  - ı) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi.
- (2) Geleneksel ürün adı başvurusu aşağıda belirtilen unsurları içerir:
- a) Başvuru yapanın kimliğine ve 36 ncı maddede belirtilen başvuru hakkına sahip olanlardan hangisine dâhil olduğuna ilişkin bilgileri içeren başvuru formu.
  - b) Tescili istenen geleneksel ürün adına ve ürün grubuna ilişkin bilgi ile 34 üncü maddede yer alan tanıma uygun olduğunu kanıtlayan bilgi ve belgeler.

c) Ürünün tanımı, ürünün ve gerekiyorsa hammaddesinin fiziksel, kimyasal, mikrobiyolojik ve duyuşal özelliklerini açıklayan teknik bilgi ve belgeler.

ç) Ürün içeriğinde yer alan hammadde ve diğere bileşenlerin özellikleriyle birlikte ürün karakteristiğine işaret eden ürün hazırlama tekniklerinin de açıklandığı üretim metodu tanımı.

d) 49 uncu madde hükümlerine uygun olarak denetim biçimini ayrıntılı olarak açıklayan bilgi ve belgeler.

e) Geleneksel ürün adının kullanım biçimini ve varsa etiketleme ve ambalajlama usullerini açıklayan bilgi ve belgeler.

f) Başvuru ücretinin ödendiğine ilişkin bilgi.

(3) Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı başvurularına ilişkin diğere usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvurunun incelenmesi ve yayımı

MADDE 38- (1) Kurum, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurularını 33 ila 37 nci ve 39 uncu maddelere göre inceler.

(2) Başvuru yapanın kimliğine ilişkin bilgilerin başvuru formunda bulunmaması hâlinde başvuru yapılmamış sayılır. Başvurunun yapılmamış sayılmasına ilişkin karar Kurumun nihai kararı olup, 40 ıncı madde kapsamında itiraza konu olamaz.

(3) Başvuru yapanın kimliğine ilişkin bilgiler hariç olmak üzere başvuruda 37 nci maddede yer alan şartların yerine getirilmediğinin tespit edilmesi hâlinde, Kurum bu eksikliklerin giderilmesini ister. Eksik bilgi ve belgelerin süresi içinde gönderilmemesi veya gönderilen bilgi ve belgelerin şartları karşılamaması hâlinde başvuru reddedilir. Talep edilmesi hâlinde, eksikliklerin giderilmesi için iki defayı geçmemek üzere ek süre verilir.

(4) Kurum, teknik bilgilerin değerlendirilmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş talep edebilir. Görüş için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ücret talep edilmesi hâlinde söz konusu ücret Kurum tarafından ödenir.

(5) Bu madde kapsamında incelenerek uygun bulunan başvurular Bültende yayımlanır.

(6) Başvurunun incelenmesi ve yayımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yabancı ülke kaynaklı başvurular

MADDE 39- (1) Uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurularına bu Kanun hükümlerinin uygulanması için 37 nci maddede belirtilen şartlara ek olarak aşağıdaki şartlar ayrıca aranır:

a) Başvuruya konu coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının kaynak ülke ya da dâhil olduğu uluslararası topluluk tarafından korunuyor olması.

b) 49 uncu maddede belirtilen denetim şartlarının kaynak ülkede sağlanmış olması.

c) Kaynak ülkenin, Türkiye'den yapılacak coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı tescil başvurularına eşit koruma sağlaması.

(2) Yabancı ülke kaynaklı coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu Türkiye’de korunan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı ile aynı ise inceleme, bölgesel ve geleneksel kullanım ile benzer adların tüketici tarafından birbiriyle karıştırılması riski göz önüne alınarak yapılır. Bu gibi coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımına, sadece üretildiği kaynak ülkenin açık ve görülebilir şekilde etikette belirtilmesi hâlinde izin verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

İtiraz ve itirazın incelenmesi

MADDE 40- (1) Başvuru yapan, 38 inci madde çerçevesinde reddedilen başvuruyla ilgili olarak kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak Kuruma itiraz edebilir.

(2) Tescil talebinin 33 ila 37 nci ve 39 uncu maddelere uygun olmadığı iddiasıyla üçüncü kişiler veya 48 inci madde kapsamında önceki tarihli herhangi bir hak sahibi tarafından, başvurunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itirazda bulunulabilir. Başvuru yapana itiraz yapıldığına ilişkin bilgi verilerek görüşü istenir.

(3) İtiraza ilişkin ücretin, itiraz süresi içinde ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Kuruma sunulması zorunludur. Aksi takdirde itiraz yapılmamış sayılır. Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan itirazlardan ücret alınmaz.

(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca yapılan itirazlar yönetmelikle belirlenen esaslar çerçevesinde Kurul tarafından incelenir. Kurul itirazda ileri sürülen hususların değerlendirilmesi için ilgili kurum veya kuruluşlardan görüş talep edebilir. Görüş için ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından ücret talep edilmesi hâlinde söz konusu ücret itiraz eden tarafından ödenir.

(5) Kurum gerekli görmesi hâlinde tarafları uzlaşmaya teşvik edebilir. Uzlaşma ile ilgili hususlarda 6325 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(6) İtirazın incelenmesi sonucunda başvurunun biçim veya kapsamında değişiklik yapılması hâlinde başvurunun son hâli, değişikliğe uğrayan kısım ayrıca belirtilmek suretiyle Bültende yayımlanır. Bu yayıma itiraz edilemez.

(7) İtiraz üzerine başvurunun reddedilmesi hâlinde karar Bültende yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tescil ve Değişiklik Talepleri

Tescil

MADDE 41- (1) Bültende yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde hakkında herhangi bir itiraz yapılmamış, yapılan itirazlar nihai olarak reddedilmiş veya itirazların değerlendirilmesi sonucunda değişikliğe uğramış başvuru, bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde tescil ücretinin ödenmesi ve ödendiğine ilişkin bilginin aynı süre içinde Kuruma sunulması şartıyla tescil edilir, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(2) Sicil alenidir. Talep edilmesi hâlinde sicil örneği verilir.

(3) Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Değişiklik talepleri

MADDE 42- (1) Tescil edilen coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının tescile konu özelliklerinde değişiklik olması hâlinde değişiklik talebi, ücretinin ödenmesi şartıyla menfaati bulunanlar tarafından yapılabilir.

(2) Değişiklik talebi, 38 inci madde kapsamında incelenir ve uygun bulunan değişiklikler Bültende yayımlanır. Değişikliğe, yayım tarihinden itibaren üç ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz edilebilir. Bu itirazlar, 40 ncı maddeye göre incelenir. İtiraz olmaması veya inceleme sonucunda itirazın reddedilmesi hâlinde değişiklikler Bültende yayımlanır ve yayımı tarihi itibarıyla kesinleşir. Değişiklikler, ilgililer tarafından yayım tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde uygulanır.

(3) Değişiklik taleplerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvuru yapan veya tescil ettirenlerde değişiklik

MADDE 43- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu yapanların veya tescil ettirenlerin, 36 ncı ve 49 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlamadığına mahkeme tarafından karar verilmesi veya bu durumun Kurum tarafından resen tespiti ya da başvuru yapan veya tescil ettiren kişiler tarafından değişiklik beyanının Kuruma yazılı olarak bildirilmesi hâlinde bu karar, tespit ya da beyan Bültende yayımlanır. Yayım tarihinden itibaren üç ay içinde 36 ncı maddedeki şartları taşıyan ilgililer tarafından başvuru veya tescil kayıtlarında değişiklik talebinde bulunulabilir. Talep olmaması veya yapılan taleplerin uygun bulunmaması hâlinde coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı hakkı sona erer ve bu durum Bültende yayımlanır. Birden çok talep olması hâlinde, Kurum, yönetmelikle belirlenen usule uygun olarak en uygun talebi kabul eder.

(2) Başvuru yapan veya tescil ettiren ile 36 ncı ve 49 uncu maddelerde belirtilen şartları sağlayanın anlaşması hâlinde kayıtlardaki değişiklik talebi, belgelerin sunulması ve ücretinin ödenmesi şartıyla Kuruma yapılır. Talebin kabul edilmesi hâlinde değişiklik Bültende yayımlanır.

(3) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı başvurusu yapan veya tescil ettiren kişilerin isim, adres, unvan veya nev'inde meydana gelen değişiklikler sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hakkın Kapsamı, Kullanım ve Denetim

Coğrafi işaret korumasının elde edilmesi ve tescilden doğan hakların kapsamı

MADDE 44- (1) Bir ürüne ilişkin coğrafi işaret koruması bu Kanun çerçevesinde tescil yoluyla elde edilir.

(2) Coğrafi işareti tescil ettiren ile tescil edilmiş coğrafi işaretin kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişilerin;

a) Coğrafi işaret tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı hâlde coğrafi işaretin ününden yarar sağlayacak şekilde ya da tescil kapsamındaki ürünler veya bunlarla ilişkilendirilebilecek nitelikteki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretin veya 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin ticari amaçlı olarak doğrudan veya dolaylı kullanımının,

b) Ürünün gerçek menşeyini veya niteliğini belirten açıklamalar yahut stilinde, tarzında, tipinde, türünde, yöntemiyle, orada üretildiği biçimde gibi terimler içerse veya başka bir dile tercüme edilmiş olsa dahi, tescilli coğrafi işaretin, tescil kapsamındaki özelliklerini taşımayan ya da çağrışım yapacak şekilde benzeri olan ürün üzerindeki yanıltıcı kullanımının veya taklidinin,

c) Tescilli coğrafi işareti üzerinde taşıyan ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil edilmiş doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşeyine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesinin,

ç) Tescilli coğrafi işarete ait amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımının, önlenmesini talep etme hakkına sahiptir.

(3) Coğrafi işaret tescilinin sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı tescilin Bültende yayımlandığı tarih itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak başvuru yapan, başvurunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve coğrafi işaret tescilinin yayımlanmış olması hâlinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak, tescilin Bültende yayımlanmasından önce karar veremez.

(4) Tescil edilen coğrafi işaretlerin ürünün öz adına dönüşmüş olduğu kabul edilmez.

(5) Coğrafi işaret korumasına konu adın bir kısmı, ürünün öz adından oluşsa bile tescil ile sağlanan koruma bu öz adları kapsamaz.

(6) Ürünün öz adı, o ürünün ilk üretildiği veya pazarlandığı bölge veya yöreyle ilgili olsa bile bir ürünün genel adı hâline gelmiş adıdır. Bir adın ürünün öz adına dönüşüp dönüşmediğinin tespitinde, söz konusu ürünün tüketim alanında halkın bu adı kullanımı ve ilgili diğer kanuni düzenlemeler göz önünde bulundurulur.

(7) Tescil edilen coğrafi işaret tescil ettirene inhisari hak sağlamaz.

Geleneksel ürün adı korumasının elde edilmesi ve tescilden doğan hakkın kapsamı

MADDE 45- (1) Bir ürüne ilişkin geleneksel ürün adı koruması bu Kanun çerçevesinde tescil yoluyla elde edilir.

(2) Geleneksel ürün adını tescil ettiren ile tescil edilmiş geleneksel ürün adını kullanım hakkına sahip kişiler üçüncü kişilerin aşağıda sayılan fiillerinin önlenmesini talep etme hakkına sahiptir:

a) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı hâlde tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin, ürünün ününden yarar sağlayacak şekilde kullanımı veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ürünlerle ilgili olarak ticari amaçlı kullanımı.

b) Tescilli ürün adına ait amblemin tüketiciyi yanıltıcı şekilde kullanımı.

c) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini ve tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemi taşımadığı hâlde, ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyeye yer verilmesi.

(3) Geleneksel ürün adı tescilinin sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı tescilin Bültende yayımlandığı tarih itibarıyla hüküm ifade eder. Ancak başvuru yapan, başvurunun Bültende yayımlanmasından sonra gerçekleşen ve geleneksel ürün adı tescilinin yayımlanmış olması hâlinde yasaklanması söz konusu olabilecek fiiller nedeniyle tazminat davası açmaya yetkilidir. Mahkeme, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak tescilin Bültende yayımlanmasından önce karar veremez.

(4) Tescil edilen geleneksel ürün adı tescil ettirene inhisari hak sağlamaz.

(5) Bu Kanun kapsamında geleneksel ürün adlarına sağlanan koruma, başta coğrafi işaretler ve markalar olmak üzere diğer sınai mülkiyet hakları kapsamında kazanılmış haklara hâlel getirmez.

Tescilli coğrafi işaretin ve geleneksel ürün adının kullanımı

MADDE 46- (1) Tescilli coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adları sicilde belirtilen şartlara uygun olan ürünlerin üretimi veya pazarlamasında faaliyet gösterenler tarafından kullanılır. Bu kişiler, tescil ettirene, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adına yönelik üretim ve pazarlama faaliyeti gösterdiklerine dair bildirimde bulunur.

(2) Tescil edilmiş coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkına sahip olan kişiler, söz konusu coğrafi işaret veya geleneksel ürün adını, amblem ile birlikte ürün veya ambalajı üzerinde kullanır. Coğrafi işaretler bakımından amblemin kullanılması zorunludur.

(3) Ürünün niteliği gereği, amblem ile birlikte coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığı durumlarda, amblem ile tescilli işaret veya ad, kullanım hakkına sahip olanlar tarafından işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

(4) Geleneksel ürün adının amblemsiz kullanımı bu Kanun hükümlerine tabi değildir.

(5) Tescilli coğrafi işaretin ve geleneksel ürün adının kullanımı ile amblem ve amblemin kullanımına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İyiniyetli kullanım

MADDE 47- (1) Gerçek kişi adının veya tüzel kişi unvanının, söz konusu kişiler veya halefleri tarafından, ticaret sırasında halkı yanıltıcı mahiyette olmayan kullanımları, 44 üncü ve 45 inci maddelerde belirtilen hâllerin ihlali sayılmaz.

Markalarla ilişki

MADDE 48- (1) Coğrafi işaretin tescilinden sonra 44 üncü maddede belirtilen biçimlerde veya tescile konu coğrafi işaretle ilgili mal veya hizmetler için kullanılmak üzere yapılan marka başvurusu reddedilir, tescil edilmiş ise dava yoluyla hükümsüz kılınabilir.

(2) Coğrafi işaretle aynı veya benzer bir marka, coğrafi işaretin korunmasından önce iyiniyetle tescil edilmiş veya bu markanın kullanım hakkı iyiniyetle kazanılmışsa, coğrafi işaretin hak sahibine verdiği yetkiler, marka başvurusunun tesciline ve iyiniyetli kullanımına zarar vermez.

(3) Tescilli bir markanın sahip olduğu itibar, ün ve kullanım süresi de göz önünde bulundurularak bu marka ile aynı veya benzer olması sebebiyle markanın varlığına zarar verici veya gerçek kaynağı konusunda yanıltıcı olacak nitelikteki adların coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı olarak tesciline, önceki tarihli hak sahibinin itirazı üzerine izin verilmez.

Kullanımın denetimi

MADDE 49- (1) Coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının kullanımının denetimi; tescilli coğrafi işaretleri ve geleneksel ürün adlarını taşıyan ürünlerin üretimi, piyasaya arzı veya dağıtım aşamalarında veya ürün piyasada iken kullanımının tescilde belirtilen özelliklere uygunluğunun denetimine ilişkin her türlü faaliyeti kapsar.

(2) Denetim, başvuruda belirtilen ve Kurum tarafından yeterliliği onaylanan denetim mercii tarafından yerine getirilir. Sicilde yer alan denetim mercisinde değişiklik, Kurumun onayı ile yapılabilir.

(3) Denetim raporları, tescilin Bültende yayımlandığı tarihten itibaren yılda bir Kuruma sunulur. Ancak şikâyet olması hâlinde, Kurum denetim raporlarının süresinden önce sunulmasını talep edebilir.

(4) Denetim raporlarının incelenmesi sonucunda eksiklik varsa tescil ettirene bildirilerek altı ay içinde eksikliğin giderilmesi istenir. Eksikliğin süresi içinde giderilmemesi veya denetim faaliyetinin usulüne uygun olarak yerine getirilmediğinin tespit edilmesi hâlinde 43 üncü madde hükmü uygulanır.

(5) Tescil ettiren, denetime ilişkin masrafları denetlenenlerden talep edebilir.

(6) Denetime ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(7) Bu Kitapta belirtilen denetim, başvuru yapan tarafından oluşturulan denetim mercisinin yaptığı denetimleri kapsamakta olup, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile diğer kanunlarda yer alan coğrafi işaretlerin ve geleneksel ürün adlarının denetimine ilişkin hükümler saklıdır.

BEŞİNCİ KISIM

Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük

Hükümsüzlük talebi ve hükümsüzlük hâlleri

MADDE 50- (1) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü menfaati olanlar tarafından mahkemeden istenebilir.

(2) Mahkeme;

a) Tescilin 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 37 nci veya 39 uncu maddelerde belirtilen şartlardan herhangi birine uygun olmaması,

b) Tescilin 36 ncı madde uyarınca başvuru hakkına sahip olanlar tarafından yapılmamış olması,

c) Denetim işlemlerinin, 49 uncu maddede belirtilen biçimde yerine getirilmemesi, hâllerinde tescilli coğrafi işaret veya geleneksel ürün adının hükümsüz sayılmasına karar verir.

(3) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne ilişkin dava, sicilde tescil ettiren olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Bu davalarda Kurum taraf gösterilmez.

Hükümsüzlüğün etkisi

MADDE 51- (1) Mahkeme tarafından coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde, tescil edilen coğrafi işarete ve geleneksel ürün adına bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının kullanım hakkı sahiplerinin kötüniyetli hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, coğrafi işaretin veya geleneksel ürün adının hükümsüzlüğü kararının geriye dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Karardan önce tescilin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Karardan önce kurulmuş ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendi kapsamındaki sözleşmeler uyarınca ödenmiş bedelin, hakkaniyet gereği kısmen ya da tamamen iadesi istenebilir.

(4) Kesinleşmiş mahkeme kararı mahkemece resen Kuruma bildirilir. Hükümsüz kılınan coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı, sicilden terkin edilir ve terkine ilişkin bilgi Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Hak ve Sorumluluktan Vazgeçme

Tescilin sağladığı hak ve sorumluluktan vazgeçme

MADDE 52- (1) Coğrafi işaret veya geleneksel ürün adını tescil ettiren, tescilin sağladığı haklarından ve kullanımın denetimiyle ilgili sorumluluklarından vazgeçebilir. Vazgeçme talebi Bültende yayımlanır.

(2) Bültendeki yayımı takip eden üç aylık süre içinde 36 ncı maddede belirtilen şartları taşıyanlar tarafından tescil ettiren kişiye ilişkin değişiklik talebinde bulunulması hâlinde, bu talep 43 üncü madde hükümleri çerçevesinde incelenir.

(3) Üç aylık süre içinde tescil ettiren kişiye ilişkin değişiklik talebinde bulunulmaması hâlinde, coğrafi işaret veya geleneksel ürün adı tescili üç aylık sürenin sonunda Kurum tarafından sicilden terkin edilir ve terkine ilişkin bilgi Bültende yayımlanır. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(4) Vazgeçmeye ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI KISIM

Hakka Tecavüz

Coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 53- (1) Tescilli coğrafi işaretin aşağıda belirtilen biçimdeki kullanımları coğrafi işaret hakkına tecavüz sayılır:

a) Coğrafi işaret tesciline konu ürünün özelliklerini taşımadığı hâlde, coğrafi işaretin ününden yarar sağlayacak şekilde ya da tescil kapsamındaki ürünler veya bunlarla ilişkilendirilebilecek nitelikteki ürünlerle ilgili olarak coğrafi işaretin veya 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin ticari amaçlı olarak doğrudan veya dolaylı kullanımı.

b) Ürünün gerçek menşeyini veya coğrafi işaretin tercümesini veya stilinde, tarzında, tipinde, türünde, yöntemiyle, orada üretildiği biçimde gibi açıklamaları içerse bile coğrafi işaretin kötüye kullanımı, taklidi veya coğrafi işareti çağrıştıran şekilde kullanımı.

c) Coğrafi işareti taşıyan ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtımında ya da ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede, ürünün tescil kapsamındaki nitelikleri ile menşeyine ilişkin olarak yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama ya da işarete yer verilmesi.

ç) Coğrafi işarete ilişkin amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımı.

(2) Coğrafi işareti kullanma hakkına sahip olanlar, coğrafi işareten doğan haklara tecavüz sayılan fiilleri tescil ettirene noter vasıtasıyla bildirerek dava açılmasını talep edebilir. Tescil ettirenin talebi kabul etmemesi veya bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde dava açmaması hâlinde, kullanma hakkına sahip olanlar, yapılan bildirim de ekleyerek dava açabilir. Açılan dava tescil ettirene ihbar olunur. Ancak ciddi bir zarar tehlikesi karşısında, kullanma hakkına sahip olanlar, süreyle bağlı kalmaksızın ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbire karar verilmesi durumunda dava açılabilmesi için belirtilen sürenin dolması beklenmez.

(3) Coğrafi işaretin tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, eylemi tecavüz olmaktan çıkarmaz. Ancak tescille ilgili kayıt ve işaretler kusurun değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

(4) Coğrafi işaret başvurusu yayımlandığı takdirde, başvuruyu yapan, coğrafi işarete yönelik bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmişse başvurunun yayımlanmamış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükümlenirse başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

Geleneksel ürün adı hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 54- (1) Tescil edilmiş geleneksel ürün adının aşağıda belirtilen biçimdeki kullanımları, geleneksel ürün adı hakkına tecavüz sayılır:

a) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini taşımadığı hâlde, 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemin tescilli ürün adı ile birlikte kullanılması suretiyle, ürünün ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımı veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran ürünlerle ilgili olarak tescilli ürün adına tahsis edilen amblemin ticari amaçlı kullanımı.

b) Amblemin tüketiciyi yanıltıcı biçimde kullanımı.

c) Geleneksel ürün adı tescilinde belirtilen ürün özelliklerini ve tescilli ürün adı için 46 ncı madde uyarınca kullanılması öngörülen amblemi taşımadığı hâlde, ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede ürünün tescilde belirtilen özellikleri taşıdığına ilişkin yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiyer verilmesi.

(2) Geleneksel ürün adı hakkına tecavüz edildiğinin bu adı kullanım hakkına sahip olanlarca tespit edilmesi hâlinde, tecavüz bu kişilerce tescil ettirene noter vasıtasıyla bildirilerek dava açması talep edilebilir. Tescil ettirenin talebi kabul etmemesi veya bildirim aldığı tarihten itibaren üç ay içinde gerekli davayı açmaması hâlinde, kullanma hakkına sahip olanlar, yapılan bildirim de ekleyerek dava açabilir. Açılan dava tescil ettirene ihbar olunur. Ancak ciddi bir zarar tehlikesi karşısında, kullanma hakkına sahip olanlar, süreye bağlı kalmaksızın ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. İhtiyati tedbire karar verilmesi hâlinde, dava açılabilmesi için belirtilen sürenin dolması beklenmez.

(3) Geleneksel ürün adı başvurusu, yayımlandığı takdirde, başvuruyu yapan, geleneksel ürün adına yönelik bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise başvurunun yayımlanmamış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa başvurunun yayımından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ KİTAP

Tasarım

BİRİNCİ KISIM

Tasarım Hakkı ve Kapsamı

Tasarım ve ürün

MADDE 55- (1) Tasarım, ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür.

(2) Ürün, bilgisayar programları hariç olmak üzere, endüstriyel yolla veya elle üretilen herhangi bir nesnenin yanı sıra birleşik bir ürün veya bu ürünü oluşturan parçaları, ambalaj gibi nesnelere, birden çok nesnenin bir arada algılanan sunumlarını, grafik sembolleri ve tipografik karakterleri ifade eder.

(3) Birleşik ürün, sökülüp takılma yoluyla değiştirilebilen veya yenilenebilen parçalardan oluşan üründür.

(4) Tasarım; bu Kanun hükümleri uyarınca tescil edilmiş olması hâlinde tescilli tasarım, ilk kez Türkiye’de kamuya sunulmuş olması hâlinde ise tescilsiz tasarım olarak korunur.

Yenilik ve ayırt edicilik

MADDE 56- (1) Tasarım yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olması şartıyla bu Kanunla sağlanan haklar kapsamında korunur.

(2) Birleşik ürünün parçasının tasarımı, aşağıdaki şartları taşıyorsa yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir:

a) Parça birleşik ürüne takıldığında, birleşik ürünün normal kullanımında görünür durumda olmalıdır.

b) Parçanın görünür durumda olan özellikleri, yenilik ve ayırt edici nitelik şartlarını karşılamalıdır.

(3) Bu maddede yer alan normal kullanım; bakım, servis veya onarım işleri hariç olmak üzere, son kullanıcı tarafından kullanımı ifade eder.

(4) Bir tasarımın aynısı;

a) Tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce,

b) Tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce,

dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise o tasarım yeni kabul edilir.

Tasarımlar sadece küçük ayrıntılarda farklılık gösteriyorsa aynı kabul edilir.

(5) Bir tasarımın bilgilendirilmiş kullanıcı üzerinde bıraktığı genel izlenim;

a) Tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce,

b) Tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce,

kamuya sunulmuş herhangi bir tasarımın aynı kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenimden farklı ise bu tasarımın ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir.

(6) Ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

Kamuya sunma

MADDE 57- (1) Kamuya sunma; sergileme, satış gibi yollarla piyasaya sürme, kullanma, tarif, yayım, tanıtım veya benzer amaçlı faaliyetleri kapsar. Tasarımın gizlilik şartıyla üçüncü bir kişiye açıklanması kamuya sunma sayılmaz.

(2) Koruma talep edilen bir tasarım, başvuru tarihinden veya rüçhan talebi varsa rüçhan tarihinden önceki on iki ay içinde tasarımcı veya halefi ya da bu kişilerin izni ile üçüncü bir kişi tarafından veya tasarımcı ya da halefleri ile olan ilişkinin kötüye kullanımı sonucu kamuya sunulması hâlinde bu açıklama tasarımın yeniliğini ve ayırt edici niteliğini etkilemez.

Koruma kapsamı ve koruma dışı hâller

MADDE 58- (1) Tasarım sahibi, kendi tasarımına kıyasla ayırt edici niteliğe sahip olmayan tasarımlara karşı bu Kanundan doğan haklarını kullanabilir.

(2) Koruma kapsamının değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu seçenek özgürlüğünün derecesi dikkate alınır.

(3) Bu Kanun kapsamında sağlanan tasarım koruması, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda aranan şartları taşıması hâlinde söz konusu Kanunla öngörülen korumaya halel getirmez.

(4) Aşağıda belirtilen hâller koruma kapsamı dışındadır:

a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı tasarımlar.

b) Ürünün teknik fonksiyonunun zorunlu kıldığı görünüm özellikleri.

c) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün, başka bir ürüne mekanik olarak monte edilmesi veya bağlanması için belirli biçim ve boyutlarda üretilmesi zorunlu ürünlerin görünüm özellikleri.

ç) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle alametleri ile bu kapsam dışında kalan ancak kamuyu ilgilendiren, dinî, tarihî ve kültürel değerler bakımından halka mal olmuş ve ilgili mercilerin tescil izni vermediği işaretlerin, armaların, nişanların veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren tasarımlar.

(5) 56 ncı maddedeki şartları karşılamak kaydıyla farklı veya eş birimlerden oluşan modüler bir sistemde bu birimlerin birbirleriyle sonlu veya sonsuz olarak çeşitli biçimlerde bağlantı kurmasını sağlayan tasarımlar korumadan yararlanır.

Tasarım hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 59- (1) Tasarımdan doğan haklar münhasıran tasarım sahibine aittir. Üçüncü kişiler, tasarım sahibinin izni olmadan koruma kapsamındaki tasarım veya tasarımın uygulandığı ürünü üretemez, piyasaya sunamaz, satamaz, ithal edemez, ticari amaçlı kullanamaz veya bu amaçlarla elde bulunduramaz ya da bu tasarım veya tasarımın uygulandığı ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunamaz.

(2) Tescilsiz tasarım, sahibine birinci fıkrada belirtilen fiilleri engelleme hakkını sadece korunan tasarımın aynısının veya genel izlenim itibarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzerinin kopyalanarak alınması hâlinde verir. Korunan tasarımın kendi tasarımından önce kamuya sunulduğunu makul yollarla bilmesi mümkün olmayan bir tasarımcı tarafından bağımsız olarak yapılan tasarımın koruma kapsamındaki tasarımdan kopyalanmış olduğu kabul edilmez.

(3) Aşağıda sayılan fiiller tasarım hakkının kapsamı dışındadır:

a) Özel amaçla sınırlı kalan ve ticari amaç taşımayan fiiller.

b) Deneme amaçlı fiiller.

c) Ticari uygulamadaki dürüstlük kuralları ile bağdaşır olmak, tasarımın normal kullanımını gereksiz şekilde tehlikeye sokmamak ve kaynak göstermek şartları ile eğitim veya referans amaçlı çoğaltmalar.

ç) Yabancı ülkede kayıtlı olup geçici olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan deniz veya hava taşıt araçlarındaki ekipman, bu araçların onarımı için kullanılmak üzere ithal edilen yedek parça ve aksesuarlar ile bu araçların onarım fiilleri.

(4) Birleşik ürünün görünümüne bağımlı olan parçaların, birleşik ürüne orijinal görünümünü yeniden kazandırmak üzere onarım amacıyla ve bu parçaların kaynağı konusunda yanıltıcı olmamak şartıyla tasarımın piyasaya ilk sürüldüğü tarihten üç yıl sonra kullanılması tasarım hakkının ihlali sayılmaz.

(5) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yayımlanan eşdeğer parçaların dördüncü fıkra kapsamında ve tasarımın piyasaya ilk sürüldüğü tarihten itibaren üç yıl içinde kullanımı tasarım hakkının ihlali sayılmaz.

(6) Yayım erteleme talebinde bulunan tasarımlar için, tasarımlara ait görsel anlatımların Bültende yayımlanmasına kadar ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 60- (1) Başvuru tarihinden önce, tescilli tasarımın koruma kapsamına giren ve tescilli tasarımdan bağımsız olarak yapılan tasarımı iyiniyetli olarak ticari amaçla ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı önceki kullanımından dolayı, bu hazırlıklarla sınırlı olmak üzere işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde tasarımı kullanma hakkı verilir. Önceki kullanımdan doğan hak, sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır.

(2) Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez ve devredilemez. Bu hakkın devri işletmenin devriyle mümkündür.

İKİNCİ KISIM

Başvuru, İnceleme ve Tescil

BİRİNCİ BÖLÜM

Tasarım Başvurusu, Rüçhan Hakkı ve İnceleme

Başvuru şartları, sınıflandırma ve çoklu başvuru

MADDE 61- (1) Tasarım başvurusu;

- a) Başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri içeren başvuru formunu,
  - b) Tasarımın görünümünü yansıtan ve yayım yoluyla çoğaltılmaya elverişli görsel anlatımını,
  - c) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün adını,
  - ç) Tasarımcının veya tasarımcı grubundaki tasarımcıların adlarını,
  - d) Tescil isteme hakkının tasarımcı veya tasarımcılardan ne şekilde elde edildiğine ilişkin bilgiyi,
  - e) Varsa yayım erteleme talebini,
  - f) Vekil tayin edilmişse vekile ilişkin bilgiyi,
- kapsar.

(2) Başvuru konusunun iki boyutlu bir tasarım olması ve 66 ncı maddeye göre yayım erteleme talebinde bulunulması hâlinde birinci fıkranın (b) bendinde istenen görsel anlatım yerine tasarımın örneği verilebilir.

(3) Başvuruda ayrıca; tasarımın görsel anlatımını veya örneğini açıklayan tarifname verilebilir, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıfı belirtilebilir. Bu madde kapsamında yer alan ürün adı, sınıfı ve tarifnamede verilen bilgiler koruma kapsamını etkilemez.

(4) Başvuru işlemlerine ilişkin ücretlerin ödenmemesi ve süresi içinde ödemeye ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde başvuru yapılmamış sayılır.

(5) Tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünlerin sınıflandırılmasında, 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Locarno Anlaşması hükümleri uygulanır.

(6) Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen, tasarımın görsel anlatımı üzerinde yer alan yazılı ibareler, ifade ettikleri kavramlar üzerinde inhisari hak sağlamaz.

(7) Birden çok tasarımın tescil talebi, ek başvuru ücretinin ödenmesi şartıyla çoklu başvuru altında yapılabilir. Çoklu başvurularda, süslemeler hariç olmak üzere, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı her bir ürünün, aynı sınıfa dâhil olması gerekir.

(8) Çoklu başvuru veya çoklu tescili oluşturan tasarımlar bu Kanunun uygulanmasında ayrı ayrı değerlendirilir.

(9) Çoklu başvuruda, yedinci fıkrada belirtilen şartlara uymayan tasarımlar için tescil talebinde bulunmuş veya tasarım sayısı belirlenen sayıyı aşmışsa Kurum bu tasarımlar için bölünmüş başvuru yapılmasını ister. Bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvuru tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(10) Tasarımcı, isminin başvuruda belirtilmemesi hâlinde, tasarımcı olarak belirtilmesini isteme hakkına sahiptir. Ancak, tasarımcı isminin gizli tutulmasını da talep edebilir. Başvuru sahibi tasarımcı değilse veya tasarımcılardan sadece biri veya birkaçıysa, başvuru sahibinin tasarımcı veya tasarımcılardan tasarım başvurusu yapma hakkını ne şekilde elde ettiği başvuruda açıklanır.

(11) Tasarım başvurusunda yer alan imla hataları ve açık maddi hatalar, tasarım örneğini değişikliğe uğratmaması şartıyla başvuru sahibinin talebi üzerine düzeltilir.

(12) Çoklu başvuruda yer alabilecek tasarım sayısı ve başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 62- (1) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerden birinin uyruğunda olan ya da bu devletlerden birinin uyruğunda olmamakla birlikte bunlardan birinde yerleşim yeri veya işler durumunda ticari müessesesi bulunan gerçek ya da tüzel kişiler veya bunların halefleri, bu devletlerin herhangi birinde yetkili mercilere tasarım veya faydalı model tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren altı ay süreyle, Paris Sözleşmesi hükümleri kapsamında aynı tasarım için Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır. Bu süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer. Rüçhan hakkından yararlanılabilmesi için ilk başvuru yapılan devletin yetkili makamından rüçhan hakkı belgesi alınması şarttır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen gerçek veya tüzel kişiler ile bunların halefleri, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devlette usulüne uygun tasarım başvurusu yapmışsa, birinci fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde rüçhan hakkından yararlanır.

(3) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru; sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve rüçhan hakkı talebine temel oluşturulmaması şartıyla, rüçhan hakkının belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Önceki başvuru, rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturmaz.

(4) 3 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen gerçek veya tüzel kişiler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

(5) Başvurusu yapılan tasarımı veya tasarımın uygulandığı ürünü Türkiye’de açılan ulusal ya da uluslararası sergilerde ya da Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf devletlerde açılan resmî ya da resmî olarak tanınan uluslararası sergilerde teşhir eden 3 üncü maddede belirtilen gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren altı ay içinde Türkiye’de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(6) Başvurusu yapılan tasarım veya tasarımın uygulandığı ürün, sergide görünür şekilde resmî açılış tarihinden önce teşhir edilmişse rüçhan hakkı süresi ürünün sergiye konulduğu tarihten itibaren başlar.

(7) Bir sergide teşhir edilmiş ürünle aynı veya benzeri bir ürün hakkında birden fazla tasarım başvurusu yapılması hâlinde, bu ürünü sergiye ilk koyan kişi, ürünün sergiye aynı zamanda konularak teşhir edilmesi hâlinde ise ilk başvuruda bulunan kişi rüçhan hakkından yararlanır.

(8) Birinci ve beşinci fıkralarda belirtilen süreler içinde rüçhan hakkına dayanılarak başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren üçüncü kişiler tarafından yapılan rüçhan hakkına konu tasarım başvurusunun kapsamına giren başvurular ile bunlar adına yapılan tasarım tescilleri hüküm ifade etmez.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 63- (1) Rüçhan hakkı talebi başvuruyla birlikte yapılır. Bu talebe ilişkin belgeler, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Kuruma sunulur. Aksi takdirde rüçhan hakkından yararlanma talebi yapılmamış sayılır.

(2) Rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, 62 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi veya 62 nci maddenin beşinci ve altıncı fıkralarında belirtilen tarihler itibarıyla doğar.

(3) Bir tasarım için birden fazla rüçhan hakkı talep edilmesi durumunda rüçhan hakkı, geçerli olan ilk rüçhan tarihi itibarıyla başlar.

(4) Sergilerdeki teşhirden doğan rüçhan hakkı, 62 nci maddenin birinci fıkrasına göre verilen rüçhan süresini uzatmaz.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnceleme

MADDE 64- (1) Kurum, başvurunun 61 ila 63 üncü maddelerde belirtilen şartlara uygunluğunu inceler. İnceleme sonucunda 61 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şartlar bakımından herhangi bir eksikliğin olmadığına karar verilmesi hâlinde başvuru tarihi, başvurunun Kurum tarafından alındığı tarih itibarıyla kesinleşir.

(2) 61 ila 63 üncü maddeler uyarınca yapılan incelemede tespit edilen eksikliklerin süresi içinde giderilmesi hâlinde başvuru tarihi, başvurunun ilk yapıldığı tarih olarak kesinleşir. Ancak 61 inci maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan bilgi ve belgelerle ilgili eksikliklerin süresi içinde giderilmesi hâlinde başvuru tarihi, bu eksikliklerin giderildiği tarih olarak kesinleşir.

(3) Tasarım koruması başvuru tarihinin kesinleştiği tarihten itibaren başlar.

(4) Eksikliklerin süresi içinde giderilmemesi hâlinde başvuru yapılmamış sayılır.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin eksikliklerin giderilmemesi sadece rüçhan hakkının kaybına neden olur.

(6) Kurum;

a) Tasarım veya ürün tanımına uygun olmayan,

b) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı,

c) 3 üncü madde kapsamına girmeyen gerçek veya tüzel kişilerce yapılan,

ç) Paris Sözleşmesinin 2 nci mükerrer 6 ncı maddesi kapsamında yer alan hükümlerle ilgili işaretler, armalar, nişanlar veya adlandırmaların uygunsuz kullanımını içeren,

d) Yeni olmadığı tespit edilen,

tasarım tescil taleplerini reddeder.

(7) Altıncı fıkranın (b) ve (ç) bentleri kapsamında verilen ret kararının tasarımın sadece bir bölümüne ilişkin bulunması hâlinde, sadece o bölümle ilgili kısmi ret kararı verilir. Kısmi ret sonucunda tescilin devamı için kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır.

İKİNCİ BÖLÜM

Tescil ve Yayım

Tescil ve yayım

MADDE 65- (1) Kesinleşen ve 64 üncü madde hükmüne göre reddedilmemiş başvuru, tescilli tasarım olarak sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(2) Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla sicil örneği verilir.

(3) Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Yayımın ertelenmesi

MADDE 66- (1) Başvuruyla birlikte başvuru sahibi, başvuru veya varsa rüçhan tarihinden başlamak üzere otuz ay süreyle yayım erteleme talebinde bulunabilir.

(2) Yayım erteleme talebi bulunan ve 64 üncü madde hükmüne göre reddedilmemiş başvuru, tescil edilerek sicile kaydedilir. Ancak, tasarımın görsel anlatımı ve başvuru dosyasına ilişkin bilgi ve belgeler üçüncü kişilerin incelemesine kapalı tutulur.

(3) Sicile kaydedilmiş tasarıma ilişkin yayım erteleme talebi Bültende yayımlanır.

(4) Kurum, yayım erteleme süresinin sona erdiği tarihte veya hak sahibinin isteği üzerine daha önceki bir tarihte, başvuruyla ilgili bütün kayıt ve belgeleri üçüncü kişilerin incelemesine açar ve yayımlar. Ancak, yayımdan önce yayım ücretinin ödenmesi zorunludur. Başvuru sırasında sadece tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün örneği verilmiş ise tasarımın yayıma uygun görsel anlatımının da verilmesi gerekir. Bu şartların süresi içinde yerine getirilmemesi durumunda sicile kaydedilmiş tasarıma başvuru tarihinden itibaren bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(5) Tecavüz davasının, yayım erteleme süresi içinde açılabilmesi için sicil kaydında ve başvuru dosyasındaki bilgilerin davalı tarafa bildirilmiş olması şarttır.

(6) Yayım erteleme talebi bulunan tasarımın yayım tarihi, görsel anlatımlarının yayımlandığı tarihtir.

(7) Bu madde hükümleri, çoklu başvurudaki tasarımların bir kısmı hakkında da uygulanabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

Karara ve tescile itiraz

MADDE 67- (1) Başvuru sahipleri, 64 üncü madde uyarınca verilen kararlara karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak itiraz edebilir.

(2) Üçüncü kişiler tasarım tescilinin yayım tarihinden itibaren üç ay içinde ücretini ödeyerek tasarımın 55 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan tanımlara uygun olmadığı, 56 ncı ve 57 nci maddelerde belirtilen şartları taşımadığı, 58 inci maddenin dördüncü fıkrası ve 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi kapsamında olduğu, başvurunun kötüniyetli olduğu ve bir fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımını içerdiği gerekçelerini ileri sürerek tescil belgesinin verilmesine yazılı olarak itiraz edebilir.

(3) İkinci fıkra kapsamında yapılan itiraza ilişkin ücretin ödenmemesi veya ödemeye ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır.

İtirazın incelenmesi

MADDE 68- (1) 67 nci maddeye göre yapılacak itirazlar, Kurul tarafından incelenir.

(2) 64 üncü madde uyarınca verilen kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi aşamasında ve gerekli görülen hâllerde başvuru sahibinin görüşü alınır.

(3) 67 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan itirazlar, görüşlerini açıklayabilmesi için başvuru sahibine bildirilir. İtiraz sahibinden, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde sunulmak üzere ek bilgi ve belge istenebilir. Bu süre içinde istenilen ek bilgi ve belgelerin sunulmaması hâlinde itiraz mevcut bilgi ve belgeler kapsamında değerlendirilir.

(4) İtiraz süresi boyunca veya itirazın incelenmesi aşamasında 64 üncü madde ve yönetmelik hükümleri kapsamında başvuruda eksiklik olduğunun tespit edilmesi hâlinde, işlemlere tamamlanmayan aşamadan devam edilir ve gerekli görülen hâllerde alınan kararlar Bültende yayımlanır.

(5) 67 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca yapılan itirazın kabul edilmesi hâlinde, tasarımın tescili hükümsüz kılınır. 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (b) ve (ç) bentleri ile fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımı gerekçesiyle tasarımın bir kısmına yapılan itirazın kabul edilmesi hâlinde ise sadece o kısmın tescili hükümsüz kılınır. Kısmi hükümsüzlük sonucunda tescilin devamı için, kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır. Çoklu bir başvuruya yapılan itirazın incelenmesi aşamasında, itiraza konu edilmeyen ancak itirazın eki belgelerden hükümsüz kılınması gerektiği anlaşılan tasarım tescilleri üçüncü fıkrada belirtilen usule uygun olarak resen hükümsüz kılınır.

(6) Bu madde uyarınca tescilin hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde, 79 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Süresi ve Yenileme

Tasarımın koruma süresi ve yenileme

MADDE 69- (1) Tescilli tasarımların koruma süresi başvuru tarihinden itibaren beş yıldır. Bu süre beşer yıllık dönemler hâlinde yenilenmek suretiyle toplam yirmi beş yıla kadar uzatılabilir.

(2) Tescilsiz tasarımların koruma süresi, koruma talep edilen tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten itibaren üç yıldır.

(3) Tasarım tescili, tasarım sahibinin talep etmesi ve yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulması şartıyla yenilenir.

(4) Yenileme talebinin tasarım sahibi tarafından koruma süresinin sona erdiği tarihten önceki altı ay içinde yapılması ve aynı süre içinde yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulması gerekir. Bu süre içinde talebin yapılmaması veya yenileme ücretinin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde, yenileme talebi, koruma süresinin sona erdiği tarihten itibaren altı aylık süre içinde ek ücretin ödenmesi şartıyla da yapılabilir.

(5) Yenileme, önceki koruma süresinin sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren hüküm ifade eder. Yenileme, sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır.

(6) Yenilenmeyen tasarımlara ilişkin tasarım hakkı, koruma süresinin bittiği tarihte sona erer.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Hak Sahipliği ve Gasp

Hak sahipliği

MADDE 70- (1) Tasarım hakkı, tasarımcıya veya onun haleflerine ait olup devri mümkündür.

(2) Tasarım başvurusu veya tasarım birden çok kişiye aitse hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre, böyle bir anlaşma yoksa 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunundaki paylı mülkiyete ilişkin hükümlere göre belirlenir. Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

a) Kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunur.

b) Diğer hak sahiplerine bildirimde bulunarak tasarımı kullanabilir.

c) Tasarımdan doğan hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması hâlinde üçüncü kişilere karşı hukuk davası açabilir. Bu durumda davaya katılabilmeleri için dava açan tarafından bir ay içinde diğer hak sahiplerine bildirim yapılır.

(3) Tasarımın kullanılması amacıyla üçüncü kişilere lisans verilmesi için hak sahiplerinin oybirliği şarttır. Ancak lisans verme konusunda oybirliği sağlanamaması hâlinde mahkeme, lisans verme yetkisini hakkaniyet gereğince hak sahiplerinden birine veya birkaçına verebilir.

(4) Üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa dahi tasarım başvurusu veya tasarımın devri ya da üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

Tasarımın gaspı

MADDE 71- (1) Tasarım başvurusu gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından yapılmış veya tasarım bu kişi adına tescil edilmişse veya tescilsiz tasarım gerçek hak sahibi olmayan bir kişi tarafından kamuya sunulmuşsa, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, tasarım hakkından doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak kaydıyla, tasarım sahipliğinin kendisine devredilmesini veya tasarım sahibi olarak tanınmayı mahkemeden talep edebilir.

(2) Tasarım üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi hâlinde, birinci fıkra uyarınca ve paylı mülkiyet esaslarına göre hak sahipliği tanınması talep edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen talepler, tescilli tasarımın yayımlandığı tarihten veya tescilsiz tasarımın kamuya sunulduğu tarihten itibaren üç yıl içinde ileri sürülmemesi hâlinde düşer. Ancak gerçek hak sahibi olmayan kişinin kötüniyetli olması hâlinde hak düşürücü süre uygulanmaz.

(4) Bu madde hükmüne göre açılan dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya davayı herhangi bir şekilde sona erdiren bütün diğer hâller talep üzerine sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır ve sicile kaydedildiği tarih itibarıyla iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

(5) Dava devam ederken başvurunun tescil edilmesi durumunda başvurunun gaspı davası, tasarımın gaspı davasına dönüşür.

Gaspın sona erdirilmesinin sonuçları

MADDE 72- (1) Tasarım sahipliğinin 71 inci madde hükmüne göre değişmesi halinde, bu değişikliğin sicile kaydedilmesiyle üçüncü kişilerin o tasarımla ilgili tüm hakları sona erer.

(2) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya bu kişiyle lisans sözleşmesi yapan kişi, gerçek hak sahibinin sicile kaydedildiği tarihten önce tasarımı kullanmaya başlamışsa ya da kullanım için ciddi hazırlıklar yapmışsa, gerçek hak sahibinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini iki ay içinde talep edebilir. Bu süre, gerçek tasarım sahibinin sicile kaydedildiğinin Kurum tarafından ilgililere bildirildiği tarihten itibaren başlar.

(3) Gerçek hak sahibi olmadığı sonradan anlaşılan kişi veya bu kişiden lisans alan, kullanıma başladığı ya da kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötünietli ise ikinci fıkra hükmü uygulanmaz.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çalışanların Tasarımları

Hizmet ilişkisi ile diğer iş görme ilişkilerindeki hak sahipliği

MADDE 73- (1) Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça çalışanların bir işletmede yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletmenin deneyim ve çalışmalarına dayanarak iş ilişkisi sırasında yaptığı tasarımların hak sahibi, işverenleridir.

(2) Çalışanların bulunduğu işyerindeki genel faaliyet konusu bilgi ve araçlardan faydalanmak suretiyle birinci fıkra kapsamı dışında yaptığı tasarımların hak sahibi, talep edilmesi hâlinde işverenleridir.

(3) Çalışanların tasarımlarına ilişkin hükümler öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerlerin tasarımları ile 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde belirtilen öğretim elemanlarının bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirdiği tasarımlar hakkında da uygulanır.

(4) Hizmet ilişkisi dışında kalan iş görme sözleşmeleri çerçevesinde yapılan tasarımlarda hak sahibi, taraflar arasında akdedilen sözleşme hükümleri çerçevesinde belirlenir.

Çalışanlar tarafından yapılan tasarımlara ilişkin hak talebinde bedel

MADDE 74- (1) Çalışanın, 73 üncü maddenin ikinci fıkrası kapsamında yapmış olduğu tasarımın önemi dikkate alınarak tespit edilecek bir bedel isteme hakkı vardır. Taraflar bu bedel konusunda anlaşamadıkları takdirde söz konusu bedel mahkeme tarafından tespit edilir.

(2) 73 üncü maddenin üçüncü fıkrası kapsamında öğretim elemanlarınca gerçekleştirilen tasarımlardan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve tasarımcı arasındaki paylaşımı tasarımcıya gelirin en az yarısı verilecek şekilde ilgili yükseköğretim kurumunun yönetim kurulunca belirlenir.

BEŞİNCİ KISIM

Lisans

Lisans

MADDE 75- (1) Tasarım hakkı, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde, lisans veren tasarımı kendi kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de başka lisanslar verebilir. İnhisari lisans sözleşmelerinde, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de tasarımı kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans hakkını alan kişi, lisans süresince tasarımın kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde tasarım sahibi, tasarımdan doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

Hakkın devrinden veya lisans vermekten doğan sorumluluk

MADDE 76- (1) Başvuru veya tescilden doğan tasarım hakkını devreden ya da lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılması hâlinde söz konusu kişi, bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Tasarım başvurusunun geri çekilmesi, reddedilmesi, tasarım tescilinin iptaline veya hükümsüzlüğüne karar verilmiş olması hâllerinde tarafların, hakkı devreden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşmeyle öngörmemiş olmaları hâlinde 79 uncu madde hükümleri uygulanır. Bu madde hükmünden doğan tazminatı talep etme süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar.

ALTINCI KISIM

Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük

Hükümsüzlük hâlleri

MADDE 77- (1) Aşağıdaki hâllerde tasarımın hükümsüz sayılmasına mahkeme tarafından karar verilir:

a) 55 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan tanımlara uygun olmadığı, 56 ncı ve 57 nci maddelerde belirtilen şartları taşımadığı, 58 inci maddenin dördüncü fıkrası ve 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi kapsamında olduğu, başvurunun kötüniyetle yapıldığı ve bir fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımını içerdiği ispat edilmişse.

b) Hak sahipliğinin başka kişiye veya kişilere ait olduğu ispat edilmişse.

c) Sonradan kamuya açıklanan aynı veya benzer nitelikteki bir tasarımın başvuru tarihi, tescilli bir tasarımın başvuru tarihinden önce ise.

(2) 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (b) ve (ç) bentleri ile fikri mülkiyet haklarının yetkisiz kullanımı gerekçesiyle tasarımın bir kısmına ilişkin hükümsüzlük talebinin kabul edilmesi hâlinde, o kısmın tescili hükümsüz kılınır. Kısmi hükümsüzlük sonucunda tescilin devamı için, kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır.

Hükümsüzlük talebi

MADDE 78- (1) Tasarımın hükümsüzlüğü, ikinci fıkrada sayılan hâller dışında menfaati olanlar tarafından istenebilir.

(2) Tasarımın hükümsüzlüğü, 77 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre sadece önceki hak sahibi; 70 inci ve 73 üncü maddelere göre ise ancak tasarım hakkına sahip kişiler tarafından ileri sürülebilir.

(3) Tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin olarak koruma süresince veya tasarım hakkının sona ermesini izleyen beş yıl içinde dava açılabilir.

(4) Hükümsüzlük davası, dava tarihinde sicilde tasarım sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Tasarım üzerinde sicilde hak sahibi olarak görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca bu kişilere bildirim yapılır.

(5) Tescilsiz tasarımlarda hükümsüzlük davası, hak sahibi olduğunu iddia eden kişiye karşı açılır.

Hükümsüzlüğün etkisi

MADDE 79- (1) Tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin karar geçmişe etkili olup, tasarıma bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Tasarım sahibinin ağır ihmali veya kötünietli hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Hükümsüzlüğe karar verilmeden önce tasarımın sağladığı haklara tecavüz nedeniyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Hükümsüzlüğe karar verilmeden önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme bu kararı Kuruma resen gönderir. Hükümsüz kılınan tasarım, Kurum tarafından sicilden terkin edilir ve Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Sona Erme Hâlleri ve Sonuçları

Sona erme ve sonuçları

MADDE 80- (1) Tasarım hakkı;

- a) Koruma süresinin dolması veya tescilin yenilenmemesi,
- b) Hak sahibinin hakkından vazgeçmesi, sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

(2) Başvuru veya tescil sahibi, tasarım hakkından tamamen veya kısmen vazgeçebilir.

(3) Vazgeçmenin yazılı olarak Kuruma bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur ve Bültende yayımlanır.

(4) Sicile kayıtlı hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, tasarım sahibi bu hakkından vazgeçemez.

(5) Tasarım üzerinde, üçüncü bir kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, tasarımdan doğan haklardan vazgeçilemez.

YEDİNCİ KISIM

Tasarım Hakkına Tecavüz

Tasarım hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 81- (1) Aşağıda belirtilen fiiller tasarım hakkına tecavüz sayılır:

a) Tasarım sahibinin izni olmaksızın bu Kanun hükümlerine göre koruma kapsamındaki bir tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün aynısını veya genel izlenim itibarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzerini üretmek, piyasaya sunmak, satmak, sözleşme yapmak için öneride bulunmak, ticari amaçla kullanmak veya bu amaçlarla bulundurmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak.

b) Tasarım sahibi tarafından lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

c) Tasarım hakkını gasp etmek.

(2) Başvuru, 65 inci maddeye göre tescil edilerek yayımlandığı takdirde, tescil sahibi, tasarım hakkına yönelik olarak bu maddede sayılan tecavüzlerden dolayı hukuk davası açma hakkına sahiptir. Tecavüz eden, başvurudan ve kapsamından haberdar edilmişse başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(3) Koruma kapsamındaki tasarımın tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, bu maddede sayılan fiilleri tasarım hakkına tecavüz olmaktan çıkarmaz.

(4) Tescilsiz tasarımlar için, tasarım 57 nci maddeye göre kamuya sunulduğu takdirde, hak sahibi, tasarım hakkına yönelik ihlallerden dolayı dava açmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ KİTAP

Patent ve Faydalı Model

BİRİNCİ KISIM

Patent Hakkı

BİRİNCİ BÖLÜM

Patentlenebilirlik Şartları

Patentlenebilir buluşlar ve patentlenebilirliğin istisnaları

MADDE 82- (1) Teknolojinin her alanındaki buluşlara yeni olması, buluş basamağı içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması şartıyla patent verilir.

(2) Aşağıda belirtilenler buluş niteliğinde sayılmaz. Patent başvurusu veya patentin aşağıda belirtilen konu veya faaliyetlerle ilgili olması hâlinde, sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi patentlenebilirliğin dışında kalır:

- a) Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler.
- b) Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler.
- c) Bilgisayar programları.
- ç) Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri.
- d) Bilginin sunumu.

(3) Aşağıda belirtilen buluşlara patent verilmez:

- a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar.
- b) Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere, bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak biyolojik işlemler.

c) İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi yöntemler dâhil tüm tedavi yöntemleri.

ç) Oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dâhil olmak üzere insan bedeninin öğelerinden birinin sadece keşfi.

d) İnsan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınai ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar.

(4) Üçüncü fıkranın (a) bendi kapsamında buluşun ticari kullanımının sadece mevzuatla yasaklanmış olması, bu kullanımın kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu anlamına gelmez.

(5) Üçüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen mikrobiyolojik işlem, mikrobiyolojik materyal içeren, mikrobiyolojik bir materyalle gerçekleştirilen veya sonucunda mikrobiyolojik materyal oluşan herhangi bir işlemi; esas olarak biyolojik işlem, melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulünü ifade eder.

(6) Üçüncü fıkranın (c) bendinde yer alan hüküm, aynı bentte sayılan yöntemlerin herhangi birinde kullanılan ürünler, özellikle madde ve terkipler hakkında uygulanmaz.

Yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilir olma

MADDE 83- (1) Tekniğin bilinen durumuna dâhil olmayan buluşun yeni olduğu kabul edilir.

(2) Tekniğin bilinen durumu, başvuru tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her şeyi kapsar.

(3) Başvuru tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanmış olan ve başvuru tarihinden önceki tarihli ulusal patent ve faydalı model başvurularının ilk içerikleri tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınır. Bu hüküm,

a) 5/1/1996 tarihli ve 96/7772 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşbirliği Antlaşması uyarınca yapılan uluslararası patent başvurularından, Patent İşbirliği Antlaşmasının 22 nci ve 39 uncu maddelerine göre yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak ulusal aşamaya giriş yapan patent ve faydalı model başvurularını,

b) 7/6/2000 tarihli ve 2000/842 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin 153 üncü maddesinin beşinci fıkrasındaki gereklilikleri sağlayan, uluslararası başvuruya dayanan Avrupa patent başvurularını ve Avrupa Patent Sözleşmesinin 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre Türkiye'nin belirlendiği ve ilgili belirleme ücretinin ödendiği Avrupa patent başvurularını, da kapsar.

(4) Tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında, ilgili olduğu teknik alandaki uzmana göre aşikâr olmayan buluşun, buluş basamağı içerdiği kabul edilir.

(5) Üçüncü fıkra uyarınca tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınan başvuruların ve belgelerin içerikleri, buluş basamağının değerlendirilmesinde dikkate alınmaz.

(6) Buluş, tarım dâhil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikteyse, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.

Buluş patent veya faydalı model verilmesini etkilemeyen açıklamalar

MADDE 84- (1) Buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte olmakla birlikte, başvuru tarihinden önceki on iki ay içinde veya rüçhan hakkı talep edilmişse rüçhan hakkı tarihinden önceki on iki ay içinde ve aşağıda sayılan durumlarda açıklama yapılmış olması buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkilemez:

a) Açıklamanın buluşu yapan tarafından yapılmış olması.

b) Açıklamanın patent başvurusu yapılan bir merci tarafından yapılmış olması ve bu merci tarafından açıklanan bilginin;

1) Buluşu yapanın başka bir başvurusunda yer alması ve söz konusu başvurunun ilgili merci tarafından açıklanmaması gerektiği hâlde açıklanması.

2) Buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgiyi edinmiş olan üçüncü bir kişi tarafından, buluşu yapanın bilgisi veya izni olmadan yapılan başvuruda yer alması.

c) Açıklamanın buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden üçüncü kişi tarafından yapılmış olması.

(2) Birinci fıkraya göre, başvurunun yapıldığı tarihte patent veya faydalı model isteme hakkına sahip olan her kişi buluşu yapan sayılır.

(3) Birinci fıkranın uygulanmasından doğan sonuçlar, süreyle sınırlı değildir ve her zaman ileri sürülebilir.

(4) Birinci fıkranın uygulanması gerektiğini ileri süren taraf, şartların gerçekleştiğini veya gerçekleşmesinin beklendiğini ispatla yükümlüdür.

İKİNCİ BÖLÜM

Patent Hakkının Kapsamı

Patent hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 85- (1) Patent sahibi, buluşun yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapmaksızın patent hakkından yararlanır.

(2) Patent sahibinin, izinsiz olarak yapılması hâlinde aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır:

a) Patent konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

b) Patent konusu olan bir usulün kullanılması.

c) Kullanılmasının yasak olduğu bilinen veya bilinmesi gereken usul patentinin kullanılmasının başkalarına teklif edilmesi.

ç) Patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

(3) Aşağıda sayılan fiiller patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır:

a) Sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller.

b) Patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

c) İlaçların ruhsatlandırılması ve bunun için gerekli test ve deneyler de dâhil olmak üzere, patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

ç) Sadece bir reçetenin oluşturulması için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretim olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller.

d) Patent konusu buluşun Paris Sözleşmesine taraf devletlerin gemi, uzay aracı, uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılması.

e) 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 27 nci maddesinde öngörülen ve bu madde hükümlerinin uygulandığı bir devletin hava aracı ile ilgili fiiller.

(4) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunda tanımlanan küçük çiftçinin kendi işlediği arazisinde, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli bir ürün ile yaptığı üretim sonucunda ortaya çıkan üründen elde edeceği çoğaltım materyalini, yine kendi işlediği arazisinde yapacağı yeni üretimler için kullanabilme hakkı vardır. Bu kullanım hakkı, 5042 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

(5) Çiftçinin, patent sahibi tarafından veya onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli damızlık veya diğer hayvan üreme materyalini, tarım amaçlı kullanma hakkı vardır. Bu hak, çiftçinin kendi tarım etkinliğini sürdürme amacıyla hayvan ya da diğer hayvan üreme materyalinin kullanılmasını kapsar. Bu hakkın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Patentın konusu kanunlara, genel ahlaka, kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde kullanılamaz. Bu kullanım, mevcut veya gelecekte kabul edilecek belirli veya belirsiz süreli kanuni yasaklamalara ve sınırlamalara da bağlıdır.

Buluşun dolaylı kullanımının önlenmesi

MADDE 86- (1) Patent sahibinin, patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan ve buluşun esasını teşkil eden bir kısmı ile ilgili unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından, patent konusu buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesini önleme hakkı vardır. Bu hükmün uygulanabilmesi için söz konusu üçüncü kişilerin, bu unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu bilmeleri ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması gerekir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen unsurlar veya araçlar piyasada her zaman bulunabilen ürünlerse üçüncü kişiler söz konusu yetkili olmayan kişileri belirtilen fiilleri yapmaya teşvik etmediği takdirde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) 85 inci maddenin üçüncü fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen fiilleri yapanlar, birinci fıkra hükmüne göre patenti kullanmaya yetkili olmayan kişilerden sayılmaz.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 87- (1) Başvuru tarihinde veya bu tarihten önce buluşu iyiniyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı, patent konusu buluşu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını, patent başvurusu veya patent sahibinin önleme hakkı yoktur. Ancak söz konusu kişilerin patent konusu buluşu kullanmaya devam etmeleri veya alınmış tedbirlere uygun kullanımları, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde olabilir. Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez ve bu hak, ancak işletme ile birlikte devredilebilir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen kişilerce satışı sunulmuş olan ürünlerle ilgili fiiller, patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır.

Kanuni tekel

MADDE 88- (1) Sermayesinin tamamı Devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri, kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler konusunda tekel hakkına sahip olan kamu iktisadi teşebbüslerinin faaliyet alanına giren konularla ilgili bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi patent sahibinin iznine bağlıdır. Tekel sahibi iştiğal ettiği sanayi alanında büyük ölçüde ekonomik yarar ve önemli bir teknik ilerleme sağlayabilecek buluşları, kullanım hakkını elde ederek uygulamakla yükümlüdür.

(2) Tekel sahibi patent konusu buluşun kullanımını elde etmek için, patent sahibinden izin vermesini talep etme hakkına sahiptir. Tekel sahibi böyle bir talepte bulunduğu patent sahibi ondan patenti devralmasını isteyebilir. Patent konusu buluşun kullanılması karşılığında veya patentin tekel sahibince devralınması hâlinde ödenecek bedel taraflarca belirlenir. Tarafların anlaşamamaları hâlinde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

(3) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla tekel, patentin verilmesinden sonra oluşmuşsa patent sahibi tekel sahibinden buluşun kullanılmakta olduğu işletme veya tesisatı da devralmasını talep etme hakkına sahiptir. Tarafların anlaşamamaları hâlinde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

(4) Mevcut bir kanuni tekel yüzünden patent konusu buluş kullanılmıyorsa, söz konusu patent için yıllık ücret ödenmez.

Korumanın kapsamı

MADDE 89- (1) Patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın kapsamı istemlerle belirlenir. Bununla birlikte istemlerin yorumlanmasında tarifname ve resimler kullanılır.

(2) İstemler, kullanılan kelimelerin verdiği anlamla sınırlı olarak yorumlanamaz. Ancak istemler, koruma kapsamının tespitinde, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istemlerde talep edilmeyen, buna karşılık ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikleri kapsayacak şekilde genişletilemez.

(3) İstemler, başvuru veya patent sahibine hakkı olan korumayı sağlayacak ve üçüncü kişilere de korumanın kapsamı açısından makul bir düzeyde kesinlik ifade edecek şekilde yorumlanır.

(4) Patent başvurusunun sağladığı korumanın kapsamı, patentin verilmesine kadar geçen süre için başvurunun yayımlanmış olan istemleri ile belirlenir. Ancak patentin verildiği hâli veya itiraz veya hükümsüzlük işlemleri sonucunda değiştirilmiş hâli, koruma alanının genişletilmemiş olması şartıyla başvurunun sağladığı korumayı geçmişe dönük olarak belirler.

(5) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı koruma kapsamının belirlenmesinde, tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte istemlerde belirtilmiş unsurlara eşdeğer nitelikte olan unsurlar da dikkate alınır. Bir unsur, esas itibarıyla istemlerde talep edilen unsur ile aynı işlevi görüyor, bu işlevi aynı şekilde gerçekleştiriyor ve aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa, genel olarak istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edilir.

(6) İstemlerin kapsamını belirlemek için patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, koruma kapsamının belirlenmesinde patent başvurusu veya patent sahibinin beyanları dikkate alınır.

(7) Patent, buluşla ilgili örnekler içeriyorsa istemler bu örneklerle sınırlı olarak yorumlanamaz. Özellikle ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin patentte açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirememesi hâllerinde, ürün veya usul istemlerle sağlanan koruma kapsamının dışında tutulmaz.

İKİNCİ KISIM

Başvuru, Patent Verilmesi ve İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru ve Rüçhan Hakkı

Patent başvurusu için gerekli belgeler ve başvuru tarihinin kesinleşmesi

MADDE 90- (1) Patent başvurusu;

- a) Başvuru formunu,
  - b) Buluş konusunu açıklayan tarifnameyi,
  - c) İstemleri,
  - ç) Tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimleri,
  - d) Özeti,
  - e) Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,
- kapsar.

(2) Tarifname, istemler, özet ve varsa resimler başvuru sırasında Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf veya karşılıklılık ilkesini uygulayan devletlerin resmî dillerinden birinde verilebilir.

(3) Aşağıdaki unsurların tamamının Kuruma verildiği tarih itibarıyla patent başvuru tarihi kesinleşir ve başvuru işleme alınır:

- a) Patent verilmesi talebi.
- b) Başvuru sahibinin kimlik ve iletişim bilgileri.
- c) Türkçe veya ikinci fıkrada belirtilen yabancı dillerden biri ile yazılmış tarifname veya önceki bir başvuruya yapılan atıf.

(4) Buluş, genetik kaynağa veya genetik kaynakla bağlantılı geleneksel bilgiye dayanıyorsa bu kaynağın nereden alındığına ilişkin açıklamaya, patent başvurusunda yer verilir.

(5) Buluşu yapan, başvuruda belirtilir. Ancak buluşu yapan, isminin gizli tutulmasını isteyebilir. Başvuru sahibinin buluşu yapan olmaması veya buluşu yapanlardan sadece biri veya birkaçı olması hâlinde bu kişiler, patent başvuru hakkını ne şekilde elde ettiklerini başvuruda açıklamak zorundadır.

(6) Buluşu yapanın başvuru veya patent sahibinden buluşu yapan olarak tanınmasını ve adının belirtilmesini isteme hakkı vardır.

(7) Başvuruya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Buluş bütünlüğü ve bölünmüş başvuru

MADDE 91- (1) Patent veya faydalı model başvurusu, tek bir buluşu veya tek bir genel buluş fikrini oluşturacak şekilde bir araya gelmiş buluşlar grubunu içerir. Bu hükme uygun olmayan başvurular, başvuru sahibinin talebi veya Kurumun bildirimine üzerine bölünmüş başvurulara ayrılır.

(2) Buluş bütünlüğüne bakılmaksızın başvuru sahibinin talebi üzerine her başvuru için bölünmüş başvuru yapılabilir.

(3) Bölünmüş başvuru, işlemleri devam eden başvuru ile ilgili olarak bu başvuru konusunun kapsamını aşmayacak şekilde yapılır. Bölünmüş başvuruyla birlikte geçmiş yıllara ait yıllık ücretler de ödenir.

(4) Bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(5) Bölünmüş başvurulara ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Bu maddeye uygun olarak yapılmayan bölünmüş başvurular işleme alınmaz.

Buluşun açıklanması, tarifname, istemler ve özet

MADDE 92- (1) Buluş, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak patent başvurusunda, tarifname, istemler ve tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimlerle açıklanır.

(2) Buluş, toplum tarafından erişilemeyen ve patent başvurusunda ilgili teknik alandaki uzman tarafından buluşun uygulanmasına yeterli olacak şekilde tanımlanamayan bir biyolojik materyalle ilgiliyse veya bu materyalin kullanımını içeriyorsa bu materyalin tevdi edilmesi hâlinde, buluşun birinci fıkraya uygun olarak açıklandığı kabul edilir.

(3) İkinci fıkraya göre tevdi edilen biyolojik materyal, tevdi kuruluşunda erişilebilir olmaktan çıkarsa; bu materyalin 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşlemleri Amacıyla Mikroorganizmaların Tevdi Edilmesinin Uluslararası Kabulü Konusunda Budapeşte Anlaşmasına uygun şekilde yeniden tevdi edilmesi ve materyalin alındığına ilişkin tevdi kuruluşu tarafından verilen belgenin suretinin tevdi tarihinden itibaren dört ay içinde patent başvurusunun veya belgesinin numarası belirtilerek Kuruma gönderilmesi hâlinde, bu erişimin kesintiye uğramadığı kabul edilir.

(4) İstemlerin dayanağı tarifname olup, istemler korunması talep edilen konuyu tanımlamalı, açık ve öz olmalı ve tarifnamede tanımlanan buluşun kapsamını aşmamalıdır.

(5) Özet, sadece teknik bilgi verme amacını taşır. Başka amaçlar için özellikle koruma kapsamının belirlenmesinde veya 83 üncü maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında kullanılmaz.

(6) Biyolojik materyalin tevdi edilmesine ilişkin şartlar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 93- (1) Türkiye de dâhil olmak üzere Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devlette patent veya faydalı model için usulüne uygun bir başvuruda bulunmuş herhangi bir kişi veya halefi, aynı buluş için Türkiye’de başvuru yapmak amacıyla, ilk başvurunun yapıldığı tarihten itibaren on iki aylık süre içinde, rüçhan hakkından yararlanır.

(2) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devletin ulusal mevzuatına göre veya yine bu devletlerin oluşturduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalara ya da bu Kanuna göre, usulüne uygun yapılmış ulusal başvuruya eşdeğer her başvurunun rüçhan hakkı doğuracağı kabul edilir.

(3) Usulüne uygun yapılmış ulusal başvuru, başvurunun yapıldığı tarihi, başvurunun sonucu ne olursa olsun, başvuru tarihi olarak almaya yeterli bir başvurudur.

(4) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve bir rüçhan hakkı talebine temel oluşturulmaması şartıyla rüçhanın belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Bu durumda önceki başvuru rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturmaz.

(5) İlk başvuru, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devletin sınai mülkiyet makamına yapılmışsa bu makamın, Paris Sözleşmesinde belirtilenlerle eşdeğer etkiler ve şartlar altında, Türkiye’ye yapılan bir ilk başvurunun rüçhan hakkı doğurduğunu kabul etmesi durumunda, karşılıklılık ilkesi uyarınca bu başvuru hakkında birinci ila dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(6) Türkiye’de açılan ulusal veya uluslararası sergiler ile Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmî veya resmî olarak tanınan uluslararası sergilerde, patent veya faydalı model konusunu kapsayan ürününü teşhir eden gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren on iki ay içinde Türkiye’de patent veya faydalı model almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

(7) Rüçhan tarihi, 83 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 109 uncu maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında başvuru tarihi etkisine sahip olur.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 94- (1) Rüçhan hakkı talebi, ücreti ödenerek başvuruyla birlikte veya başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yapılır ve bu talebe ilişkin belgeler, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Kuruma sunulur. Aksi takdirde rüçhan hakkı talebi yapılmamış sayılır.

(2) Başvuruda, farklı ülkelere kaynaklanmış olmasına bakılmaksızın birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Uygun durumda, her bir istem için birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Birden çok rüçhan hakkı talep edildiği durumda, rüçhan tarihinden itibaren işleyen süreler, rüçhanın en erken tarihli olanından başlar.

(3) Bir veya birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunulmuşsa rüçhan hakkı sadece rüçhan hakkının doğduğu başvuru veya başvuruların içerdiği unsurları kapsar.

(4) Rüçhan hakkı talep edilen buluşun belirli unsurları, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun istemlerinde yer almamış olsa dahi, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun bir bütün olarak bu unsurları açıkça belirtmesi şartıyla rüçhan hakkı bu unsurlar için de kabul edilir.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Patentin Verilmesi

Başvurunun şekli şartlara uygunluk açısından incelenmesi

MADDE 95- (1) 90 ıncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen unsurlardan herhangi birinin eksik olması hâlinde başvuru işleme alınmaz.

(2) İşleme alınan başvuruda 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurlardan en az birinin eksik olması veya 90 ıncı maddenin ikinci fıkrası gereğince unsurların yabancı dilde verilmesi hâlinde, bildirim gerek olmaksızın başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde eksiklikler giderilir veya Türkçe çeviriler verilir. Aksi takdirde, başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Kurum, 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurları tam olan veya ikinci fıkraya uygun olarak unsurları tamamlanan başvuruyu, 90 ıncı maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları ile yönetmelikle belirlenen diğer şekli şartlara uygunluk bakımından inceler.

(4) Başvurunun şekli şartlara uygun olmadığı anlaşılırsa, başvuru sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin bu süre içinde giderilmemesi hâlinde başvuru reddedilir.

(5) Başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşılırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse 96 ncı madde hükmü uyarınca araştırma raporu düzenlenir.

Araştırma talebi, araştırma raporunun düzenlenmesi ve yayımlanması

MADDE 96- (1) Başvuru sahibi başvuruyla birlikte veya bildirim gerek olmaksızın başvuru tarihinden itibaren on iki ay içinde ücretini ödemek kaydıyla araştırma talebinde bulunur. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) Başvuru sahibinin birinci fıkraya hükmüne uygun olarak araştırma talebinde bulunması durumunda, başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşılırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Araştırma raporu, başvurunun 97 nci madde uyarınca yayımlanmış olması hâlinde ayrı olarak, yayımlanmamış olması hâlinde ise başvuru ile birlikte Bültende yayımlanır.

(3) Başvuru konusunun 82 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamına girdiği sonucuna varılırsa veya tarifnamenin ya da tüm istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini engelliyorsa araştırma raporu düzenlenmez. Başvuru sahibinden bu

konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde sunması istenir. Bu süre içinde itirazda bulunulmaması veya itirazın ya da yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru reddedilir. İtirazın ve varsa yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(4) Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada belirtilen on iki aylık araştırma talebi süresini yarısına kadar indirmeye yetkilidir.¹

(5) Araştırma talebinin yapılması ve araştırma raporunun düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Başvurunun yayımlanması ve etkileri

MADDE 97- (1) Başvuru veya varsa rüçhan tarihinden itibaren on sekiz aylık sürenin dolması veya bu süre dolmadan başvuru sahibinin erken yayım talebi üzerine, patent veya faydalı model başvurusu Bültende yayımlanır.

(2) Patent başvurusunun yayımlandığı tarihten itibaren üçüncü kişiler, patent başvurusuna konu olan buluşun patent verilebilirliğine ilişkin görüşlerini sunabilir. Ancak bu kişiler, bu aşamada Kurum nezdindeki işlemlere taraf olamaz.

(3) Birinci fıkrada belirtilen on sekiz aylık süre dolmadan önce patent verilmesi kararı verilmişse patent başvurusu ve patent birlikte yayımlanır.

(4) Bu Kanun hükümlerine göre patente sağlanan koruma, patent başvurusunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren, başvuru sahibine geçici olarak tanınır.

(5) Patent başvurusu sahibinin izni olmadan başvuru konusu buluşu kullanan kişi, patent başvurusu ve kapsamından haberdar edilmişse dördüncü fıkrada belirtilen koruma, başvurunun yayımlandığı tarihten önce de söz konusu olur.

(6) Patent başvurusuna konu olan buluş, mikroorganizmalarla ilgiliyse koruma mikroorganizmanın erişilebilir hâle gelmesinden itibaren başlar.

(7) Patent başvurusunun geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi hâlinde yukarıdaki fıkralarda belirtilen sonuçlar doğmamış sayılır.

(8) Başvurunun yayımlanması ve üçüncü kişi görüşlerinin sunulmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnceleme talebi, inceleme raporunun düzenlenmesi ve patentin verilmesi

MADDE 98- (1) Başvuru sahibi, araştırma raporunun bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ücretini ödeyerek incelemenin yapılmasını talep eder. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) Kurum, başvuru sahibinin inceleme talebi üzerine başvurunun ve buna ilişkin buluşun, bu Kanun hükümlerine uygunluğunu inceler.

---

¹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 209 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) Başvurunun veya buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığı tespit edilirse başvuru sahibine, görüşlerini sunması ve başvurunun kapsamını aşmaması şartıyla değişiklikler yapması konusunda bildirim yapılır ve gerekli görüldükçe bu tür bildirimler tekrarlanır. Ancak bu kapsamda yapılacak bildirimlerin sayısı üçten fazla olamaz.

(4) Başvuru sahibine üçüncü fıkrada belirtilen bildirimlere görüş sunması veya değişiklik yapabilmesi için bildirim tarihinden itibaren üç aylık süre tanınır. Bu süre içinde görüş bildirilmediği veya değişiklik yapılmadığı takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(5) Yapılan inceleme sonucunda düzenlenen inceleme raporunda başvuru ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olduğunun belirtilmiş olması hâlinde patentin verilmesine karar verilir, başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve patent Bültende yayımlanır.

(6) İnceleme raporuna göre patentin verilebilmesi için değişiklik yapılmasının gerekli olduğu durumda bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde değişikliklerin yapılması istenir. Yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde patentin verilmesine karar verilir, bu durum başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve patent Bültende yayımlanır. Değişikliklerin yapılmaması veya yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru geri çekilmiş sayılır, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(7) Patent verilmesine ilişkin yayımdan sonra talep edilmesi ve belge düzenleme ücretinin ödenmesi hâlinde, düzenlenen belge patent sahibine verilir.

(8) İnceleme raporunda, başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığı belirtilmişse başvuru Kurum tarafından reddedilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(9) Patent verilmiş olması, onun geçerliliği ve yararlılığı konusunda Kurum tarafından garanti verildiği şeklinde yorumlanamaz, Kurumun sorumluluğunu da doğurmaz.

(10) İnceleme talebi, inceleme raporunun düzenlenmesi ve patent verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

İtiraz ve itirazın incelenmesi

MADDE 99- (1) Üçüncü kişiler, patent verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren altı ay içinde ücretini ödeyerek söz konusu patente;

a) Patent konusunun, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşımadığı,

b) Buluşun, 92 nci maddenin birinci ila üçüncü fıkraları uyarınca yeterince açıklanmadığı,

c) Patent konusunun, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aştığı veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aştığı,

gerekçelerinden en az birini ileri sürerek itiraz edebilir.

(2) İtiraza ilişkin ücretin birinci fıkrada belirtilen süre içinde ödenmemesi veya itirazın yönetmelikle belirlenen şartlara uygun olarak yapılmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır.

(3) İtiraz yapılmaması veya itirazın yapılmamış sayılması durumunda, patentin verilmesi hakkındaki karar kesinleşir ve nihai karar Bültende yayımlanır.

(4) Kurum, yapılan itirazı patent sahibine bildirir. Patent sahibi bu bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde görüşlerini sunabilir veya patentte değişiklikler yapabilir. İtiraz, patent sahibinin görüşleri ve patentte değişiklik talepleri de dikkate alınarak, Kurul tarafından incelenir.

(5) Kurul, patentin veya değiştirilmiş hâlinin bu Kanuna uygun olduğu görüşündeyse patentin ya da varsa değiştirilmiş hâlinin devamına, uygun olmadığı görüşündeyse patentin hükümsüzlüğüne karar verir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

(6) Kurul, patentin veya değiştirilmiş hâlinin bu Kanuna kısmen uygun olduğu görüşündeyse patentin bu kısım itibarıyla devamına karar vererek patent sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekli değişiklikleri yapmasını ister. Söz konusu değişikliğin yapılmaması veya yapılan değişikliğin kabul edilmemesi hâlinde patentin hükümsüzlüğüne karar verilir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

(7) İtiraz sonucunda verilen nihai karar Bültende yayımlanır. Beşinci ve altıncı fıkra uyarınca patentin değiştirilmiş hâliyle devamına karar verilmesi durumunda, patentin değiştirilmiş hâli Bültende yayımlanır.

(8) İtiraz ve itirazın incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kurum kararlarına itiraz

MADDE 100- (1) 99 uncu madde hükümleri saklı kalmak üzere, Kurumun almış olduğu kararlara patent başvurusu sahibi, patent sahibi veya ilgili üçüncü kişiler tarafından kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde itiraz edilebilir. Bu madde kapsamında yapılan itirazlar Kurul tarafından incelenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Süresi ve Yıllık Ücretler

Koruma süresi ve yıllık ücretler

MADDE 101- (1) Başvuru tarihinden başlamak üzere, patentin koruma süresi yirmi yıl, faydalı modelin koruma süresi on yıldır. Bu süreler uzatılamaz.

(2) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli olan yıllık ücretler, patentin koruma süresi boyunca, başvuru tarihinden itibaren ikinci yılın sona erdiği tarihte ve devam eden her yıl vadesinde ödenir. Vade tarihi, başvuru tarihine tekabül eden ay ve gündür.

(3) Yıllık ücretler, ikinci fıkrada belirtilen vadede ödenmemesi hâlinde, ek ücretle birlikte vadeyi takip eden altı ay içinde de ödenebilir.

(4) Yıllık ücretlerin üçüncü fıkrada belirtilen sürede de ödenmemesi hâlinde, patent hakkı bu ücretin vade tarihi itibarıyla sona erer, patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim yapılır ve bu durum Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde telafi ücretinin ödenmesi hâlinde patent hakkı, ücretin ödendiği tarih itibarıyla yeniden geçerlilik kazanır ve Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim en geç patent hakkının sona erdiği vade tarihinden başlayan bir yıllık sürenin bitimine kadar yapılır.

(5) Patentin yeniden geçerlilik kazanması, patent hakkının sona ermesi sonucunda hak kazanmış üçüncü kişilerin kazanılmış haklarını etkilemez. Üçüncü kişilerin hakları ve bunların kapsamı, mahkeme tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Patent Sürecine İlişkin İşlemler

Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesi

MADDE 102- (1) Henüz yayımlanmamış patent başvuruları, başvuru sahibinin yazılı izni olmadan üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

(2) Başvuru sahibinin, başvurunun sağladığı haklarını kendilerine karşı ileri sürmek istediğini ispat edebilen üçüncü kişiler, başvuru sahibinin izni olmaksızın, henüz yayımlanmamış patent başvurusunu inceleyebilir.

(3) 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurunun veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan yeni patent başvurusunun yayımlanmış olması hâlinde, önceki patent başvurusu, başvuru sahibinin izni olmaksızın, başvurunun yayımlanmasından önce üçüncü kişiler tarafından incelenebilir.

(4) Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmeler

MADDE 103- (1) Patent başvurusu, Kurum nezdinde yapılan işlemler süresince başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşmamak şartıyla, başvuru sahibi tarafından değiştirilebilir.

(2) Patente itiraz edilmişse Kurum tarafından itiraza ilişkin nihai karar verinceye kadar patentin sağladığı korumanın kapsamını aşmamak şartıyla patent, patent sahibi tarafından değiştirilebilir.

(3) Patent başvurusu veya patent dokümanlarında yer alan imla hataları ve açık maddi hatalar talep üzerine düzeltilir.

(4) Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi

MADDE 104- (1) Patent başvurusu sahibi, işlemleri devam eden başvurusunun faydalı model başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talep yapılması hâlinde Kurum, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma

ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi hâlinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, patent başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi hâlinde, başvuru hakkında 143 üncü maddenin altıncı ila onbirinci fıkralarında yer alan hükümler uygulanır.

(2) Faydalı model başvuru sahibi, en geç araştırma raporunun bildirim tarihini takip eden üç aylık sürenin bitimine kadar faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talepte bulunulması hâlinde, Kurum, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi hâlinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, faydalı model başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi hâlinde, bu Kanunun patent verilmesi ile ilgili hükümleri uygulanır.

(3) Başvurunun yayımlanmış olması hâlinde, patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesinin kabulü konusundaki Kurum kararı Bültende yayımlanır.

(4) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi hâlinde, dönüşen başvuru için rüçhan hakkı talep edilmişse aynı rüçhan hakkı dönüşmüş başvuru için de tanınır.

(5) Patent başvurusundan faydalı model başvurusuna veya faydalı model başvurusundan patent başvurusuna dönüştürülmüş başvurular için yapılan yeniden dönüştürme talepleri işleme alınmaz.

(6) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun geri çekilmesi

MADDE 105- (1) Patent başvurusu, patentin verildiğinin ilan edildiği tarihten önce başvuru sahibi tarafından her zaman geri çekilebilir. Yayımlanmış bir patent başvurusunun geri çekildiği Bültende yayımlanır. Başvurunun geri çekildiği Bültende yayımlandıktan sonra bu talepten vazgeçilemez.

(2) Başvuru, sicilde patent başvurusu üzerinde hak tesis etmiş üçüncü kişilerin rızası olmaksızın geri çekilemez.

(3) Henüz yayımlanmamış bir patent başvurusu geri çekildiği, geri çekilmiş sayıldığı veya reddedildiği takdirde aynı buluş konusu için yeni bir patent başvurusu yapılabilir.

(4) Yayımlanmış başvuru geri çekilirse aynı buluş konusunda yeniden başvuru yapılamaz.

Sicile kayıt ve hükümleri

Madde 106- (1) Patent başvuruları ve patent, sicile kaydedilir. Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla patentin onaylı sureti verilir. Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(2) 111 inci maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, patent başvuruları veya patentlere ilişkin devirler ve lisanslar ile patent başvurularını ya da patentleri etkileyen iradi veya mecburi tasarruflar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı sicile kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

(3) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı haklar, usulüne uygun bir şekilde sicile kaydedilmedikçe, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(4) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları ileri süren kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını, haklarını ileri sürdüğü kişilere bildirmek zorundadır.

(5) Bir ürün ile bunun etiketleri ve ambalajları ile her türlü ilan, reklam veya basılı evrakı üzerinde, patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın mevcut olduğu izlenimini veren beyanların bulunması hâlinde, beyanları koyan kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını da belirtmek zorundadır.

İşlemlerin devam ettirilmesi ve hakların yeniden tesisi

MADDE 107- (1) Patent başvurusuna ilişkin işlemlere dair sürelerle uymaması hâlinde başvuru sahibi, süreye uyulmamanın sonucunun bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, ücretini ödeyerek işlemlere devam edilmesini talep edebilir. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi hâlinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(2) Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen, uyulması gereken bir süreye uyulamamasının patent başvurusunun reddine, geri çekilmiş sayılmasına, 99 uncu madde uyarınca patentin hükümsüz kılınmasına veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması hâlinde, hakların yeniden tesisi talep edilebilir. Bu talep, uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içinde ücreti ödenerek yapılır. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi hâlinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(3) Hakların yeniden tesis edilmesi hâlinde bu durum Bültende yayımlanır. Hakların kaybindan başlamak üzere bu hakların yeniden tesisine ilişkin kararın yayımına kadar geçen sürede patent konusu buluşu iyiniyetli olarak Türkiye’de kullanan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler alan kişiler, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde buluşu ücretsiz olarak kullanmaya devam edebilir.

(4) 101 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen telafi ücretinin ödenmesi için verilen süre ile 93 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen süre ve yönetmelikle belirlenen işlemlere ilişkin süreler açısından birinci fıkra uyarınca işlemlere devam ettirilmesi talep edilemez.

(5) Bu madde hükümleri, işlemlere devam ettirilmesi veya hakların yeniden tesisi ile ilgili süreler açısından uygulanmaz.

(6) İşlemlerin devam ettirilmesine ve hakların yeniden tesisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Hatalı işlemler

MADDE 108- (1) 138 inci ve 144 üncü maddelerde belirtilen hükümsüzlük nedenleri hariç olmak üzere, patent veya faydalı model başvurusunun ya da belgesinin bu Kanunda belirtilen şartları karşılamamasına rağmen hatalı olarak başvurunun veya belgenin işlemlerine devam edilmesi ve bu durumun itiraz üzerine ya da resen tespit edilmesi hâlinde, hatalı işlem ile devamındaki işlemler iptal edilerek işlemlere hatanın yapıldığı aşamadan devam edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hak Sahipliği ve Gasp

Patent isteme hakkı

MADDE 109- (1) Patent isteme hakkı, buluşu yapana veya onun haleflerine ait olup bu hakkın başkalarına devri mümkündür.

(2) Buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, taraflar başka türlü kararlaştırmamışsa bunların tamamına aittir.

(3) Aynı buluş, birbirinden bağımsız olarak birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, önceki tarihli başvurunun yayımlanmış olması şartıyla daha önce başvuru yapana aittir.

(4) Patent almak için ilk başvuran kişi, aksi ispat edilinceye kadar, patent isteme hakkının sahibidir.

Patent başvurularında hak sahipliğine ilişkin işlemler

MADDE 110- (1) Patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Kurum nezdinde iddia edilemez. Aksi ispat edilene kadar başvuru sahibinin, patent isteme hakkının sahibi olduğu kabul edilir.

(2) Patent verilmesi işlemleri sırasında, patent isteme hakkının gerçek sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca iddia eden kişi, başvuru sahibine karşı dava açabilir ve bu davayı Kuruma bildirir. Davaya ilişkin kararın kesinleşme tarihine kadar patent verilmesi işlemleri mahkeme tarafından durdurulabilir.

(3) Hak sahipliğine ilişkin dava sonucunda verilecek kararın davacı lehine kesinleşmesi hâlinde, dava açan hak sahibi, geçerliliği devam eden başvuru için kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde;

a) Patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve yürütülmesini, Kurumdan isteyebilir.

b) Varsa aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapabilir.

c) Başvurunun reddedilmesini Kurumdan talep edebilir.

(4) Üçüncü fıkranın (b) bendi uyarınca yapılan başvuru, ilk başvurunun tarihi itibarıyla işlem görür ve bu durumda ilk başvuru geçersiz sayılır.

(5) Dava açan hak sahibi, kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir talepte bulunmazsa, dava konusu başvuru geri çekilmiş sayılır.

(6) Buluşu başvuru sahibi ile birlikte gerçekleştirdiğini öne sürerek kısmi bir hakkı bulunduğunu iddia eden kişi de ortak hak sahipliği tanınması talebi ile ikinci fıkra hükmüne göre dava açabilir.

(7) Üçüncü fıkra hükmü, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurular hakkında da uygulanır.

(8) İkinci fıkraya göre patent isteme hakkını belirlemek için açılan dava sonucunda verilecek kararın kesinleşmesine kadar başvuru, davacının rızası olmadan geri çekilemez.

(9) Dava devam ederken başvuruya patent verilirse başvurunun gaspı davası, patentin gaspı davasına dönüşür.

Patentin gaspı ve gaspın sona erdirilmesinin sonuçları

MADDE 111- (1) Patent, gerçek hak sahibinden başkasına verilmişse gerçek hak sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre iddia eden kişi, patentin sağladığı diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla, patentin kendisine devredilmesini mahkemededen talep edebilir.

(2) Patent üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi hâlinde, birinci fıkra uyarınca ve paylı mülkiyet esaslarına göre hak sahipliği tanınması talep edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen haklar patentin verildiğine ilişkin yayım tarihinden itibaren iki yıl içinde, kötüniyet hâlinde ise patentin koruma süresinin bitimine kadar kullanılır.

(4) Bu maddeye göre açılan dava ile bu dava sonucunda verilen ve kesinleşen hüküm sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır ve sicile kaydedildiği tarih itibarıyla iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

(5) Bu maddeye göre patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesi hâlinde, bu değişikliğin sicile kaydedilmesi ile birlikte, üçüncü kişilerin o patentle ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

(6) Beşinci fıkraya göre gerçek patent sahibinin sicile kayıt tarihinden önce; sonradan gerçek patent sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla davadan önce dava konusu patentle ilgili lisans anlaşması yapan, eğer buluşu kullanmaya başlamışsa veya kullanım için ciddi hazırlıklara başlamış bulunuyorsa, gerçek patent sahibi veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir.

(7) Bu talebin yapılması için öngörülen süre, önceden sicilde patent sahibi olarak görünen kişi için iki ve lisans alan için dört aydır. Bu süreler gerçek patent sahibinin sicile kaydedildiğinin Kurum tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

(8) Altıncı fıkraya göre verilecek lisans, makul süre ve şartlar ile verilir. Bu süre ve şartların belirlenmesinde, zorunlu lisansın verilmesine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

(9) Patent sahibi veya lisans alan patenti kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötüniyetliyse altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Ortaklık ilişkisi ve patentin bölünmezliği

Madde 112- (1) Patent başvurusu veya patent birden çok kişiye aitse hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre, böyle bir anlaşma yoksa 4721 sayılı Kanundaki paylı mülkiyete ilişkin hükümlere göre belirlenir. Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

- a) Kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunur.
- b) Diğer hak sahiplerine bildirimde bulunduktan sonra buluşu kullanabilir.
- c) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli önlemleri alabilir.

ç) Birlikte yapılan patent başvurusu veya alınan patentin sağladığı hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması hâlinde üçüncü kişilere karşı hukuk davası açabilir. Diğer hak sahiplerinin davaya katılabilmeleri için, durum, davayı açan tarafından davanın açıldığı tarihten itibaren bir ay içinde kendilerine bildirilir.

(2) Buluşun kullanılması amacıyla üçüncü kişilere lisans verilmesi için hak sahiplerinin oybirliği şarttır. Ancak lisans verme konusunda oybirliği sağlanamaması hâlinde mahkeme, mevcut şartları göz önünde tutarak hakkaniyet gereğince bu yetkiyi hak sahiplerinden birine veya birkaçına verebilir.

(3) Üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa dahi patent başvurusu veya patentin devri ya da üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

BEŞİNCİ KISIM

Çalışanların Buluşları

Hizmet buluşu ve serbest buluş

MADDE 113- (1) Çalışanın, bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletme veya kamu idaresinin deneyim ve çalışmalarına dayanarak, iş ilişkisi sırasında yaptığı buluş, hizmet buluşudur.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmet buluşunun dışında kalan buluş, serbest buluş olarak kabul edilir.

(3) Öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerler hakkında çalışanlara ilişkin hükümler uygulanır.

(4) Çalışan buluşu için uygulanan hükümler, diğer kanuni düzenlemeler ve taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri saklı kalmak şartıyla, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların buluşları hakkında da uygulanır.

(5) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara buluşları için ödenecek bedel, buluştan elde edilen gelirin üçte birinden az olamaz. Ancak buluş konusunun kamu kurum veya kuruluşunun kendisi tarafından kullanılması hâlinde ödenecek bedel, bir defaya mahsus olmak üzere, bedelin ödendiği ay için çalışana ödenen net ücretin on katından fazla olamaz.

(6) 3/7/2014 tarihli ve 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun kapsamında yeterlik alan araştırma altyapılarında gerçekleşen buluşlar hakkında 6550 sayılı Kanunda yer alan hükümler uygulanır. 6550 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde bu Kanunun 121 inci maddesi hükmü kıyasen uygulanır.

Hizmet buluşuna dair bildirim yükümlülüğü

MADDE 114- (1) Çalışan, bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Buluş birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, bildirim kendisine ulaştığı tarihi, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(2) Çalışan, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirmiş olduğunu, bildiriminde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından varsa resmini de işverene verir.

(3) Çalışan, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

(4) İşveren, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirim hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini çalışana bildirir. Talepte bulunulmaması hâlinde, ikinci fıkrada belirtilen bildirim geçerli sayılır.

(5) Çalışanın bu Kanunda öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

(6) Çalışan, hizmet buluşunu, serbest buluş niteliği kazanmadığı sürece gizli tutmakla yükümlüdür.

İşverenin buluşa ilişkin hakkı ve hak talebinde bedel

MADDE 115- (1) İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebilir. İşveren bu talebi, çalışanın bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yazılı olarak çalışana bildirmek zorundadır. Çalışana böyle bir bildirim süresinde yapılmaması veya hak talebinde bulunulmadığına dair bildirim yapılması hâlinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır.

(2) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması hâlinde bununla ilgili bildirim çalışana ulaşması ile buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

(3) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi hâlinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır. Ancak bu durumda işveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir. Bu kullanma, çalışanın buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa çalışan, buluşa ilişkin hakkın tamamen devralınmasını veya kısmi hakka dayanan kullanım hakkından vazgeçilmesini işverenden isteyebilir. İşveren, çalışanın bu isteğine ilişkin bildirimine tebellüğ tarihinden itibaren iki ay içinde cevap vermezse, işverenin kısmi hakka dayanarak buluşu kullanma hakkı sona erer.

(4) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin hak talebinde bulunmasından önce çalışanın buluş üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde, işverene karşı geçersiz sayılır.

(5) İşveren, tam hak talep etmediği takdirde, kendisine bildirim yapılan buluşa ilişkin bilgileri, çalışanın haklı menfaatlerinin devamı süresince gizli tutmakla yükümlüdür.

(6) İşveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talep ederse, çalışan makul bir bedelin kendisine ödenmesini işverenden isteyebilir. İşveren hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep ederse, işverenin buluşu kullanması hâlinde, çalışanın makul bir bedelin kendisine ödenmesini isteme hakkı doğar.

(7) Bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik olarak değerlendirilebilirliği, çalışanın işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payı da dikkate alınır.

(8) İşveren, hizmet buluşuna ilişkin talepte bulunduktan sonra, buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınmaz. Ancak buluşun korunabilir olmadığı konusunda açılan dava sonucunda mahkemenin davanın kabulüne karar vermesi hâlinde çalışan, bedel talebinde bulunamaz.

(9) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi veya tam hak talebinde bulunmasını takiben bedel ve ödeme şekli, işveren ile çalışan arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir.

(10) Hizmet buluşu birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli her biri için, dokuzuncu fıkraya uygun olarak ayrı ayrı belirlenir.

(11) Çalışan buluşları ile ilgili bedel tarifesi ve uyuşmazlık hâlinde izlenecek tahkim usulü yönetmelikle belirlenir.

(12) Çalışan, serbest buluş niteliği kazanmış hizmet buluşu konusunda 119 uncu madde hükümlerine tabi olmaksızın dilediği şekilde tasarrufta bulunabilir.

Hizmet buluşu için patent başvurusu yapılması

MADDE 116- (1) İşveren, kendisine bildiri yapılan hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa patent verilmesi amacıyla ilk başvuruyu Kuruma yapmakla yükümlüdür. Ancak işveren, işletme menfaatleri gerektiriyorsa, patent başvurusu yapmaktan kaçınabilir. İkinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, başvuru yapmaktan kaçınılması durumunda, buluş için işverenin ödemesi gereken bedelin hesaplanmasında, patent alınmamasından kaynaklanan çalışan aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar göz önünde tutulur.

(2) İşverenin hizmet buluşu için Kuruma ilk başvuru yükümlülüğü;

a) Hizmet buluşunun serbest buluş niteliği kazanması,

b) Çalışanın, buluşu için başvuru yapılmamasına rıza göstermesi,

c) İşletme sırlarının korunmasının başvuru yapmamayı gerektirmesi,

hâllerinden en az birinin gerçekleşmesiyle ortadan kalkar.

(3) Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa, çalışan bizzat başvuru yapma hakkına sahiptir.

(4) İşveren, tam hak talebinde bulunmuş olduğu hizmet buluşu için başvuruda bulunmaz ve çalışanın belirleyeceği süre içinde de başvuruyu yapmazsa, buluş serbest buluş niteliği kazanır.

(5) İşveren, hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa, söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir.

(6) İşveren, çalışanın talebi üzerine, patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde çalışana patent almak için talepte bulunma imkânını sağlamakla yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından, makul bir süre içinde yapılır.

(7) İşveren, çalışanın yabancı ülkelerde patent alabilmesi amacıyla buluşu serbest bırakırken, bu ülkelerde uygun bir ücret karşılığında buluşu kullanabilmek için inhisari olmayan nitelikte bir kullanım hakkını saklı tutma ve saklı tuttuğu bu hakkından doğan menfaatlerine zarar verilmemesini talep etme hakkına sahiptir.

Çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerin emredici niteliği ve hakkaniyete uygunluk şartı

MADDE 117- (1) İşverenler tarafından, bu Kitabın çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerine aykırı olacak şekilde çalışanların aleyhine düzenleme ve uygulama yapılamaz. Tarafların çalışan buluşlarına ilişkin sözleşme yapma serbestliği, hizmet buluşlarında patent verilmesi için yapılacak başvurudan; serbest buluşlarda ise çalışanın işverene yapacağı bildirim yükümlülüğünden sonra başlar.

(2) Hizmet buluşları ile serbest buluşlar konusunda işveren ile çalışan arasında yapılan sözleşmeler, çalışan buluşlarıyla ilgili emredici hükümlere aykırı olmasa dahi, önemli ölçüde hakkaniyetle bağdaşmıyorsa geçersiz sayılır. Aynı kural belirlenen bedel için de geçerlidir.

(3) Sözleşmenin veya belirlenmiş olan bedelin hakkaniyete aykırı olduğu hakkındaki itirazlar, iş sözleşmesinin bitiminden itibaren en geç altı ay içinde yazılı olarak ileri sürülebilir.

Tarafların patent başvurusu ile ilgili hak ve yükümlülükleri

MADDE 118- (1) Çalışan, patent alınabilmesi için gerekli bilgileri işverene vermek ve gerekli yardımı yapmakla yükümlüdür. İşveren de hizmet buluşuna patent verilmesi için yaptığı başvuru ve eklerinin suretlerini çalışana vermek ve çalışanın talebi üzerine başvuru işlemleri sırasındaki gelişmeleri ona bildirmekle yükümlüdür.

(2) İşveren, çalışanın hizmet buluşu sebebiyle talep ettiği bedeli ödemededen önce, patent başvurusundan veya patent hakkından vazgeçmek isterse durumu çalışana bildirmekle yükümlüdür. Çalışanın talebi üzerine işveren, masrafları çalışana ait olmak üzere patent hakkını veya patent alınması için gerekli olan belgeleri çalışana devretmek zorundadır. Çalışan, bu konuda kendisine yapılan bildirimle, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde cevap vermezse, işveren patent başvurusu veya patentin sağladığı haklardan vazgeçebilir.

(3) İşveren, ikinci fıkrada belirtilen bildirimle birlikte hizmet buluşundan inhisari olmayan yararlanma hakkını, makul bir bedel karşılığında saklı tutabilir.

(4) Çalışan buluşundan doğan hak ve yükümlülükler, iş sözleşmesinin sona ermiş olmasından etkilenmez.

Serbest buluş, bildirim yükümlülüğü ve teklifte bulunma yükümlülüğü

MADDE 119- (1) Çalışan, iş sözleşmesi ilişkisi içindeyken serbest bir buluş yaptığı takdirde, durumu geciktirmeden işverene bildirmekle yükümlüdür. Bildirimde, buluş ve gerekiyorsa buluşun gerçekleştirilme şekli hakkında bilgi vermek suretiyle, buluşun gerçek bir serbest buluş sayılıp sayılmayacağı konusunda işverenin bir kanaate varabilmesi sağlanır.

(2) İşveren, buluşun serbest bir buluş olmadığına ilişkin itirazını, kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı bir bildirimle ileri sürebilir.

(3) Serbest buluşun işverenin faaliyet alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı açıkça, çalışanın bildirim yükümlülüğü yoktur.

(4) Serbest buluş, işletmenin faaliyet alanına girmekteyse veya işletme söz konusu buluşun ilgili olduğu alanda faaliyette bulunmak için ciddi hazırlıklar içindeyse; çalışan, serbest buluşunu iş ilişkisini sürdürmekte olduğu sırada başka bir şekilde değerlendirmeye başlamadan önce, tam hak tanımaksızın uygun şartlar altında buluşundan yararlanma imkânı vermek için işverene teklifte bulunmakla yükümlüdür. İşveren, teklifin kendisine ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde cevap vermezse, bu konudaki öncelik hakkını kaybeder. İşveren, kendisine yapılan teklifi kabul eder, ancak öngörülmuş şartları uygun bulmazsa, şartlar tarafların talebi üzerine mahkeme tarafından tespit edilir.

Çalışanın önalım hakkı

MADDE 120- (1) İşverenin iflas etmesi ve iflas idaresinin de buluşu işletmeden ayrı olarak devretmek istemesi hâlinde çalışanın, yapmış olduğu ve işverenin de tam hak talebinde bulunduğu buluşa ilişkin olarak önalım hakkı vardır.

(2) Çalışan buluşundan doğan bedel alacağı, imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi bu nitelikteki birden çok bedel alacağını, alacaklılar arasında alacakları oranında dağıtır. Çalışan, bedel alacağı yerine buluşunun serbest buluşa dönüşmesini talep edebilir.

Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar

MADDE 121- (1) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumları ile Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına bağlı yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar için, özel kanun hükümleri ve bu madde kapsamındaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, çalışanların buluşlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş gerçekleştiğinde buluşu yapan, buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Patent başvurusu yapılmışsa yükseköğretim kurumuna başvuru yapıldığına dair bildirim yapılır.

(3) Yükseköğretim kurumu, buluş üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(4) Yükseköğretim kurumunun hak sahipliği talebine karşı buluşu yapan, buluşunun serbest buluş olduğunu ileri sürerek itiraz edebilir. Yapılan itiraz, yükseköğretim kurumu tarafından yazılı gerekçeler de belirtilerek karara bağlanır. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(5) Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar hakkında 115 inci, 116 ncı, 118 inci maddeler ile 119 uncu maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

(6) Yükseköğretim kurumu başvurudan veya patent hakkından vazgeçmek isterse veya buluş, patent başvurusu yapıldıktan sonra serbest buluş niteliği kazanırsa, yükseköğretim kurumu öncelikle buluşu yapana başvuru veya patent hakkını devralmasını teklif eder. Buluşu yapanın teklifi kabul etmesi durumunda haklar devredilir. Bu durumda yükseköğretim kurumu, buluşu yapana patent alınması ve korunması için gerekli olan belgeleri verir. Yükseköğretim kurumu, başvuru veya patent hakkını buluşu yapana devretmesi durumunda inhisari nitelikte olmayan kullanım hakkını uygun bir bedel karşılığında saklı tutabilir. Buluşu yapanın teklifi kabul etmemesi durumunda patent başvurusu veya patent üzerindeki tasarruf yetkisi yükseköğretim kurumuna ait olur.

(7) Yükseköğretim kurumu, kusuru nedeniyle başvuru işlemlerinin veya patent hakkının sona ermesine sebep olursa buluşu yapanın uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

(8) Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve buluşu yapan arasındaki paylaşımı, buluşu yapana gelirin en az üçte biri verilecek şekilde belirlenir. Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu hissesi ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine özgelir olarak kaydedilir ve başta bilimsel araştırmalar olmak üzere yükseköğretim kurumunun ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılır.

(9) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğer kamu kurumları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sözleşme hükümleri esas alınır.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kamu destekli projelerde ortaya çıkan buluşlar

MADDE 122- (1) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların, destek sağlayan kamu kurumuna yönetmeliğe uygun olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurumuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmezse veya hak sahipliğine ilişkin tercihini yazılı olarak yapmazsa destek sağlayan kamu kurumu veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir. Proje desteğinden faydalanan kişi, hak sahipliğine ilişkin süreç tamamlanana kadar, buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte açıklamalarda bulunamaz.

(2) Proje desteğinden faydalanan kişi, buluşa ilişkin olarak hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, buluş için patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Başvuruda destek sağlayan kamu kurum veya kuruluşu belirtilir.

(3) Kamu kurum veya kuruluşunun, proje desteğinden faydalanan kişiden patent konusu buluşun kullanımına veya kullanım için giriştiği çabalarına ilişkin düzenli aralıklarla bilgi isteme hakkı vardır. Kamu kurum veya kuruluşu tarafından istenen ticari ve finansal mahiyetteki bu bilgiler gizli tutulur. Buluşun kullanımından elde edilen gelirin paylaşımı sözleşme ile belirlenir.

(4) Proje desteğinden faydalanan kişinin buluş üzerinde hak sahipliği talep etmesi hâlinde kamu kurum veya kuruluşu, buluşun kendi ihtiyaçları için kullanımına ilişkin bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur. Bu haktan feragat, sözleşmede belirtilmesi şartıyla mümkündür. Aşağıda sayılan durumlarda kamu kurum veya kuruluşu, patent konusu buluşu kullanma veya kullanılması için makul şartlarda üçüncü kişilere lisans verilmesini isteme hakkına sahip olur:

a) Proje desteğinden faydalanan kişinin 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşu kullanmaması veya kullanım için girişimde bulunmaması.

b) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu sağlığı veya millî güvenlik nedenleriyle ortaya çıkan ihtiyacı karşılayamaması,

c) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu kurum veya kuruluşunun ihtiyacını karşılayamaması.

(5) Dördüncü fıkra kapsamındaki lisans uygulaması zorunlu lisansa ilişkin hükümlerin uygulanmasını etkilemez.

(6) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında kurulan Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde veya 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında kurulan teknoloji geliştirme bölgelerinde, kamu kurum ve kuruluşları desteğiyle bir sözleşme çerçevesinde yürütülmeyen çalışmalarda veya proje bazlı olmayan kamu desteklerinde ortaya çıkan buluşlar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

ALTINCI KISIM

Ek ve Gizli Patent

Ek patent

MADDE 123- (1) Patent başvurusu sahibi, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve 91 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için işlemleri devam eden asıl patent başvurusuna ek patent başvurusunda bulunabilir.

(2) Ek patent başvurusu, asıl patent başvurusuna belge verilmesi kararının yayımına kadar yapılabilir. Ek patent başvurusunun başvuru tarihi, 90 ıncı madde uyarınca ek patent başvurusunun Kuruma verildiği tarihtir.

(3) Ek patent başvurusunun araştırma raporu, asıl patent başvurusunun araştırma raporu ile birlikte ya da daha sonra düzenlenir. Ek patent başvurusu için 83 üncü maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen buluş basamağının değerlendirilmesinde, asıl patent başvurusu tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınmaz.

(4) Asıl patent başvurusuna patent verilmesi kararından önce, ek patent başvurusu için patent verilemez.

(5) Ek patentin süresi, ek patentin başvuru tarihinden itibaren başlar ve asıl patentin süresinin bitimine kadardır.

(6) Ek patent başvuruları ve ek patent için yıllık ücret ödenmez.

(7) Ek patent başvurusu, başvuru işlemleri sırasında başvuru sahibinin talebi üzerine her zaman bağımsız bir patent başvurusuna dönüştürülebilir. Kurum tarafından ek patent başvurusunun asıl patent başvurusuyla gerekli bağının olmadığı tespit edilmesi durumunda bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ek patent başvurusu bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(8) Asıl patentin hükümsüz kılınması veya asıl patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi ya da yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle asıl patent hakkının sona ermesi durumunda ek patent, bağımsız patente dönüştürülür.

(9) Patent hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak 99 uncu madde uyarınca verilen hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

(10) Asıl patent başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması ya da reddedilmesi veya yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle geçersiz sayılması durumunda ek patent başvurusu, bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(11) Asıl patent başvurusuna birden fazla ek patent başvurusu yapılmışsa, ilk yapılan ek patent başvurusu ya da ek patent yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralara göre bağımsız patente ya da bağımsız patent başvurusuna dönüştürülebilir. Diğer ek patent başvuruları, dönüşen bağımsız patent veya başvurusunun ekleri sayılır.

(12) Ek patent başvurusu veya ek patent, bağımsız bir patent başvurusuna veya bağımsız bir patente dönüşmesi hâlinde dönüştürme tarihinden itibaren yıllık ücret ödemelerine tabi olup, koruma süresi de beşinci fıkrada belirtilen süredir.

(13) Aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, bu Kanunun patente ilişkin hükümleri, ek patent hakkında da uygulanır.

(14) Faydalı model başvurusu için ek başvuru yapılamaz.

Gizli patent

MADDE 124- (1) Kurum, başvuru konusu buluşun millî güvenlik açısından önem taşıdığı kanısına varırsa başvurusunun bir suretini görüş almak üzere Millî Savunma Bakanlığına iletir ve durumu başvuru sahibine bildirir.

(2) Millî Savunma Bakanlığı, başvuru işlemlerinin gizli yürütülmesine karar verirse bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde kararını Kuruma bildirir. Gizlilik kararı verilmemesi veya söz konusu süre içinde Kuruma bildirimde bulunulmaması hâlinde Kurum, başvuru ile ilgili işlemleri başlatır.

(3) Patent başvurusunun gizliliğe tabi olması hâlinde Kurum, durumu başvuru sahibine bildirir ve başvuru ile ilgili başka bir işlem yapmadan başvuruyu gizli patent başvurusu olarak sicile kaydeder.

(4) Patent başvurusu sahibi, gizli patent başvuru konusu buluşu, yetkisi olmayan kişilere açıklayamaz.

(5) Patent başvurusu sahibinin talebi üzerine, patent başvuru konusu buluşun kısmen veya tamamen kullanılmasına, Millî Savunma Bakanlığınca izin verilebilir.

(6) Patent başvurusu sahibi, patent başvurusunun gizli tutulduğu süre için, Devletten tazminat isteyebilir. Ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşma sağlanamazsa tazminat miktarı mahkeme tarafından belirlenir. Tazminat, buluşun önemi ve patent başvurusu sahibinin onu serbestçe kullanabilmesi hâlinde elde edeceği muhtemel gelirin miktarı göz önünde tutularak hesaplanır. Patent başvurusu sahibinin kusuruyla gizli patent başvuru konusu olan buluş açıklanmışsa tazminat isteme hakkı ortadan kalkar.

(7) Gizli patent başvuruları için gizli kaldığı süre boyunca, Kuruma yıllık ücret ödenmez.

(8) Kurum, Millî Savunma Bakanlığının talebi üzerine, patent başvurusu için öngörölmüş gizliliği kaldırabilir. Gizliliği kaldırılmış bir patent başvurusu, gizliliği kaldırıldığı tarihten itibaren patent başvurusu olarak işlem görür.

(9) Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş millî güvenlik açısından önem taşıyorsa söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusunda bulunulamaz. Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş için Kuruma yapılan bir patent başvurusu birinci ila sekizinci fıkra hükümlerine tabiyse Millî Savunma Bakanlığının izni olmadan, söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusu yapılamaz.

(10) Buluşu yapanın yerleşim yeri Türkiye’deyse aksi ispat edilinceye kadar, buluşun Türkiye’de yapılmış olduğu kabul edilir.

YEDİNCİ KISIM

Lisans

BİRİNCİ BÖLÜM

Sözleşmeye Dayalı Lisans

Sözleşmeye dayalı lisans

MADDE 125- (1) Patent başvurusu veya patent, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde lisans veren patent konusu buluşu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı buluşa ilişkin başka lisanslar da verebilir. İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de patent konusu buluşu kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa sözleşmeye dayalı olarak lisans alan kişi, patentin koruma süresi boyunca patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde patent sahibi, patentten doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 126- (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa patent başvurusunu veya patenti devreden veya lisansını veren, devralan veya lisans alana patent konusu buluşun normal bir kullanımı için zorunlu olan teknik bilgileri vermekle yükümlüdür.

(2) Devralan veya lisans alan kişi, kendisine verilen gizli bilgilerin açıklanmasını önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Hakkın devrinden ve lisans vermeden doğan sorumluluk

MADDE 127- (1) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları devreden veya lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Patent başvurusunun geri alınması veya başvurunun reddedilmesi ya da patent hakkının hükümsüzlüğüne mahkemece karar verilmiş olması hâllerinde, tarafların hakkı devreden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşme ile öngörmemiş olmaları hâlinde, 139 uncu madde hükümleri uygulanır.

(3) Devreden veya lisans verenin kötüniyetle hareket etmesi hâlinde bu kişiler, fiillerinden her zaman sorumludur. Devreden veya lisans veren, üzerinde tasarruf edilen patent başvurusu veya patente konu olan buluşun, patentle korunabilirliği konusunda Türkçe veya yabancı dildeki rapor ve kararları veya bu konuda bildiklerini karşı tarafa bildirmemiş ve bunlara ilişkin beyanları içeren belgelere sözleşmede yer vermemişse kötüniyetin varlığı kabul edilir.

(4) Bu madde hükümlerinden doğan tazminatı talep süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar.

Lisans verme teklifi

MADDE 128- (1) Patent başvurusu veya patent sahibi, Kuruma yapacağı yazılı taleple, patent konusu buluşu kullanmak isteyen herkese lisans vereceğini bildirebilir. Lisans verme teklifi Bültende yayımlanır.

(2) Sicilde kayıtlı inhisari lisans varsa patent başvurusu veya patent sahibi başkalarına lisans verme teklifinde bulunamaz.

(3) Patent başvurusu veya patent sahibi, lisans verme teklifini her zaman geri alabilir. Teklifin geri alınması Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Zorunlu Lisans

Zorunlu lisans

MADDE 129- (1) Zorunlu lisans, aşağıda belirtilen şartlardan en az birinin bulunması hâlinde verilebilir:

- a) 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşun kullanılmaması.
- b) 131 inci maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması.
- c) 132 nci maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması.

ç) 30/4/2013 tarihli ve 6471 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını Değiştiren Protokolde belirtilen şartların sağlanması hâlinde başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları sebebiyle eczacılık ürünlerinin ihracatının söz konusu olması.

d) İslahçının, önceki bir patente tecavüz etmeden yeni bir bitki çeşidi geliştirememesi.

e) Patent sahibinin, patent kullanılırken rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı faaliyetlerde bulunması.

(2) Birinci fıkranın (a), (b) ve (ç) bentleri kapsamında verilecek zorunlu lisans mahkemedен; (e) bendi kapsamında verilecek zorunlu lisans Rekabet Kurumundan talep edilir. Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca yapılan zorunlu lisans taleplerinde acil durumlar ve birinci fıkranın (e) bendi hariç olmak üzere, zorunlu lisans talep edenin, patent sahibinden makul ticari şartlar altında sözleşmeye dayalı lisans istemesine rağmen makul bir süre içinde alamadığına dair kanıt talebe eklenir. Mahkeme, zorunlu lisans talebinin bir sureti ile ekli belgelerin birer suretini patent sahibine gecikmeksizin gönderir. Patent sahibine, bunlara karşı delilleriyle birlikte görüşlerini sunması için bildirim tarihinden itibaren bir ay süre verilir.

(3) Mahkeme, varsa patent sahibinin görüşlerini zorunlu lisans talep edene tebliğ eder ve bir ay içinde talebin reddine veya zorunlu lisansın verilmesine karar verir. Bu süre uzatılamaz. Patent sahibi, zorunlu lisans talebine itiraz etmemişse, mahkeme gecikmeksizin zorunlu lisansa karar verir.

(4) Zorunlu lisansın verildiği kararda; lisansın kapsamı, bedeli, süresi, lisans alan tarafından gösterilen teminat, kullanıma başlama zamanı ile patentin ciddi ve etkin kullanımını sağlayan önlemler belirtilir.

(5) Mahkeme kararına karşı kanun yollarına başvurulduğunda, patent sahibi tarafından zorunlu lisans uygulamasının durdurulması için sunulan deliller mahkemece yeterli görülürse, buluşun kullanımı, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenir.

(6) Patent sahibinin, önceki bir bitki çeşidine ait ıslahçı hakkına tecavüz etmeden patent hakkını kullanamaması durumu zorunlu lisansa konu olabilir. Bu durumda, 5042 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(7) Birinci fıkranın (d) bendine göre lisans verilmesi durumunda patent sahibi, korunan bitki çeşidinin kullanımı için kendisine; altıncı fıkraya göre lisans verilmesi durumunda da yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibi, korunan buluşun kullanımı için kendisine makul şartlarda karşılıklı lisans verilmesini talep edebilir.

(8) Birinci fıkranın (d) bendi ile altıncı fıkrada belirtilen lisanslar için talep sahibi;

a) Patent sahibine veya yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibine sözleşmeye dayalı bir lisans elde etmek için başvurduğunu ancak sonuç alamadığını,

b) Korunan bitki çeşidiyle veya patentle korunan buluşla kıyaslandığında, sonraki buluşun veya bitki çeşidinin, büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini,

ispat ederek zorunlu lisans verilmesini mahkemeden talep edebilir.

(9) Birinci fıkranın (ç) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla zorunlu lisans, esas olarak yurtiçi pazara arz için verilir.

Kullanılmama durumunda zorunlu lisans

MADDE 130- (1) Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, patentle korunan buluşu kullanmak zorundadır. Kullanımın değerlendirilmesinde pazar şartları ve patent sahibinin kontrolü ve iradesi dışındaki şartlar göz önünde tutulur.

(2) Patent verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren üç yıllık veya patent başvurusu tarihinden itibaren dört yıllık sürelerden hangisi daha geç sona eriyorsa, o sürenin bitiminden itibaren ilgili herkes zorunlu lisans talebinin yapıldığı tarihte, patent konusu buluşun kullanılmaya başlanmamış olduğu veya kullanım için ciddi ve gerçek girişimlerde bulunulmadığı ya da kullanımın ulusal pazar ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmadığı gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Söz konusu durum, haklı bir neden olmaksızın, buluşun kullanımına aralıksız olarak üç yıldan fazla ara verildiği hâllerde de uygulanır.

Patent konularının bağımlılığı hâlinde zorunlu lisans

MADDE 131- (1) Patent konusu buluşun, önceki patentin sağladığı haklara tecavüz edilmeksizin kullanılmasının mümkün olmaması hâlinde, patent konuları arasında bağımlılık söz konusu olacağından, sonraki tarihli patentin sahibi önceki tarihli patent konusu buluşu, sahibinin izni olmaksızın kullanamaz.

(2) Patent konuları arasında bağımlılık olması hâlinde, sonraki tarihli patentin sahibi, patent konusu buluşunu kullanmak için, buluşunun önceki tarihli patent konusu buluşa göre büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme göstermesi şartıyla zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Sonraki tarihli patentin sahibine zorunlu lisans verilmişse, önceki tarihli patentin sahibi de sonraki tarihli patent konusu buluşu kullanmak için kendisine zorunlu lisans verilmesini talep edebilir.

(3) Bağımlılığı olan patentlerden birinin hükümsüzlüğü veya patent hakkının sona ermesi hâlinde, zorunlu lisans kararı da ortadan kalkar.

Kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans

MADDE 132- (1) Kamu sağlığı veya millî güvenlik nedenleriyle patent konusu buluşun kullanılmaya başlanması, kullanımın artırılması, genel olarak yaygınlaştırılması, yararlı bir kullanım için ıslah edilmesinin büyük önem taşıması veya patent konusu buluşun kullanılmamasının ya da nitelik veya nicelik bakımından yetersiz kullanılmasının ülkenin ekonomik veya teknolojik gelişimi bakımından ciddi zararlara sebep olacağı hâllerde, Cumhurbaşkanınca;²

a) Kamu yararı bulunduğu gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesine,

b) Buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımını patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilecekse buluşun şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılmasında kamu yararı bulunduğuna,

karar verilir.

(2) Patent başvurusu veya patent konusu buluşun kullanımının kamu sağlığı veya millî güvenlik bakımından önemli olması hâlinde, Millî Savunma Bakanlığı veya Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak ilgili bakanlık tarafından teklifte bulunulur.

(3) Kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Millî güvenlik bakımından önemli olduğu gerekçesi ile verilen zorunlu lisans kararı, buluşun bir veya birkaç işletme tarafından kullanılması ile sınırlandırılabilir.

Zorunlu lisansın hukuki niteliği ve güven ilişkisi

MADDE 133- (1) Zorunlu lisans, inhisari değildir ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Zorunlu lisans süre, bedel ve kullanım alanı göz önüne alınarak belirli şartlar altında verilir. Mahkeme bedeli belirlerken patentin ekonomik değerini göz önüne alır. 129 uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca verilecek zorunlu lisanslarda bedel belirlenirken, ticari olmayan ve insani amaçlar göz önüne alınarak bu tür kullanımın ithalatçı ülke açısından ekonomik değeri dikkate alınır.

(2) Zorunlu lisans verilmesi hâlinde, lisans alanın alt lisans verme ve patent konusunu ithal etme hakkı yoktur. Ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisansta lisans alan, kamu yararı gereği açıkça ithale yetkili kılınmışsa patent konusu ithal edilebilir. Bu ithal izni, ihtiyaçla sınırlı olarak ve geçici bir süre için verilir.

(3) Zorunlu lisans sebebiyle, patent sahibi ve lisans alan arasında doğan güven ilişkisi, patent sahibi tarafından ihlal edilirse lisans alan, ihlalin buluşun değerlendirilmesindeki etkisine göre, patent sahibinin isteyebileceği lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilir.

---

² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 209 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan "ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Ek patentte zorunlu lisans kapsamı

MADDE 134- (1) Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsar. Zorunlu lisansın verilmesinden sonra yeni ek patentler verilmişse ve bunlar lisans konusu patentle aynı kullanım amacına hizmet etmekte ise lisans alan, mahkemeden eklerin de zorunlu lisans kapsamına dâhil edilmesi talebinde bulunabilir. Taraflar ek patentler nedeniyle genişletilen lisansın bedeli ve diğer şartları konusunda anlaşamazlarsa bunlar mahkeme tarafından belirlenir.

Zorunlu lisansın devri

MADDE 135- (1) Zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için işletme ile birlikte veya işletmenin lisansın değerlendirildiği kısmı ile birlikte devredilmesi gerekir. Zorunlu lisansın, patent konularının bağımlılığı gerekçesiyle verilmesi hâlindeyse lisans, bağımlı patentle birlikte devredilir.

Şartlarda değişiklik talebi ve zorunlu lisansın iptali

MADDE 136- (1) Lisans alan veya patent sahibi, zorunlu lisans verilmesinden sonra, zorunlu lisansa göre daha uygun şartlarda sözleşmeye dayalı lisans vermiş olması gibi sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan olaylara dayanarak mahkemeden zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebilir.

(2) Lisans alan, zorunlu lisansın doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal ettiği veya sürekli olarak yerine getirmediği takdirde mahkeme, patent sahibinin talebi üzerine, patent sahibinin tazminat hakları saklı kalmak kaydıyla lisansı iptal edebilir.

(3) Zorunlu lisansın verilmesine neden olan şartların sona ermesi ve tekrarlanma olasılığının ortadan kalkması hâlinde, talep üzerine mahkeme zorunlu lisansı iptal eder.

Sözleşmeye dayalı lisans hükümlerinin uygulanabilirliği

MADDE 137- (1) 129 ila 136 ncı maddelerdeki hükümlere aykırı olmamak üzere, 125 inci ve 126 ncı maddelerde belirtilen sözleşmeye dayalı lisans ile ilgili hükümler zorunlu lisansa da uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM

Hakkın Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Hükümsüzlük

Hükümsüzlük hâlleri

MADDE 138- (1) Kurumun nihai kararından sonra;

a) Patent konusu, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa,

b) Buluş, 92 nci maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca yeteri kadar açıklanmamışsa,

c) Patent konusu, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa,

ç) Patent sahibinin, 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa,

d) Patentin sağladığı korumanın kapsamı aşılmışsa,

patentin hükümsüz kılınmasına ilgili mahkeme tarafından karar verilir.

(2) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkraları uyarınca yapılan yayımdan önce birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca yapılan hükümsüzlük talebine ilişkin olarak karar veremez.

(3) Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir.

(4) Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkinse sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemler iptal edilerek kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu iptal edilmeyen istem veya istemler, 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyorsa patent bu kısım için geçerli kalır. Bağımsız istemin hükümsüz kılınması hâlinde, bağımsız isteme bağımlı olan her bir bağımlı istem ayrı ayrı 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyamıyorsa söz konusu bağımsız isteme bağımlı olan istemler de mahkeme tarafından hükümsüz kılınır.

(5) Patentin hükümsüzlüğü davası, patentin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, sicile patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilir. Patent üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

(6) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları patentin hükümsüzlüğünü isteyebilir. Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı nedeniyle patentin hükümsüzlüğü, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından istenebilir.

(7) Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak, hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

Patentin hükümsüzlüğünün etkisi

MADDE 139- (1) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde, kararın sonuçları geçmişe dönük olarak etkili olur ve patent veya patent başvurusuna bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Patent sahibinin ağır ihmal veya kötüniyetli olarak hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, patentin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Kuruma resen bildirir. Kesinleşmiş karar ile hükümsüz kılınan patent, Kurum tarafından sicilden terkin edilir ve durum Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Diğer Sona Erme Hâlleri ve Sonuçları

Sona erme ve sonuçları

MADDE 140- (1) Patent hakkı;

a) Koruma süresinin dolması,

b) Patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi,

c) Yıllık ücretlerin 101 inci maddede öngörülen sürelerde ödenmemesi, sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

(2) Kurum, patent hakkının sona erdiğini Bültende yayımlar. Hakkı sona eren patentin konusu, sona erme nedeninin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren kamuya ait olur.

(3) Patent sahibi, patentin tamamından veya bir ya da birden çok patent isteminden vazgeçebilir. Patentten kısmen vazgeçilirse istem veya istemlerin ayrı bir patentin konusunu teşkil etmesi ve vazgeçmenin patentin kapsamının genişletilmesine ilişkin olmaması şartıyla vazgeçilmeyen istem veya istemler itibarıyla patent geçerli kalır.

(4) Vazgeçmenin yazılı olarak Kuruma bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(5) Sicile kayıtlı hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

(6) Patent üzerinde, üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

(7) Patent hakkından vazgeçildiği Bültende yayımlanır.

DOKUZUNCU KISIM

Patent Hakkına Tecavüz

Patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 141- (1) Aşağıdaki fiiller, patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılır:

a) Patent veya faydalı model sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek.

b) Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği ya da bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla üretilen buluş konusu ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

c) Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu usulü kullanmak veya bu usulün izinsiz olarak kullanıldığını bildiği ya da bilmesi gerektiği hâlde buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünlerle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Patent veya faydalı model hakkını gasp etmek.

d) Patent veya faydalı model sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) Patent konusunun, bir ürün veya maddenin elde edilmesine ilişkin bir usul olması hâlinde mahkeme, aynı ürün veya maddeyi elde etme usulünün patent konusu usulden farklı olduğunu ispat etmesini davalıdan isteyebilir. Patent konusu usulle elde edilen ürün veya maddenin yeni olması hâlinde, patent sahibinin izni olmadan üretilen aynı her ürün veya maddenin, patent konusu usulle elde edilmiş olduğu kabul edilir. Aksini iddia eden kişi bunu ispat etmekle yükümlüdür. Bu durumda, davalının üretim ve işletme sırlarının korunmasındaki haklı menfaati göz önünde tutulur.

(3) Patent başvurusunun veya faydalı model başvurusunun 97 nci maddeye göre yayımlandığı tarihten itibaren, patent başvurusu veya faydalı model başvurusu sahibi, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı dava açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa, yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(4) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkrası ile 143 üncü maddenin onuncu veya onikinci fıkrası uyarınca yapılan yayımdan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

ONUNCU KISIM

Faydalı Model

Faydalı model ile korunabilir buluşlar ve istisnaları

MADDE 142- (1) 83 üncü maddenin birinci fıkrası hükmüne göre yeni olan ve 83 üncü maddenin altıncı fıkrası kapsamında sanayiye uygulanabilen buluşlar, faydalı model verilerek korunur.

(2) Faydalı modelin yenilik değerlendirmesinde, buluş konusuna katkı sağlamayan teknik özellikler dikkate alınmaz.

(3) 82 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına ek olarak;

a) Kimyasal ve biyolojik maddelere veya kimyasal ve biyolojik usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

b) Eczacılıkla ilgili maddelere veya eczacılıkla ilgili usullere ya da bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar,

c) Biyoteknolojik buluşlar,

ç) Usuller veya bu usuller sonucu elde edilen ürünlere ilişkin buluşlar, faydalı model ile korunmaz.

Şekli inceleme, araştırma talebi, itiraz ve faydalı modelin verilmesi

MADDE 143- (1) 90 ıncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen unsurlardan herhangi birinin eksik olması hâlinde faydalı model başvurusu işleme alınmaz.

(2) İşleme alınan başvuruda 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurlardan en az birinin eksik olması veya aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince unsurların yabancı dilde verilmesi hâlinde, bildirim gereksiz başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde eksiklikler giderilir veya Türkçe çeviriler verilir. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Kurum, 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurları tam olan veya ikinci fıkraya uygun olarak unsurları tamamlanan başvuruyu, 90 ıncı maddenin beşinci fıkrası ile yönetmelikle belirlenen diğer şekli şartlara uygunluk bakımından inceler.

(4) Başvurunun şekli şartlara uygun olmadığı anlaşılırsa başvuru sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin bu süre içinde giderilmemesi hâlinde başvuru reddedilir.

(5) Başvuru sahibi başvuruyla birlikte veya herhangi bir bildirim gereksiz başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından bir eksikliğinin olmadığı veya eksikliklerin süresi içinde giderildiğinin bildirildiği tarihten itibaren iki ay içinde ücretini ödeyerek ve yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak araştırma talebinde bulunur. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(6) Başvuru sahibinin, beşinci fıkraya veya 104 üncü maddenin birinci fıkrasına uygun olarak araştırma talebinde bulunması hâlinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(7) Başvuru konusunun 142 nci maddenin üçüncü fıkrası kapsamına girdiği sonucuna varılırsa veya tarifnamenin ya da tüm istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini engelliyorsa araştırma raporu düzenlenmez ve başvuru sahibinden bu konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde sunması istenir. Bu süre içinde itirazda bulunulmaması veya itirazın ya da yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru reddedilir. İtirazın ve varsa yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(8) Araştırma raporunun yayımlanmasından itibaren üç ay içinde ilgili belgeleri de eklemek suretiyle araştırma raporunun içeriğine başvuru sahibi itiraz edebilir, üçüncü kişiler görüş bildirebilir.

(9) Başvuru sahibi tarafından itiraz edilmemesi veya üçüncü kişiler tarafından görüş bildirilmemesi durumunda sadece araştırma raporu, itiraz edilmesi veya görüş bildirilmesi durumundaysa araştırma raporu ve itirazlar veya görüşler değerlendirilir.

(10) Kurum yaptığı değerlendirme sonucunda faydalı model verilmesine karar verirse bu karar başvuru sahibine bildirilir, karar ve faydalı model Bültende yayımlanır. Yapılan değerlendirme sonucunda faydalı modelin verilebilmesi için değişiklik yapılmasının gerekli olduğu durumda bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde değişikliklerin yapılması istenir.

Yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde faydalı model verilmesine karar verilir, bu durum başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve faydalı model Bültende yayımlanır. Değişikliklerin yapılmaması veya yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru geri çekilmiş sayılır, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Faydalı modelin verilmesine ilişkin yayımdan sonra talep edilmesi ve belge düzenleme ücretinin ödenmesi hâlinde, düzenlenen belge faydalı model sahibine verilir.

(11) Faydalı model verilmesinden sonra 99 uncu maddede belirlenen itiraz usulü işletilemez, sadece mahkemeden hükümsüzlük talep edilebilir.

(12) Kurum yaptığı değerlendirme sonucunda başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığına karar verirse başvuru reddedilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Bu karara karşı, 100 üncü maddeye göre itiraz edilebilir.

(13) Faydalı modelin verilmiş olması, geçerliliği ve yararlılığı konusunda Kurum tarafından garanti verildiği şekilde yorumlanamaz, Kurumun sorumluluğunu da doğurmaz.

(14) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Faydalı modelin hükümsüzlüğü

MADDE 144- (1) Aşağıdaki hâllerde faydalı modelin hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a) Faydalı model konusu, 142 nci maddede belirtilen şartları taşııyorsa.

b) Buluş 92 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca yeterince açıklanmamışsa.

c) Faydalı model konusu, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa veya faydalı modelin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa.

ç) Faydalı model sahibinin, 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa.

(2) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları faydalı modelin hükümsüzlüğünü isteyebilir. Faydalı model sahibinin 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip olmadığı nedeniyle faydalı modelin hükümsüzlüğü, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından istenebilir.

(3) Faydalı modelin hükümsüzlüğü davası, faydalı modelin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, sicile faydalı model sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilir. Sicilde hak sahibi olarak görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için bu kişilere ayrıca tebligat yapılır.

(4) Faydalı model sahibinin, 109 uncu maddeye göre faydalı model isteme hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir. Bu durumda, 110 uncu madde hükümleri uygulanır.

(5) Hükümsüzlük nedenleri faydalı modelin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen istem veya istemlerin iptali suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez.

(6) Kısmi hükümsüzlük sonucu, faydalı modelin iptal edilmeyen istem veya istemleri 142 nci madde hükümlerine uygun olması hâlinde faydalı model, bu istem veya istemler için geçerli kalır.

Patentler ile ilgili hükümlerin uygulanabilirliği ve çifte koruma

MADDE 145- (1) Faydalı modele ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı ve faydalı modelin özelliği ile çelişmediği takdirde bu Kanunda patentler için öngörülen hükümler, faydalı modeller hakkında da uygulanır.

(2) Aynı kişiye veya halefine, aynı buluş konusunda, aynı koruma kapsamıyla, birbirinden bağımsız olarak birden fazla patent veya faydalı model ya da bu belgelerin her ikisi verilmez.

BEŞİNCİ KİTAP

Ortak ve Diğer Hükümler

BİRİNCİ KISIM

Ortak Hükümler

Süreler ve bildirimler

MADDE 146- (1) Sınai mülkiyet hakkına ilişkin, itirazlar da dâhil olmak üzere Kurum nezdinde yapılacak tüm işlemlerde uyulması gereken süre, bu Kanun veya ilgili yönetmelikte belirlenmemişse bildirim tarihinden itibaren iki aydır. Bu sürelere uyulmaması hâlinde talep yapılmamış sayılır.

Ortak temsilci

MADDE 147- (1) Sınai mülkiyet hakkının birden çok kişiye ait olması hâlinde, geri çekme ve vazgeçme talebi hariç olmak üzere, marka veya patent vekili atanmadığı durumlarda Kurum nezdindeki tüm işlemler hak sahiplerince ortak temsilci olarak atanan hak sahibi tarafından yürütülür. Hak sahipleri tarafından ortak temsilci atanmaması durumunda, başvuru formunda adı geçen ilk hak sahibinin, ortak temsilci olduğu kabul edilir.

(2) Ortak temsilcinin yerleşim yerinin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde olmaması durumunda, işlemler marka veya patent vekili vasıtasıyla yapılır.

(3) Ortak markalara ilişkin hükümler saklıdır.

Hukuki işlemler

MADDE 148- (1) Sınai mülkiyet hakkı devredilebilir, miras yolu ile intikal edebilir, lisans konusu olabilir, rehin verilebilir, teminat olarak gösterilebilir, haczedilebilir veya diğer hukuki işlemlere konu olabilir. Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı hakkı; lisans, devir, intikal, haciz ve benzeri hukuki işlemlere konu olamaz ve teminat olarak gösterilemez.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hukuki işlemler işletmeden bağımsız olarak gerçekleştirilebilir.

(3) Sınai mülkiyet hakkının birden fazla sahibi olması durumunda sahiplerden birinin kendisine düşen payı tamamen veya kısmen üçüncü kişiye satması hâlinde, diğer paydaşların önalım hakkı vardır. Yapılan satış, alıcı veya satıcı tarafından diğer paydaşlara bildirilir. Önalım hakkı, satışın hak sahibine bildirildiği tarihin üzerinden üç ay ve her hâlde satışın üzerinden iki yıl geçmekle düşer. Tarafların anlaşamaması hâlinde, önalım hakkı alıcıya karşı dava açılarak kullanılır. Önalım hakkı sahibi, adına payın devrine karar verilmeden önce, satış bedelini, mahkeme tarafından belirlenen süre içinde mahkemenin belirleyeceği yere nakden yatırmakla yükümlüdür. Cebri artırımla satışlarda önalım hakkı kullanılamaz.

(4) Hukuki işlemler, yazılı şekle tabidir. Devir sözleşmelerinin geçerliliği, ancak noter tarafından onaylanmış şekilde yapılmış olmalarına bağlıdır.

(5) Hukuki işlemler taraflardan birinin talebi, ücretin ödenmesi ve yönetmelikle belirlenen diğer şartların yerine getirilmesi hâlinde sicile kaydedilir ve Bültende yayımlanır. 115 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere, sicile kaydedilmeyen hukuki işlemlerden doğan haklar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(6) Marka, tescil edildiği mal veya hizmetlerin tümü veya bir kısmı için devredilebilir.

(7) Garanti markasının veya ortak markanın devri ya da ortak marka için lisans verilmesi, sicile kayıt hâlinde geçerlidir.

(8) Bu maddede yer alan hükümler, sınai mülkiyet hakkı başvurularında da uygulanır.

Sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayan hak sahibinin ileri sürebileceği talepler

MADDE 149- (1) Sınai mülkiyet hakkı tecavüze uğrayan hak sahibi, mahkemeden aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

a) Fiilin tecavüz olup olmadığının tespiti.

b) Muhtemel tecavüzün önlenmesi.

c) Tecavüz fiillerinin durdurulması.

ç) Tecavüzün kaldırılması ile maddi ve manevi zararın tazmini.

d) Tecavüz oluşturan veya cezayı gerektiren ürünler ile bunların üretiminde münhasıran kullanılan cihaz, makine gibi araçlara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde elkonulması.

e) (d) bendi uyarınca elkonulan ürün, cihaz ve makineler üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması.

f) Tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle masraflar tecavüz edene ait olmak üzere (d) bendine göre elkonulan ürünler ile cihaz ve makine gibi araçların şekillerinin değiştirilmesi, üzerlerindeki markaların silinmesi veya sınai mülkiyet haklarına tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise imhası.

g) Haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması hâlinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere kesinleşmiş kararın günlük gazete veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesi veya ilgililere tebliğ edilmesi.

(2) Birinci fıkranın (e) bendinde belirtilen talebin kabulü durumunda, söz konusu ürün, cihaz ve makinelerin değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değer kabul edilen tazminat miktarını aşması hâlinde, aşan kısım hak sahibince karşı tarafa ödenir.

(3) Birinci fıkranın (g) bendinde belirtilen talebin kabulü durumunda ilanın şekli ve kapsamı kararda tespit edilir. İlan hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde talep edilmezse düşer.

(4) Coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları bakımından manevi zararın tazmini talep edilemez.

Tazminat

MADDE 150- (1) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz sayılan fiilleri işleyen kişiler, hak sahibinin zararını tazmin etmekle yükümlüdür.

(2) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hakka konu ürün veya hizmetlerin, tecavüz eden tarafından kötü şekilde kullanılması veya üretilmesi, bu şekilde üretilen ürünlerin temin edilmesi yahut uygun olmayan bir tarzda piyasaya sürülmesi sonucunda sınai mülkiyet hakkının itibarı zarara uğrarsa, bu nedenle ayrıca tazminat istenebilir.

(3) Hak sahibi, sınai mülkiyet hakkının ihlali iddiasına dayalı tazminat davası açmadan önce, delillerin tespiti ya da açılmış tazminat davasında uğramış olduğu zarar miktarının belirlenebilmesi için, sınai mülkiyet hakkının kullanılması ile ilgili belgelerin, tazminat yükümlüsü tarafından mahkemeye sunulması konusunda karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

Yoksun kalınan kazanç

MADDE 151- (1) Hak sahibinin uğradığı zarar, fiili kaybı ve yoksun kalınan kazancı kapsar.

(2) Yoksun kalınan kazanç, zarar gören hak sahibinin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden biri ile hesaplanır:

a) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, hak sahibinin elde edebileceği muhtemel gelir.

b) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin elde ettiği net kazanç.

c) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edenin bu hakkı bir lisans sözleşmesi ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması hâlinde ödemesi gereken lisans bedeli.

(3) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle sınai mülkiyet hakkının ekonomik önemi veya tecavüz sırasında sınai mülkiyet hakkına ilişkin lisansların sayısı, süresi ve çeşidi, ihlalin nitelik ve boyutu gibi etkenler göz önünde tutulur.

(4) Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, ikinci fıkranın (a) veya (b) bentlerinde belirtilen değerlendirme usullerinden birinin seçilmiş olması hâlinde, mahkeme ürüne ilişkin talebin oluşmasında sınai mülkiyet hakkının belirleyici etken olduğu kanaatine varırsa, kazancın hesaplanmasında hakkaniyete uygun bir payın daha eklenmesine karar verir.

(5) Mahkeme, patent haklarına tecavüz hâlinde, patent sahibinin bu Kanunda öngörülen patenti kullanma yükümlülüğünü yerine getirmemiş olduğu kanaatine varırsa yoksun kalınan kazanç, ikinci fıkranın (c) bendine göre hesaplanır.

(6) Coğrafi işarete veya geleneksel ürün adına tecavüz hâlinde bu madde hükmü uygulanmaz.

Hakkın tüketilmesi

MADDE 152- (1) Sınai mülkiyet hakkı korumasına konu ürünlerin, hak sahibi veya onun izni ile üçüncü kişiler tarafından piyasaya sunulmasından sonra bu ürünlerle ilgili fiiller hakkın kapsamı dışında kalır.

(2) Marka sahibi, birinci fıkra hükmü kapsamına giren ürünlerin üçüncü kişiler tarafından değiştirilerek veya kötüleştirilerek ticari amaçlı kullanılmasını önleme hakkına sahiptir.

Dava açılmayacak kişiler

MADDE 153- (1) Sınai mülkiyet hakkı sahibi, hakkına tecavüz eden tarafından piyasaya sürülmüş ürünleri kişisel ihtiyaçları ölçüsünde elinde bulunduran veya kullanan kişilere karşı, bu Kanunda yer alan hukuk davalarını açamaz veya ceza davası açılması için şikâyette bulunamaz.

(2) Sınai mülkiyet hakkı sahibi, sebep olduğu zarardan dolayı kendisine tazminat ödeyen kişi tarafından, sınai mülkiyet hakkı sahibinin elkoymaması nedeniyle piyasaya sürülmüş ürünleri ticari amaçla kullanan kişilere karşı, bu Kanunda yer alan hukuk davalarını açamaz veya ceza davası açılması için şikâyette bulunamaz.

Tecavüzün mevcut olmadığına ilişkin dava ve şartları

MADDE 154- (1) Menfaati olan herkes, Türkiye’de giriştiği veya girişeceği ticari veya sınai faaliyetin ya da bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin sınai mülkiyet hakkına tecavüz teşkil edip etmediği hususunda, hak sahibinden görüşlerini bildirmesini talep edebilir. Bu talebin tebliğinden itibaren bir ay içinde cevap verilmemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi tarafından kabul edilmemesi hâlinde, menfaat sahibi, hak sahibine karşı fiillerinin tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesi talebiyle dava açabilir. Bildirimin yapılmış olması, açılacak davada dava şartı olarak aranmaz. Bu dava, kendisine karşı tecavüz davası açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

(2) Birinci fıkra uyarınca açılan dava, sicile kayıtlı tüm hak sahiplerine tebliğ edilir.

(3) Birinci fıkra uyarınca açılan dava, hükümsüzlük davasıyla birlikte de açılabilir.

(4) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkrası ile 143 üncü maddenin onuncu veya onikinci fıkrası uyarınca yapılan yayımdan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.

Önceki tarihli hakların etkisi

MADDE 155- (1) Marka, patent veya tasarım hakkı sahibi, kendi hakkından daha önceki rüçhan veya başvuru tarihine sahip hak sahiplerinin açmış olduğu tecavüz davasında, sahip olduğu sınai mülkiyet hakkını savunma gerekçesi olarak ileri süremez.

Görevli ve yetkili mahkeme

MADDE 156- (1) **(Değişik:22/7/2020-7251/61 md.)** Bu Kanunda öngörülen davalarda görevli mahkeme, fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi ile fikri ve sınai haklar ceza mahkemesidir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir. Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye hukuk mahkemesince; fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, asliye ceza mahkemesince bakılır. Bu dava ve işlere bakacak asliye hukuk ve asliye ceza mahkemeleri ile bu mahkemelerin yargı çevresi, il ve ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Kurumun bu Kanun hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Kurumun kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Kurum aleyhine açacakları davalarda görevli ve yetkili mahkeme, Ankara Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesidir.

(3) Sınai mülkiyet hakkı sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının yerleşim yeri veya hukuka aykırı fiilin gerçekleştiği yahut bu fiilin etkilerinin görüldüğü yer mahkemesidir.

(4) Davacının Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde yetkili mahkeme, davanın açıldığı tarihte sicilde kayıtlı vekilin işyerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmişse Kurum merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

(5) Üçüncü kişiler tarafından sınai mülkiyet hakkı sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının yerleşim yerinin bulunduğu yer mahkemesidir. Sınai mülkiyet hakkı başvurusu veya sınai mülkiyet hak sahibinin Türkiye’de yerleşim yeri bulunmaması hâlinde, dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Zamanaşımı

MADDE 157- (1) Sınai mülkiyet hakkı veya geleneksel ürün adından doğan özel hukuka ilişkin taleplerde, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun zamanaşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

Lisans alanın dava açması ve şartları

MADDE 158- (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilmesi durumunda, hak sahibinin bu Kanun uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir.

(2) İnhisari olmayan lisans alan, sınai mülkiyet hakkına tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı sözleşmede açıkça sınırlandırılmamışsa, yapacağı bildirimle, gereken davayı açmasını hak sahibinden ister. Hak sahibinin, bu talebi kabul etmemesi veya bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde talep edilen davayı açmaması hâlinde, lisans alan, yaptığı bildirim de ekleyerek, kendi adına ve kendi menfaatlerinin gerektirdiği ölçüde dava açabilir. Bu fıkra uyarınca dava açan lisans alanın, dava açtığını hak sahibine bildirmesi gerekir.

(3) Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesinin varlığı hâlinde ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir. Mahkemenin tedbir kararı verdiği hâllerde talepte bulunan lisans sahibi dava açmaya da yetkilidir. Bu hâlde ikinci fıkradaki şartlar yargılama devam ederken tamamlanır.

İhtiyati tedbir talebi ve ihtiyati tedbirin niteliği

MADDE 159- (1) Bu Kanun uyarınca dava açma hakkı olan kişiler, dava konusu kullanımın, ülke içinde kendi sınai mülkiyet haklarına tecavüz teşkil edecek şekilde gerçekleşmekte olduğunu veya gerçekleşmesi için ciddi ve etkin çalışmalar yapıldığını ispat etmek şartıyla, verilecek hükmün etkinliğini temin etmek üzere, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

(2) İhtiyati tedbirler özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsamalıdır:

a) Davacının sınai mülkiyet hakkına tecavüz teşkil eden fiillerin önlenmesi ve durdurulması.

b) Sınai mülkiyet hakkına tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen tecavüze konu ürünlere, bunların üretiminde münhasıran kullanılan vasıtalara ya da patenti verilmiş usulün icrasında kullanılan vasıtalara, tecavüze konu ürünler dışındaki diğer ürünlerin üretimini engellemeyecek şekilde, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi alanlar dâhil, buldukları her yerde elkonulması ve bunların saklanması.

c) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

(3) İhtiyati tedbirlerle ilgili bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

İşlem yetkisi olan kişiler ve tebligat

MADDE 160- (1) Gerçek veya tüzel kişiler ile bu kişiler tarafından yetkilendirilmiş sicile kayıtlı marka veya patent vekilleri Kurum nezdinde işlem yapabilir.

(2) Tüzel kişiler, yetkili organları tarafından tayin edilen gerçek kişi veya kişilerce temsil edilir.

(3) Yerleşim yeri yurt dışında bulunan kişiler ancak marka veya patent vekilleri tarafından temsil edilir. Vekille temsil edilmeksizin asil tarafından gerçekleştirilen işlemler, yapılmamış sayılır.

(4) Marka veya patent vekili tayin edilmesi hâlinde, tüm işlemler vekil tarafından yapılır. Vekile yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

(5) Kurum gerekli gördüğü hâllerde vekilin yetkisini gösteren vekaletnamenin aslı ya da onaylı suretinin sunulmasını isteyebilir.

(6) Bu Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/a maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, tebligat yapılacak kişinin onayı alınmak şartıyla ve Kurum tarafından gerçek veya tüzel kişi için tahsis edilen elektronik posta kutusuna konulmak suretiyle elektronik ortamda tebliğ edilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar, tebligat konusu belgenin posta kutusuna konulmasını müteakip muhatabın, posta kutusuna ilk giriş yaptığı tarihte ve her hâlde belgenin posta kutusuna konulduğu tarihi izleyen onuncu günün sonunda yapılmış sayılır.

(7) Bu Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak ilan tebligatları, 7201 sayılı Kanunun ilan tebligatının şekline ilişkin 29 uncu maddesi hükmüne bağlı kalmaksızın ilgili Bülten üzerinden yapılır. Bu şekilde yapılan tebligatlar, Bültenin yayımı tarihinden yedi gün sonra yapılmış sayılır.

(8) Kurum, elektronik ortamda yapılacak başvuru ve tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, başvuruların, taleplerin ve tebligatların elektronik ortamda yapılması zorunluluğunu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki başvuru ve tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

Ücretler, ödenme süreleri ve sonuçları

MADDE 161- (1) Sınai mülkiyet hakkının verilmesi veya tescili ile ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretlerin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde sınai mülkiyet hakkı başvurusu geri çekilmiş sayılır.

(2) Sicile kayıtlı sınai mülkiyet hakkıyla ilgili olarak birinci fıkra dışında kalan işlemler için ödenmesi gereken ücretlerin ödendiğine ilişkin bilginin süresi içinde Kuruma sunulmaması hâlinde ilgili talep yapılmamış sayılır.

(3) 15 inci, 18 inci, 20 nci, 23 üncü ve 69 uncu maddeler hariç olmak üzere, başvuru veya sınai mülkiyet hakkıyla ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretin eksik ödenmesi durumunda, söz konusu eksik ücret miktarı Kurum tarafından talep sahibine bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde eksik ücretin ödendiğine ilişkin bilginin Kuruma sunulmaması hâlinde birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Aksi öngörülmediği sürece, ödenen ücretlerin iadesi yapılmaz ve ödenmiş olan ücretler Kuruma gelir kaydedilir.

Kararların uygulanması

MADDE 162- (1) Kurul kararlarının iptali veya hükümsüzlük istemli davalarda verilen kararlar kesinleşmedikçe icra edilemez. Bu hüküm, ilamın ferileri hakkında da uygulanır.

Hızlı imha prosedürü

MADDE 163- (1) Bu Kanunda yer alan suçlar sebebiyle elkonulan veya muhafaza altına alınan suç konu eşyanın sayısı, ebadı veya niteliği gibi nedenlerle emanet bürosunda muhafaza edilemeyecek olması hâlinde, Cumhuriyet savcısının talimatı doğrultusunda numune alınması mümkün olan eşyadan yeteri kadar numune alınmasını müteakip geri kalan suç eşyası mahallin maliye teşkilatına gönderilir. Numunelerle birlikte elkonulan eşyanın miktarı, cinsi, ebadı gibi tüm bilgilerini içeren tutanak Cumhuriyet başsavcılığına teslim edilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca numune alınmak suretiyle mahallin maliye teşkilatına teslim edilen suç konu eşyanın, zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı ya da muhafazasının ciddi külfet oluşturması hâlinde bilirkişi incelemesi

yaptırıldıktan sonra, soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısının talebi üzerine hâkim, kovuşturma aşamasında hükümden önce mahkeme tarafından imhasına karar verilir. İmha işlemleri Cumhuriyet savcısının başkanlığında maliye teşkilatınca oluşturulan üç kişilik komisyon huzurunda yapılır ve buna dair tutanak tanzim edilir.

Geleneksel ürün adlarına uygulanacak hükümler

MADDE 164- (1) 146 ncı, 147 nci, 149 uncu, 150 nci, 152 nci, 153 üncü, 154 üncü, 156 ncı, 159 uncu ve 161 inci madde hükümleri geleneksel ürün adları hakkında da uygulanır.

Yönetmelik

MADDE 165- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikler Kurum tarafından yürürlüğe konulur.

İKİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

MADDE 166 ila 184- (6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 185- (17/7/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 186- (2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 187- (14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 188- a) (6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

b) (10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

c) (22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanun ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

MADDE 189- (5/12/1951 tarihli 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Atıflar

MADDE 190- (1) Diğer mevzuatta Türk Patent Enstitüsüne yapılmış olan atıflar, Türk Patent ve Marka Kurumuna; Marka Uzmanı ve Patent Uzmanı ile Marka Uzman Yardımcısı ve Patent Uzman Yardımcısına yapılmış olan atıflar, Sınai Mülkiyet Uzmanı ve Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısına yapılmış sayılır.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 191- (1) 6/11/2003 tarihli ve 5000 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi ve 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 22/4/2004 tarihli ve 5147 sayılı Entegre Devre Topoğrafyalarının Korunması Hakkında Kanunun 39 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(3) 24/6/1995 tarihli ve 551 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 554 sayılı Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 24/6/1995 tarihli ve 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 22/9/1995 tarihli ve 566 sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

551, 554, 555 ve 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin hükümlerinin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce Enstitüye yapılmış olan ulusal ve uluslararası marka ve tasarım başvuruları ile coğrafi işaret başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Ancak bu Kanunun yayımı tarihinden önce Enstitüye yapılmış olup yayımlanmamış coğrafi işaret başvuruları, itiraz süresi bakımından mülga 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklı kalmak şartıyla Bültende yayımlanır.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce yapılmış ulusal patent başvuruları ve faydalı model başvuruları, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılan ek patent başvurularının sonuçlandırılmasında, ek patent başvurusu veya ek patentin bağımsız patent başvurusu ya da patente dönüştürülmesinde, asıl patent başvurusunun başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır. İncelemesiz verilen patentin incelemeli patent başvurusuna dönüştürülmesinde, patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna değiştirilmesinde, patent ve faydalı modellerin hükümsüz kılınmasında, başvuru tarihinde yürürlükte olan mevzuat hükümleri uygulanır. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce ulusal aşamaya giren uluslararası veya bölgesel anlaşmalar yoluyla yapılmış patent başvuruları ve faydalı model başvuruları, başvurunun ulusal aşamaya girdiği tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

(3) Mülga 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki patentler hakkında aynı maddenin uygulanmasına devam edilir.

(4) Önceki mevzuat hükümlerine göre verilmiş patent ve faydalı modeller için 99 uncu, 138 inci ve 144 üncü maddeler ile 113 üncü maddenin beşinci fıkrası ve 121 inci maddenin sekizinci fıkrası hariç olmak üzere bu Kanun hükümleri uygulanır.

Mevcut yönetmeliklerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Suç eşyalarının imhası

GEÇİCİ MADDE 3- (1) 1/1/2009 tarihinden önce işlediği suç nedeniyle mülga 551, 554, 555 veya 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ceza hükümleri uygulanarak haklarında suça konu eşyanın müsaderesine dair verilen ve kesinleşen kararın infazı gerçekleşmemiş kişilere; eşyanın adli emanette veya müştekide bulunmasına ya da 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin beşinci fıkrası gereğince muhafaza edilmek üzere diğer bir kişiye teslim edilmiş olmasına bakılmaksızın, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığınca resen, sonuçları açıklanan usulüne uygun meşruhatlı tebligat çıkarılır. Bu kişilere bir ay içinde mahkemeye başvurarak eşyanın iadesini talep etme hakları olduğu bildirilir. Bu süre içinde sahipleri tarafından iade talebinde bulunulmaması veya iade talebinde bulunulmakla beraber mahkemece verilen iade kararının tebliğinden itibaren bir ay içinde eşyanın teslim alınmaması hâlinde Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine kararı veren mahkeme tarafından eşyanın imhasına karar verilir. İmha kararı derhâl yerine getirilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce mülga 551, 554, 555 veya 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ceza hükümleri uygulanarak haklarında eşyanın iadesi yönünde verilen kesinleşmiş karar bulunduğu hâlde eşyayı teslim almayan kişilere, eşyanın adli emanette veya müştekide bulunmasına ya da Ceza Muhakemesi Kanununun 132 nci maddesinin beşinci fıkrası gereğince muhafaza edilmek üzere diğer bir kişiye teslim edilmiş olmasına bakılmaksızın, kararı veren mahkemenin yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığı tarafından resen, sonuçları açıklanan usulüne uygun meşruhatlı tebligat çıkarılarak iadesine karar verilen eşyayı bir ay içinde teslim almaları istenir. Bu süre içinde sahipleri tarafından teslim alınmayan eşya hakkında, Cumhuriyet başsavcılığının istemi üzerine kararı veren mahkeme tarafından imha kararı verilir. İmha kararı derhâl yerine getirilmek üzere Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(3) Bu madde gereğince yapılacak imha işlemleri, Cumhuriyet savcısı başkanlığında, emanet memuru ve iki zabıt kâtibinden oluşan komisyon tarafından yerine getirilir ve buna ilişkin tutanak tanzim olunur. Komisyonda hangi zabıt kâtiplerinin yer alacağı adalet komisyonlarınca belirlenir. İmha edilen eşya için hak sahibine herhangi bir ödeme yapılmaz. İmha masrafları, eşya sahibinden tahsil edilmek şartıyla yargılama gideri olarak Hazine tarafından karşılanır.

İptal yetkisinin mahkemeler tarafından kullanılması

GEÇİCİ MADDE 4- (1) 26 ncı madde hükmü yürürlüğe girene kadar, iptal yetkisi, anılan maddedeki usul ve esaslara göre mahkemeler tarafından kullanılır.

(2) 26 ncı maddenin yürürlüğe girdiği tarihte mahkemeler tarafından görülmekte olan iptal davaları mahkemeler tarafından sonuçlandırılır.

(3) Mahkemelerin bu madde hükmüne göre vermiş olduğu kararlar kesinleşmesinden sonra mahkeme tarafından Kuruma resen gönderilir.

Yenileme talepleri

GEÇİCİ MADDE 5- (1) 23 üncü maddenin ikinci fıkrası ile 69 uncu maddenin dördüncü fıkrası yürürlüğe girene kadar yenileme talepleri bakımından, mülga 554 ve 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin ilgili hükümleri uygulanır.

Görülmekte olan davalar

GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunla yürürlükten kaldırılması öngörülen; 551 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 146 ncı, 554 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 58 inci, 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu, 556 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 71 inci, maddeleri uyarınca kurulmuş ihtisas mahkemeleri, bu Kanunun 156 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca kurulan mahkemeler olarak kabul edilir ve bu mahkemelerde derdest olan davaların görülmesine devam olunur.

Yürürlük

MADDE 192- (1) Bu Kanunun;

- a) 26 ncı maddesi yayımı tarihinden itibaren yedi yıl sonra,
- b) 23 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 69 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında düzenlenen yenileme taleplerinin yapılması gereken süreye ilişkin hükümleri ile 46 ncı maddesinde düzenlenen amblem kullanım zorunluluğuna ilişkin hükümleri yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,
- c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 193- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**6769 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ
TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO**

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	6769 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
KHK/700	96, 132	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7251	156	28/07/2020